

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Usodni razvoji na vzhodu

Ze ob izbruhu sedanje vojne smo izrekli mnenje, da bodo na izid borbe med Anglijo in Nemčijo za prevlado v Evropi v več ali manj odločilnem smislu vplivale druge velesile, bodisi da ostanejo nevtalne do konca ali da se priključijo enemu izmed obeh nasprotnikov še tekem vojne. Tako bi se uredil stari izrek, da, kjer se dva prepirata, ima dobiček tretji. Za Sovjetsko Rusijo vemo, da se že ves čas, odkar se je začela vojna, izogiba poseči vanjo, da pa izkorišča diplomatsko in vojaško borbo med obema evropskima tabo-roma za to, da vpostavi svoje stare meje in si na evropskem vzhodu pripori položaj, ki ga je imela pod carji od Severnega do Sredozemskega morja. Je pa še druga država, ki uravnava svojo diplomatsko taktiko v tem času po istem vidiku kakor Sovjetska Rusija, to je Japonska. Je pa položaj japonske države veliko bolj zapleten kakor v ruskem primeru.

Pred sedanjo vojno je Japonska osredotočevala vse od leta 1920 dalje svojo politiko na severnem območju ogromnega kitajskega prostora, to je ob Amurju, kjer se mandžurske in mongolske pokrajine dotikajo ruskega Zabajkalsja in Primorja z Vladivostokom. Ta politika je bila označena po ostrom nasprotstvu do boljševizma, kar je Japonski služilo v to, da je odrezala veliko mandžursko pokrajino od Kitajske, ki se je bila v obrambi zoper imperializem japonskega cesarstva zvezala z Rusijo. Mandžurija je služila potem Japonski za izhodišče, s katerega je lahko napadla osrednje kitajske province ob Vzhodno-kitajskem morju in počasi prodirala do pokrajin na obali Južno-kitajskega morja. Tako si je priborila v vojaškem pogledu položaj, čigar važnost se je pokazala šele sedaj, ko je Anglija v boju za biti in ne biti z Nemčijo, Nizozemska zasedena, Francija pa od nemških armah sploh izločena iz borbe ter brez moči tako doma kakor v svojih kolonijah.

Ta nepričakovani razvoj vojne v Evropi je na Japonskem povzročil preobrat, ki pomeni vsaj začasno ponehanje napetosti, ki je vladala 20 let v odnosih do Sovjetske unije, ki se na Daljnem vzhodu ne čuti več ogroženo. Zato pa je postala japonska politika tem dejavnejša v južnem Kitaju, kjer japonske armade niso zasedle samo Kantona, katerega so odrezale od angleške kolonije Hongkong, ampak stojijo ob vsej meji med Kitajem in francosko Indokino ter so zasedle veliki otok Hainan v Tonkinškem zalivu. Od indokitske meje na reki Mekong in dalje ob reki Saluen pa se začne meja med kitajsko provinco Junanom in zaindsko provinco Birmo; med Birmo in francosko Indokino pa je neodvisno kraljestvo Siam, ki so na jugu končje v angleški protektorat na poluotoku Malaka, na katerem leži najvažnejše oporišče britanske imperije na Vzhodu Singapur. V polokrogu okoli vsega tega območja zaindske celine pa leže veliki otoki nizozemske Indije, ki jo danes upravlja nizozemski guverner sam.

Iz tega se takoj razvidi, kam gredo smeri japonske politike. Koga ogrožajo in kakšen je njihov končni namen. Dejstvo, da je Anglija večino svojih vojaških sil na Kitajskem umaknila, ni toliko pomena v vojaškem, kolikor v političnem pogledu, ker je s tem močno padel ugled Anglije na Vzhodu sploh. Kar se tiče francoske Indokine, je vprašanje, ali bo francoski guverner mogel učinkovito zaustaviti Japonce, če bi začeli prodirati v kolonijo tako po kopni strani kakor po morju, kjer so Japonci zbrali že del svojega brodogradništvja. Ni manj nevarna je težnja Japonske, da bi zavzela Junan, tako da bi njene čete stale na vzhodni meji angleške Birme, kjer je prebivalstvo prav tako kakor v Prednji Indiji pod vplivom vseindijske narodne stranke in zadnjih 10 let Angliji prizadeva čedalje več skrb. Kar se tiče Siam, so tam zadnja leta neprestane notranje homatije, za katerimi tiči velesila, ki bi rada na tem prostoru dobila tla, da si odtod prebije pot do Malaške ceste oziroma do Singapura, ki obvladuje nizozemsko Indijo.

Nizozemska Indija je za Japonsko od nekdaj zelo važna, posebno pa danes, ko Japonska ne dobiva več nafte iz Severne Amerike, ampak je navezana v tem pogledu samo še na se (Hokkaido in Sahalin) in na Mehiko, dočim bi ji nizozemsko indsko otočje moglo dati na leto najmanj 4 milijone ton ali še več te dragocene tekočine, da ne omenjamo drugih surovin. Od strani Anglije in Francije ta prizadevanja danes ne bi zadela na resne ovire in kar se tiče Sovjetske Rusije, je tudi več kot verjetno, da bi Japonska ne delala težav, ker je samo v interesu Sovjetije, da se vpliv Anglije tudi v Aziji čimbolj izpodkoplje. Japonska bi Rusom gotovo morala za to nekaj plačati. Bolj resno oviro tvori kitajski vodja Čankajšek, ki ima še vedno tako močno armado, da ga smeta tako Anglija kakor Francija smatrati za svojega dobrodošlega zaveznika pri obrambi Birme in Indokine ter tujih posesti na Vzhodu sploh. Verjetno pa je, da bi Japonska mogla biti kos vsem trem svojim nasprotnikom.

Država, s katero mora Japonska resno računati, je ena sama, ta pa seveda zelo nevarna: to so USA. Stališče Zedinjenih držav je zaenkrat neznan. Ni padla še nobena izjava od ameriških državnikov, kaj bi storili, če bi Japonska napravila takozvani skok preko Indokine na nizozemske otoke. Stvar je v tem, da se je Roosevelt zelo angažiral za Anglijo oziroma smatra, da je treba ameriške vojske osredotočiti na Atlantiku, ker meni, da bi poraz Anglije odprl vrata Nemčiji tudi na ameriški del zemeljske oble. Japoncem je taka politika zelo prav, ker bi jim dovolila nemoteno akcijo v območju Tihega oceana. Tudi se Severna Amerika ne more zanašati na Sovjetsko unijo, o kateri so v Washingtonu pred meseci mislili, da bi se jim pridružila v borbi zoper japonski imperializem.

Ker zaenkrat tudi v Tokiu niso popolnoma gotovi, kakšna bo reakcija na njihove namene, tipajo zaenkrat previdno na vse strani, dokler

Pogajanja v Turnu-Severinu

Madžarska zahteva baje od Romunije trinajst okrajnih glavarstev, a Romunija jih baje ponuja samo štiri

Bukarešta, 19. avg. t. Transocean: O poteku in sklepih romunskega kronskega sveta niso v javnost prišla nobena poročila. Le toliko je mogoče sklepati iz izjav poučenih oseb, da je romunski kronski svet proučil madžarske predloge in da je prišel do zaključka, da jih v tej obliki in v takšnem obsegu ne more sprejeti.

Romunska vlada je po sklepu kronskega sveta sestavila navodila za delegacijo, ki se je davi vrnila v Turn-Severin, da nadaljuje pogajanja z madžarsko delegacijo, ki tamkaj čaka že od sobote.

Iz Turn-Severina poročajo, da so Madžari zahtevali odstop 13 okrajnih poglavarstev Transilvanije, to je skoraj dve tretjini pokrajine. Romuni pa so pripravili Madžarom odstopiti štiri obmejna okrajna poglavarstva, medtem ko bi se izvedla izmenjava prebivalstva v najširšem obsegu. V krogih madžarske delegacije trdijo, da bi takšne ponudbe ne mogli sprejeti kot podlago za nadaljnja pogajanja.

Turn-Severin, 19. avgusta. AA. Stefani: Romunsko in madžarsko zastopstvo se je sestalo danes ob 10 dopoldne na svoje drugo posvetovanje. Voditelj romunske delegacije je predložil spomenico, ki je sestavljena po navodilih vlade iz Bukarešte.

Spomenica vztraja pri tem, da se mora za podlago pogajanj vzeti narodnostno načelo, ki naj bi bilo tudi kriterij za reševanje ozemeljskih zahtev. Seja je trajala 45 minut. Madžarski zastopniki so zaprosili, naj se jim da čas, da bodo mogli proučiti romunski predlog, ter je bila seja preložena do nočej ob 17. V zvezi s to sejo je bilo izdano večeraj uradno poročilo.

Turn-Severin, 19. avg. t. MIT. Danes opoldne je madžarski poslanik v Bukarešti, ki je tudi član madžarske delegacije pri pogajanjih z Romunijo, obiskal predsednika romunske delegacije in mu javil, da zaradi tehničnih težav odgovor madžarske vlade na romunske protipredloge še ni prispel. Zato naj bi se seja obeh delegacij, ki je bila določena za popoldne, preložila na nočej ob 8, ko bo madžarska delegacija že lahko sporočila romunskemu odposlancu odgovor madžarske vlade. Romunska delegacija je na madžarski predlog pristala.

Turn-Severin, 19. avgusta. AA. Stefani: Lahko se smatra, da so se pogajanja v Turn-Severinu stvarno končala. Na popoldanskem sestanku obeh zastopstev bo madžarska delegacija izjavila, da mora romunske protipredloge poslati vladi v Budimpešto in da se bo madžarska delegacija vrnila

v Budimpešto z ladjo »Sofia«, medtem ko se bo minister Kori odpeljal z vlakom iz Turn-Severina. Turn-Severin, 19. avgusta, m. V madžarskih in romunskih krogih smatrajo, da ni izključena, da se bosta Romunija in Madžarska, ako ne bo mogoče najli baze za nadaljnji razgovor, obrnili na posredovanje na Rim in Berlin.

Turn-Severin, 19. avgusta. Zaradi težkoč, ki so se pojavile v zadnjih trenutkih, dobro poučeni krogi smatrajo, da se bo konferenca v Turn-Severinu končala še nočej brez pozitivnega rezultata.

Pogajanja z Bolgari

Krlevo, 19. avg. b. Danes opoldne so se prvič v prefekturi sestali romunski in bolgarski delegati, ki so se razgovarjali o vrnitvi južne Dobruže Bolgariji.

Craiova, 19. avg. t. Reuter: Romunska in bolgarska delegacija sta se danes dopoldne sestali v Craiovi. Na merodajnih mestih menijo, da bo sporazum o odstopu južnega dela Dobruže v kratkem dosežen. Romunija je dala svoj pristavek tudi na odstop obdonavskega mesta Silistria. V sporazumu bodo predvidene tudi vse tehnične podrobnosti o izmenjavi prebivalstva.

Angleški poraz v Somaliji

Angleško vojno ministrstvo poroča, da so se angleške oborožene sile umaknile iz Somalije na ladje

Angleška poročila

London, 19. avgusta, t. Vojno ministrstvo je objavilo uradno poročilo o izpraznitvi Somalije. Poročilo pravi: Prvotni načrti o obrambi angleške Somalije so se naslanjali na angleško-francosko sodelovanje tako, da bi bili Francozi v Džibutiju držali desno krilo. Ko so Francozi odpadli kot vojskujoča se stranka, je nastopil zelo resen in nevaren položaj. Več kot polovica zaveznikovih čet je bila postavljena izven bojne fronte in je bilo potrebno storiti najbolj hitre ukrepe. Razne možnosti so bile odprte. Lahko bi bili okreplili čete v Somaliji tako, da bi bile zadostovale, toda to bi zahtevalo, da bi bili uporabili močne rezerve, ki jih potrebujemo po drugih bojiščih, ki so za nas bolj važne kot pa Somalija. Računati je bilo treba tudi s časom. Ta načrt smo opustili, čeprav neradi. Drugi načrt je bil, da Somalijo takoj izpraznimo in sicer brez bojev, kar bi pomenilo, da bomo morali nasprotniku prepustiti angleško ozemlje, ne da bi mu prizadejali kakšne škode. To ni bilo sprejemljivo. Tretji načrt je bil, da ohranimo tamkaj manjšo silo, ki bi zadostovala, da nasprotniku čim bolj škodujemo tako dolgo, dokler da nismo odpeljali glavnih sil. Na ta načrt smo se končno zedinili. Vse naše oborožene sile so bile odpeljane. Kar je orožja ostalo v Somaliji, je uničeno. Odpeljali smo tudi poglaviti del vojnega in drugega blaga po skladiščih. Prav tako smo odpeljali ranjence. Sodelovala sta vojna mornarica in letalstvo. Nasprotnik je imel predvsem v vrstah svojih črnih srajc hude izgube.

Kairo, 19. avgusta. AA. Reuter: Večraj zvečer je bilo izdano uradno sporočilo, ki pravi, da je sovražnik v Somaliji s svojimi elitnimi četami, tanki in letali ponovno napadel. Angleške čete se bore in umikajo proti Berberi.

London, 19. avgusta, t. Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala spet letela nad severoitalskimi mesti in metala bombe.

Italijanska poročila

Vojna poročila

Nekje v Italiji, 19. avgusta. AA. Stefani: Včerajšnje poročilo glavnega štaba italijanske oborožene sile številka 71 se glasi: V Somaliji so naše kolone prodirale ob Zeile naprej in zavzele Bulhar. Neka druga kolona je prišla do Lafaruka. Pri Berberi je večji oddelek indijskih čet začel bežati, ko se je srečal z našimi patrulami. Neka naše letalo, ki se je udeleževalo v bojih pri Berberi, se ni vrnilo.

V severni Afriki je sovražna mornarica izstrelila okoli tri sto granat velikega in srednjega kalibra na Bardijo. Pri tem bombardiranju je izgubila življenje ena civilna oseba, enajst pa jih je bilo ranjenih. Naši bombniki so takoj protinapadli in se poleg tega borili še s sovražnimi letali, ki so prihitela na pomoč mornarici. V tem boju je bilo sestreljenih sedem sovražnih letal, verjetno pa je, da jih je bilo še več, ker za dve letali še ni popolnoma ugotovljeno, če sta bili sestreljeni. Od naših letal se tri niso vrnila v svoja oporišča.

Naša podmornica je potopila na Atlantskem oceanu angleško petrolejsko ladjo, ki je imela približno 9000 ton.

Nekje v Italiji, 19. avgusta. AA. 72. uradno poročilo se glasi:

V Angleški Somaliji so italijanske čete prebile obrambno sovražno črto in nadaljevale s svojim prodiranjem ter zasledovanjem sovražnika, ki je na umiku. Sovražnik se umika proti obali, ki jo

se ne bodo prepričali, kakšne so njihove šanse za nadaljno prodiranje na jug. Stvar se bo na vsak način odločila kmalu.

italijanska letala neprenehoma bombardirajo. Poskušal je izvesti letalski napad na Kasile. Človeških žrtve ni bilo, prav tako pa tudi ne tvarne škode.

O priliki sovražnega letalskega napada na Adis Abebo sta bili ubiti dve osebi, pet pa ranjenih. Sovražne bombe so zadele dva hangarja, v katerih je bil star material.

V Severni Afriki je italijansko letalstvo uspešno bombardiralo sovražna letališča v Sidi Faraniju, kakor tudi vojaško taborišče jugovzhodno od Solluma. Vsa italijanska letala so se vrnila v svoja oporišča.

Sovražni letalci so leteli nad Milanom, kjer so tri bombe zadele neko zasebno poslopje, ostale bombe pa so padle zunaj na polju. Razen tega so sovražna letala letela tudi nad Conijem in Turinom ter niso povzročila večje škode. Človeških žrtve ni bilo. Kot do sedaj, so tudi tokrat sovražna letala metala letake.

Boji na prelazu Džerat

Rim, 19. avgusta. AA. DNB: Velika zmaga italijanskih čet nad angleškimi v Angleški Somaliji je izzvala v vsej Italiji veliko veselje. »Giornale d'Italia« poudarja, da so bili na prelazu Džeratu zgrajeni odlično utrjeni položaji, ki so jih bili Angličji zgradili s francosko pomočjo. Sinoči so Italijani prišli do zadnjih angleških obrambnih položajev, ki pa tudi ne bodo zaustavili italijanskih sil, da ne bi prodirale proti Berberi. List dalje pravi, da bodo naslednji dnevi odločilni za usodo angleških oboroženih sil v tem afriškem delu, ki je izredno važen za ves angleški imperij, ki skupno z Adenom pomeni glavno oporišče, ki čuje nad prehodom v Rdeče morje.

Rm, 19. avg. b. Nekateri ameriški listi poročajo, da so italijanske čete samo še kakih 70

kilometrov daleč od angleške luke Berbere. Angleške čete se naglo umikajo, nekateri oddelki pa pa so se že pričeli vkrcavati na ladje. Italijanske pomorske sile in letalstvo pa so že izvedli protiukrepe, da preprečijo vkrcanje. Vse kaže, da bodo angleške čete z Somalije prepeljane v Aden, da obdržijo vsaj to važno točko Anglije na poti za Indijo.

Rim, 19. avgusta. AA. Stefani: Italijanski popoldanski časopis posvečajo veliko pozornost uspehom italijanskih čet v britanski Somaliji. Razen drugega italijanskega lista prinašajo poročila svojih posebnih dopisnikov z bojišč, in sicer pod debelimi naslovi. Listi soglasno poudarjajo, da Italijani neprenehoma zasledujejo britanske čete in da so se Britanci na begu v neredu umaknili proti morju, kjer čakajo, da bi se vkrcali na ladje v berberskem pristanišču. Na ta način britanske čete preživljajo isto strahotno žalost, kakor so jo doživele britanske čete pri Dunquerquu. Angličji so se nadejali, da bo druga obrambna črta pred Berbero močnejša od prve, toda tudi to so Italijani zavzeli v naskoku ter prodirajo dalje.

»Giornale d'Italia« piše: Začela se je katastrofa Velike Britanije. Potem ko so italijanske čete zlomile skupen odpor Angležev in Francozov, ki so prihiteli na pomoč Angležem iz francoske Somalije, in potem ko so italijanske čete zavzele utrdbe na prelazu Gerata, so nadaljevale z napadom na drugo in zadnjo britansko bojno črto, ki so jo branile afriške in indijske čete, dočim so se Angličji držali v zaledju. Ta obrambni sistem pred Berbero je bil zelo močno zgrajen, toda britanske čete niso mogle dajati stalnega odpora napadom italijanskih oddelkov. Italijanske čete so prodrele z gorskih predelov v ravnino. Njihov napad je prišel britansko poveljstvo, da je ukazalo umik in vkrcavanje na ladje, medtem ko so Italijani že blizu morja, ob Berberi in njihovi daljnostrelni topovi obstreljujejo tudi že ladje, ki so zasidrane v tem pristanišču. Ko bo prispelo italijansko letalstvo, bo boj še erditejši. Italijanske čete pa medtem že prihajajo iz Zeile in so tudi že prekorčile Bulhar ob obali Rdečega morja, 70 km proč od Berbere. Ko se bosta združili obe italijanski vojski, bo konec angleškega gospodstva v Somaliji.

Drugi teden nemškega letalskega napada na Anglijo

Po kratkem sobotnem presledku so v nedeljo začeli prihajati novi valovi nemških bombnikov, ki so bombardirali vojaške naprave v okolici Londona — Hude bitke v zraku

Nemška poročila

Vojna poročila

Berlin, 19. avgusta. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča dne 18. avgusta: Neka nemška podmornica javlja, da je potopila 23.300 ton sovražnega trgovskega brodogradništvja. Nemške letalske sile so v teku večerajšnjega dne nadaljevale izvidniške polete in napade na Anglijo. Na velikem prostoru v južni in srednji Angliji so nemška letala uspešno bombardirala letališča, protiletalske baterije, reflektorje, tovarne motorjev v Faltonu in tovarne letal v Birminghamu. Prav tako so bombardirala pristaniške naprave v Swanseaju. Bombardirala so tudi tovarne v Readingu. Prav tako so letalske sile nadaljevale s polaganjem min pred angleškimi lukami.

Angleška letala so letela v noči med 17. in 18. avgustom nad severno in srednjo Nemčijo ter nad Belgijo. V nekaterih mestih, kakor v Dortmundu, je bilo zadetih več stanovanjskih hiš in je bilo ubitih več civilnih oseb, kakor tudi ranjenih. Prav tako je bilo več žrtve ob priliki bombardiranja Bruslja. Ubili so bili štiri, ranjenih pa je bilo 22, med njimi je bilo več otrok in žena. Nemška nočna lovka letala so sestrelila eno angleško letalo, nemška protiletalska artiljerija pa je sestrelila 4 angleška letala ob priliki nočnih poletov. Eno nemško letalo je izginilo. Število letal, ki jih

je sovražnik izgubil 16. avgusta, se je povečalo od 89 na 92.

Berlin, 19. avgusta. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo državne oborožene sile poroča:

Kakor je bilo deloma že objavljeno v posebnem poročilu, so naše letalske sile dosegle 18. avgusta nove velike uspehe. Nemška letala so napadla v južni in severni Angliji naprave in ustanove, ki so v vojaškem oziru zelo važne, med drugim tudi industrijska podjetja, železniške naprave, postojanke protiletalske artiljerije, zlasti pa letališča v londonski okolici in v grofijah Kent in Hampshire. Vsi ti napadi so rodili zadovoljive uspehe.

O priliki napada na ladje v Kanalu se je našim bombnikom posrečilo potopiti 4000 tonsko trgovsko ladjo, težko pa poškodovati še neko drugo. Na nekaj krajih so se odigrali srđiti letalski boji. V njih so naša lovka letala in letala rusifici povzročila sovražniku težke izgube. Uničevalna letalska eskadrila »Horst Wessel«, ki ji poveljuje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemun. Vremenska napoved: Topleje, po večini jasno vreme v vsej državi. Postopno se bo oblačilo v severnih in severozahodnih predelih.

Zagrebška vremenska napoved: Toplo, krajevno poslabšanje vremena.

Politični zapiski

»Hrvatski dnevnik« o načinu, kako so napredovali masoni

»Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mačka, objavlja uvodnik, kjer prvič zavzema načelno stališče do jugoslovanskih frimasonskih bratov. List pravi, da je velika večina masonov pri nas prihajala iz vrst tistih, ki jim je osebna korist vse. Takšni ljudje da so s pomočjo masonskih lož prišli do vplivnih mest in do visokih dohodkov. Javnost se je mnogokrat spraševala, kako je bilo mogoče, da je ta in ta prišel na kakšno vplivno mesto, ko ga vendar niso odlikovale nikakšne posebne sposobnosti, medtem ko so bili mnogi drugi zapostavljeni, pa če bi se bili bolj dobro informirali, bi bili zvedeli, da je bil dotični član masonske lože in da ga na visoki položaj niso prinesle njegove vrline, ampak, da so ga tja potisnili masonski bratje. Toda to še ni bilo dosti, pravi list. Ker je masonerija imela tudi velik vpliv na tisk, je naročila, da je potem časopisje takšne naprej potisnjene osebnosti proglašalo za najboljše pevce, najboljše slikarje, najboljše igralce, najboljše filozofe itd. Tako so se ustvarjale lažne vrednote in se je otežkočalo delo pravih talentov. — »Člani lože so bili obvezani, da molčijo o vseh zadevah lože. Če bi se bil kdo pregrešil proti molčenosti, bi ga čakale resne posledice, pa čeprav bi bil že zapustil ložo.« — »Bile so to na zunaj nepolitične organizacije, toda njihov vpliv na politično življenje je bil velik.« — »Pretežno večino članstva masonskih lož so sestavljali razni karieri, ki se nikdar niso brigali za narodno dobrobit, marveč so se zanimali le za svoje položaje.« Tako piše glasilo dr. Mačka in zaključuje svoj članek s pripombo, da je hrvatski ban razpustil lože in hrvatsko očistil že »zakotnih konventikov, ki so lahko delali škodo v življenju našega naroda.«

»Rezervirano...«

Proti grdi in krivični razvadi, ki se je udomačila pri naši železniški upravi, se je dvignil »Hrvatski dnevnik«, ki pravi, da se redno dogaja, da kadar pri vstopu v vlak hočeš stopiti v kupo, vedno naletiš na zaprta vrata. Če pa vprašaš, zakaj so zaprta, redno odgovore, da je kupa rezervirana, ker se »vozi v njem kurir«. List pravi, da je »rezerviranje celih kupejev zavzelo pri naših železniceh že takšen obseg, da bi bilo najbolje, če bi vsakemu vlaku priključili nekaj vagonov, ki bi bili rezervirani za zastojkarje in kurirje. Teh tako imenovanih »kurirjev« je vedno več. Toliko jih je, da morajo zaradi njih potniki, ki plačujejo celo vozno, stati. Enkrat potuje kakšen »kurir« železniške direkcije iz Beograda, drugič potuje v Beograd, enkrat je to »kurir« kakšnega ministrstva. Navadno so to kakšni mladi ljudje. Potniki ne verjamejo, da so to »kurirje«. Pa če bi tudi bili, zakaj jih železniška uprava vse ne spravi v en kupo, kjer so med seboj in bi se lahko mirno menili o zaupljivih rečeh. Razvada gre že tako daleč, da bo sploh treba uvesti dnevno po en vlak za same »kurirje« in za potnike, ki se vozijo zastoj (to so skoraj vsi potniki I. in večina potnikov II. razreda, medtem ko rečni potniki v III. razredu po večini plačujejo celo karto). Rešiti bo treba vprašanje, kaj s tistimi potniki, ki plačajo vojniško. Ali jih bomo še sploh pustili na vlake, ali pa se jim bodo nekje v kakšnem kotu »rezervirale« stojišča, da ne bodo delali sitnosti. »Hrvatski dnevnik« je s tem spoznal eno najvažnejših vprašanj, s katerim se bo morala v lastnem interesu, v interesu železniških dohodkov in v interesu pravičnosti pečati železniška uprava. Pečati in potem z železno metlo pometati.

Nemška gimnazija v Zagrebu

Ze enkrat smo poročali, da bo jeseni v Zagrebu odprta nemška gimnazija. Hrvatski listi sedaj objavljajo izjavo evangelijskega biskupa dr. Popa, ki je obrazložil namen in pomen tega zavoda. Nemški evangelijski biskup je dejal, da bodo v to šolo sprejemali otroke iz Hrvatske, nadalje tudi iz ostale Jugoslavije in končno tudi dijake iz Nemčije. Ako bo banska oblast dovolila, bodo sprejemali tudi določene odstotke hrvatskih dijakov. Profesorje bo plačevala nemška evangelijska cerkvena občina. Učni jezik bo nemški, izvzemši za hrvatsko književnost, zgodovino in zemljepis, kjer bo učni jezik hrvatski. Profesorji bodo evangelijske in katoliške vere. Biskup Pop je svojo izjavo zaključil s pripombo, da so »najbolj ugledni hrvatski patrioti šolali svoje otroke v evangelijski osnovni šoli v Zagrebu. Tako so na primer sedeli na klopih te šole tudi otroci predsednika dr. Mačka in otroci ministra dr. Torbarja.

Po najnovejših poročilih bo za direktorja nemške gimnazije v Zagrebu imenovan Hans Kühne ali pa vseučiliški asistent dr. Karl Weber. Dijaki iz podeželja bodo spravljeni pod streho v posebnih internatih, dokler se že v prvem letu ne bo postavil primeren Nemški dom.

Notranje posojilo za javna dela

V Bijeljini je imel govor pravosodni minister dr. Lazar Marković, ki je izvajal, da socialne reforme, ki jih vlada pripravlja, ne bodo pomenile nikakšne revolucije. Minister je nadalje obrazložil, da bo vlada razpisala velika javna dela, a v ta namen bo razpisala spet večje notranje posojilo, ki bo uporabljeno izključno za gospodarske produktivne namene. Vlada bo vso pozornost posvetila podeželju in posebno še kmetkemu stanju. O tem bodo sprejeti dokončni sklepi prihodnji teden. Ako bi se izkazala potreba, bo vlada tudi uredila vprašanje prehrane tako, da bo nekatere živilne potrebščine vzela pod svoje nadzorstvo in njihovo uporabo omejila s pomočjo kart.

»Zgodovina socializma v Srbiji«

Belgrajska »Politika« objavlja članek o mislih znanega marksističnega pisca Dragiša Ljapčevića ter pri tej priložnosti objavlja tudi nekaj posnetkov iz njegove knjige: Zgodovina socializma v Srbiji. Ljapčević med drugim piše: »V Srbiji takrat (namreč v drugi polovici prejšnjega stoletja) ne sami da ni bilo nobene svobode, še beseda sama se ni smela napisati.« Ta odstavek je sedaj posnela »Hrvatska straža« in se nanj opira, ko dodaje naslednje pripombe: »Navadili smo se, da so nam JSNovci in masoni, sokoli in četniki stalno očitali, da smo Hrvati bili sužnji, katere so šele oni osvobodili. Iz navedenega odstavka Ljapčevićevega spisa se vidi, kako so oni razumeli svobodo. To je spet en dokaz zato, da obstajata dva različna sveta, ki sicer govorita isti jezik, ali se ipak zelo težko med seboj razumeta. Kadar oni govorijo o svobodi in o suženstvu, je za to nekaj povsem drugega, kakor če mi izgovarjamo te besede.«

Nasne mnenje pa je, da danes ni čas za to, da bi takšne stvari pogrevali in iskali za razpoka, ko nam iz vse Evrope glasno dovolijo poveljuje, da je treba vse razpoke, če obstajajo in kjer koli obstojajo, zasuti in zaliti, da bomo pred majajočo se Evropo stali kot velika in slojna država.

(Nadaljevanje s 1. strani)

podpolkovnik Hutt, je samo včeraj sestrelila 51 sovratnih letal. V noči od 18. na 19. avgust so nemški bombniki bombardirali skladišča vzhodno od Londona, tovarne vojnih potrebščin v Norwicheu in Essexu, pristaniške naprave v Millford Havenu, Bournemouthu in Weymouthu kakor tudi nekaj letališč v južni Angliji in pri Liverpoolu. Napadi so povsod povzročili velike požare in eksplozije, ki so nastale zaradi naših bomb. V napadenih pristaniščih je bilo z bombami zadetih nekaj ladij.

Angleška letala so nočjo metala bombe po zahodni in južni Nemčiji, niso pa povzročila večje škode.

Boji nad Londonom

Berlin, 19. avgusta. AA. DNB. Kakor poroča DNB so bili stanovanjci južnih londonskih predmestij Croydon in Sutton v nedeljo popoldne očividci letalskih napadov iz zraka. Nemška letala so prihajala val za valom in metala bombe na Kenley in Briggishall. Na nekem letališču je bilo uničenih osem, na drugem pa trinajst angleških letal, ki so se pred hangarjem pripravljala, da bi vzletela. Angleška lovka letala so poiskovala, da bi preprečila polet nemških bombnikov, toda nemška letala so z železno voljo napadla nasprotnika in sestrelila 23 angleških letal. Ob napadu je bilo uničenih 7 barožnih balonov, ostale pa so hitro potegnili na zemljo. Nemške eskadrole so se ob 19. uri že vračale. Izgube so majhne. Kolikor je do sedaj ugotovljeno, je izgubljenih 7 letal.

Nemški letalci so nadaljevali z napadi na angleško otočje in so bombardirali zlasti vojaške objekte v Kentu in Hampshiru. V teku teh napadov je bilo razdejanih več letališč v neposredni bližini Londona. Med napadom je prišlo do več letalskih bitk, v katerih je bilo po dosedanjih vesteh sestreljenih 54 letal. Uničenih je bilo tudi več barožnih balonov. Nemške izgube znašajo 21 letal.

Vloga ogledniških letal

Berlin, 19. avgusta. AA. DNB. Kot vsak dan tako so tudi davi nemška ogledniška letala letela nad Anglijo in vodila okoli nje. Danes so ogledniška letala v prvi vrsti skušala ugotoviti uspehe včerajšnjih nemških letalskih napadov in zbirajo podatke o njih. Ogledniška letala vrste Heinkel 111 in Dornier 16 imajo nalogo opravljati stalno stražarsko službo nad britanskimi ladjami, pristanišči, ladjedelnicami, letališči in napravami za letalsko obrambo. Ker so tudi ta ogledniška letala preskrbljena z gotovim številom bomb, se lahko računa, da so tudi pri tej priliki bili izvedeni bombni napadi na sovražnika. Pri tem v prvi vrsti mečejo bombe na tovarne letal, letalskih motorje, orožja in municije kakor tudi na vojašnice in vojaška taborišča. Pri posebno važnih ogledniških poletih letala letv v spremstvu lovskih letal. Kadar tega spremstva ni, letajo navadno zelo visoko in fotografirajo. Rezultate opazovanj s prostim očesom sporočajo še med poletom s šiframi in radiogrami svojim poveljstvom, da bi to v primeru potrebe mogli takoj poslati nove bomnike.

Nemški vojaški strokovnjak o ugodnem položaju za Nemčijo

Berlin, 19. avgusta. AA. DNB. DNB poroča od vojaške strani zelo zanimive podatke o Angliji v zvezi z vojno. Iz teh podatkov se vidi, da je Nemčija v mnogo ugodnejšem položaju, kakor Anglija, ker je zemljepisna lega Anglije zelo neugodna in sicer iz teh razlogov:

1. Nemška letala so zelo blizu krajev, iz katerih se vrstijo napadi na Anglijo tako, da nemška letala zmenejo vedno več bomb kakor pa angleška. 2. Anglija je v neposredni bližini operativne baze nemškega letalstva, dočim je Nemčija večinoma izven vojnih operacij. 3. Anglija ima zelo otežkočeno poročevalsko pomorsko službo. 4. Eskadrole nemških letal lahko delujejo v mnogo večjem prostoru kakor angleške. 5. Dočim Anglija uporablja za bombardiranje samo svoja najboljša letala, Nemčija v svojih napadih proti Angliji lahko uporablja vse vrste svojih letal in imajo nemška letala mnogo krajšo pot. 6. Angleška letala so izpostavljena stalnemu bombardiranju nemških letal.

„Leteči svinčnik“ Nova nemška letala

Rim, 19. avgusta. V nemških letalskih eskadrah, ki plovejo nad južno Anglijo, so opazili v zadnjih dneh dve novi vrsti, ki nosita ime Do (Dornier) 17 in Do 215. Letalo Do 17 se odlikuje po elegantni dolžini svojega trupa, zaradi česar so mu nadelo ime »letečega svinčnika«. Eno iz teh letal je prestalo borbo s pet angleškimi letali vrste »Spitfire«. Tri angleška letala je leteči svinčnik sestrelil, dva pa prisilil k umiku. Do 17 se je vrnil na svoje letališče, dasi je imel v trupu 217 lukkenj, katere so mu prizadejale krogle angleških strojnih pušk iz »Spitfir«.

Druga nova nemška vrsta »Do 215« je največje letalo nemškega letalskega brodograja in je prava novost. To je zračna vojna ladja, ki je hudo ob-

orožena in temu primerno velika, ohranja pa vse prednosti vrste Do 17, ki so izredna hitrost, gibčnost in eleganca. Spoznati ga je po krilih, ki imata obliko trapeza. Posebnost tega letala je, da pilot in vse moštvo letala vidi vse obzorje in da teže in lahke strojne puške morejo streljati v obsegu 180 stopinj, to se pravi, da obvladajo vse obzorje. Glede hitrosti more to letalo razviti maksimalno hitrost, katere ne dosega nobena letalska vrsta na svetu, če pa bi bili poškodovani vsi motorji razen enega, se lahko tudi z enim samim vzdrži z minimalno hitrostjo v zraku in pristane. Učinkovitost te vrste je izredna.

Nemška nota Angliji

Berlin, 19. avg. t. Transocean. Nemška vlada je po posredovanju švicarske vlade poslala v Londono, v kateri opisuje uniformo nemških padalcev. Nemška vlada pristavlja, da sedaj ne bo mogoče noben izgovor več, da bi Angleži padalcev ne spoznali. Ako bi se pripetilo, da bi v Angliji padalci slabo postopali, bo nemška vlada odredila takoj protikupe med angleškimi letalci, ki bi jih ujela.

Angleška poročila

Nemški napadi

London, 19. avg. t. Transocean. Včeraj, v nedeljo popoldne se je začel že drugi teden nemških letalskih napadov na Anglijo. Nemška letala so tokrat vzela za cilj industrijska predmestja Londona, predvsem Sutton, Kenday, Bigginhill in Croydon. Nemški letal je bilo 600, ki so v dveh velikih valovih prišla nad londonsko okolico in metala bombe. Prvič se je pripetilo, da so nastale eksplozije v sredini Londona. Do močnega pokanja je prišlo na Piccadilly Circus, toda bombe tja niso padale, ampak je pok nastal zaradi bombnika, ki je treščil v bližino trga.

Poleti v Nemčiji

London, 19. avgusta. t. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča uradno: V soboto zvečer so naša

Amerika obljubila Kanadi vojaško pomoč

Bivši ameriški poslanik v Parizu agitira za pomoč Angliji — iz strahu pred nemško zmago

Newyork, 19. avgusta. AA. (DNB.) Predsednik Roosevelt je imel snoči v posebnem vlaku dolg razgovor z kanadskimi ministrskimi predstavniki Mackenzie-Kingom. Roosevelt je potem izjavil zastopnikom tiska, da se je razgovor nanašal na skupno obrambo zahodne polkrogle. Pristavil je, da bo podrobno izjavo dal verjetno kasneje. Na vprašanje, če skušajo najti točno določeno črto za skupen nastop Združenih držav in Kanade, je Roosevelt odgovoril pritrdilno. Roosevelt je nato o sestanku dal sledečo izjavo:

Sestanek, ki sem ga imel s predsednikom kanadske vlade, bo utrdil tesne stike med Kanado in Združenimi državami in je obnovil obljubo, ki je dana pred dvema mesecema, da bodo Združene države pomagale Kanadi za primerni napada.

Bullit za hitro pomoč Angliji

Washington, 18. avgusta. AA. (DNB.) Dosedanji ameriški poslanik v Franciji Villem Bullit je govoril na velikem zborovanju v Philadelphiji. Posebno je poudarjal, da proti Ameriki velika nevarnost od Nemčije in Japonske, če bi bila Anglija premagana. Zato je treba, da Združene države uvedejo splošno vojno dolžnost in da dajo Angliji 50 rušilcev. Bullit je zborovalce pozval, da naj pred parlamentom demonstrirajo in ga tako prisilijo, da stori to, kar narod hoče. Bullit je dejal, da bi imel poraz angleškega vojnega brodograja hude posledice, posebno pa naslednje: 1. Nemčija bi prevzela izključno gospodarsko nadzorstvo nad vso evropsko celino, vključivši tudi angleške otoke. 2. Nemčija bi dobila pod svoje nadzorstvo številne latinske države v južni Ameriki. 3. Amerika bi izgubila tržišča za svoj tobak, bombaž in druge proizvode, kar bi v Ameriki morale povzročiti veliko gospodarsko stisko, in 4. Japonska bi se ne obotavljala več in bi šla odkrito v nemško-italijanski tabor, kar bi pospešilo spor na Tihem morju.

Washington, 19. avg. b. Včerajšnji govor ameriškega poslanika v Parizu g. Bullita, je imel izredno ugoden odmev v visoki ameriški tisk. »Newyork Tribune« poudarja, da je Bullit še vedno v službi veleposlanika in da je kot tak moral dobiti od zunanjega ministra dovoljenje za svojo senzacionalno izjavo o nevarnosti, ki grozi Združenim državam. List trdi dalje, da je Bullit pred odhodom Roosevelta v Ogdensburg imel z njim nekaj sestanekov, na katerih sta bržkone razpravljala o njegovem včerajšnjem govoru. »Newyork Times« zatrjuje, da je govor Bullita deloval kot močan poziv ameriški narod, naj se prebudi, ker nevarnost za Ameriko postaja iz dneva v dan večja. List za-

letala bombardirala elektrarne Leuna, bencinske rafinerije v Bohlenu, Zeissove tovarne v Jeni, letalske tovarne »Messerschmitt« v Augsburgu, letalska skladišča v Kologzu severno od Weimaru. »Junckerjeve« letalske tovarne v Bernburgu, letalske tovarne v Frankfurtu, nadalje železniška križišča v Porurju in razna letališča v Nemčiji in po zasedenem ozemlju. Tri letala se niso vrnila.

Duff-Cooperjeva izjava

Bern, 19. avgusta. AA. Stefani. Izjava angleškega informacijskega ministra Duff-Coopera, da 20.000 bomb, ki so jih nemške letala vrgla na angleško ozemlje, ni povzročilo nobene škode in da angleško prebivalstvo želi, da bi nemška letala v večjem številu prihajala v Anglijo, je naredila slab utis, ker gre za trmoglavost, ki je na noben način ni mogoče upravičiti z dejstvi. Nemška letalska ofenziva dokazuje, da angleške letalske sile in protiletalska obramba niso sposobne preprečiti nemškimi letalom, da bi bombardirala katerikoli kraj v Angliji. Po drugi strani pa nihče na svetu ne bo verjel, da je 20.000 bomb samo razbijalo okna v nekaterih mestih, kakor to trdi angleška propaganda.

»Nikjer se nič ne vidi«

Newyork, 19. avg. b. »United Press« je dobil obvestilo od svojih poročevalcev, da so Nemci od Bologne do Ostende uredili celo vrsto letališč, ki so sijajno okrita, da jih ni mogoče niti od blizu odkriti. Na teh letališčih je vse polno nemških letal, ki stalno odletajo proti Angliji. Razen tega pa je Nemčija utrdila tudi vso francosko obal proti Veliki Britaniji. Utrdbe so tako maskirane, da jih ni mogoče odkriti. Dopisnik omenjenega lista pravi med drugim sledeče: To smo elutli! Tu na obali Francije je za nas nov dokaz, da Nemci v tej vojni pripravljajo nova iznenađenja. Nikjer se nič ne vidi, toda pričrpani smo, da bo Nemčija zopet iznenadila svet z novo potezo. Poročevalec dalje opisuje, kako pust je Rokavski preliv, ta pomorska pot, ki je bila nekdanj polna ladij in na kateri se je razvijal največji pomorski promet na vsem svetu.

Tudi Wilky istega mnenja kakor Roosevelt

Curih, 19. avg. b. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona: Izjava republikanskega predsedniškega kandidata Wilkyja je napravila v Londonu globok vtis. Angležem je po tej izjavi jasno, da za Anglijo ni več važno in odločilno, če bo za predsednika Združenih držav izvoljen Wilky ali pa Roosevelt. Wilky povdarja željo Združenih držav, naj Amerika da Angliji materialno pomoč. Wilky pa je dal Rooseveltu tudi jamstvo, da bo krepko podpiral Anglijo in strogo izvajal dosedanje politiko, ki naj Ameriko drži čim dalje od sedanje vojne vihr. Roosevelt stalno povdarja pomen moči britanskega brodograja na oceanu za Ameriko.

Glede odločitve 50 ameriških rušilcev Angliji pa se niti Wilky niti Roosevelt še nista jasno izrazila. Tako Roosevelt kakor njegov protikandidat pa priznava, da bi za primer, če Anglija ne bi mogla braniti svojega otočja, to pomenilo resno ogrožanje Združenih držav. Potrebna je torej nujna materialna pomoč zlasti v letalstvu, v zadnjem času pa se je Rooseveltov protikandidat g. Wilky zavzel tudi za čim večjo dobavo oklopnih voz Angliji.

Amerika in blokada Anglije

Washington, 19. avgusta. AA. (Reuter.) Vlada Združenih držav je obvestila nemško vlado s posebnim uradnim sporočilom, češ da upa, da ne bo ameriška prevozna ladja »American Legion«, ki se vrača iz Petsama v Združene države, nalezela na nobene neugodnosti zaradi blokadne akcije nemških oboroženih sil. Ladja »American Legion« je zapustila v petek Petsamo in odplula v Združene države s približno 800 Amerikanci, ki se vračajo iz Skandinavije domov v Ameriko. Med potniki je tudi norveška princeznja Marta s svojimi tremi otroki, kakor tudi ameriški poslanik na Norveškem gospa Karrieman.

Stališče Anglije glede nemške blokade

London, 19. avgusta. t. (Reuter.) Ameriška admiraliteta je v zvezi z nemško objavo, da je vsa angleška obala od nemških oboroženih sil blokirana, objavila uradno obvestilo, v katerem pravi, da se dejanski položaj s tem nič ne spremeni, ker so nemške oborožene sile itak tudi že dosedaj napadle vsako ladjo, ki je plula v Anglijo ali od nje. Nevturalnih ladij je dosedanja nemška pomorska vojna potopila za 786.162 ton. Sicer pa poziv nevtralnimi ladjam, naj ne tržijo več z angleškimi pristanišči, nima velike stvarne vrednosti, ker nevtralnega trgovskega brodograja ni več veliko, odkar je Anglija prevzela 82 odstotkov norveškega, 90 odstotkov nizozemskega, 83 odstotkov belgijskega in 60 odstotkov danskega trgovskega brodograja. Anglija je pripravljena na kakršni koli razvoj nemške ofenzive proti njej.

»Zasedba Anglije«

Rim, 19. avgusta. AA. (DNB.) Giornale d'Italia objavlja članek o nemški blokadi britanskega otočja pod naslovom »Zasedba Anglije«. List pravi, da ta blokada pomeni novo poglavje vojne med Anglijo in državama ošišani in da je v tej fazi vojne iniciativa v rokah Nemčije in Italije. Po zasedbi Velike Britanije iz zraka se je 17. avgusta začelo zavzemanje Velike Britanije tudi z morske strani. Velika Britanija je danes podobna obleganemu mestu, žigar meje ne more nihče prekrčiti, da ne bi stajal na kokcu svojega življenja. Ta blokada — pravi list na koncu — pripravlja novi red na svetu, red, ki ne bo več poznal nasilja britanske plutokracije, ki je trajalo celo stoletje. V tem novem redu se bodo mogli vsi narodi poslužiti pravice svobodnega morja.

Rim, 19. avgusta. AA. (Stefani.) V juliju se je v Italiji poročilo 16.652 parov. Rodilo se jih je 38.459 več kot pa jih je umrlo. Italija je imela konec julija 44.883.000 ljudi.

Poročila o izgubah

Nemci poročajo

Berlin, 19. avgusta. AA. DNB: Včerajšnje izredno nemško sporočilo ugotavlja, da je včeraj ves dan nemško letalstvo v letalskih borbah ali pa na tleh uničilo 139 angleških letal.

Sovražne izgube včerajšnjega dne so znašale skupaj 147 letal, od katerih jih je bilo 124 sestreljenih pri spopadih v zraku, 23 pa je bilo bodisi uničenih na letališčih samih, ali pa jih je zbil na tla protiletalska artilerija. Razen tega je bilo uničenih še 33 barožnih balonov. 36 nemških letal se ni vrnilo.

Angleži poročajo

London, 19. avgusta. AA. Reuter: Veliki oddelek sovratnih letal so preleteli Anglijo proti večeru ponovno jugovzhodno obalo pri Doweru in North-Forelandu. Od 86 sovratnih letal, kolikor jih je bilo uničenih, jih je bilo 73 zbitih v letalskih spopadih, 12 jih je zbil protiletalski topništvo, eno letalo pa je zbil nek reflektorski oddelek. V letalskih spopadih smo izgubili 16 lovcev, vendar se je 8 pilotov rešilo.

London, 19. avgusta. AA. Reuter: Uradno sporočajo, da je bilo včeraj nad Anglijo zbitih najmanj 140 nemških letal.

London, 19. avgusta. t. Reuter. Letasko ministrstvo je objavilo uradne podatke o izgubah v

zadnjih bojih nad Anglijo: »Nemčija je od 8. do 17. avgusta naprej povprečno izgubila vsak dan 61 letal in vsak dan povprečno po 100 pilotov. V tem niso vračunane nemške izgube, ki so jih angleška letala povzročila v Nemčiji sami. Nemčija je od 8. do 17. avgusta izgubila skupno 552 letal, od katerih je bilo 131 lovcev. Od bombnikov, ki jih je Nemčija izgubila, je pripadalo 131 k vrsti »Junckerjevih« strmoglavcev. Skupno število izgub med nemškimi letalskim moštvom presega 1000. — V istem času je angleško letalstvo izgubilo vsak dan povprečno 15 lovcev in 3 bombnike. Poleg tega je Anglija izgubila 33 bombnikov na svojih poletih nad Evropo. Angleške izgube med letalci znašajo povprečno 20 dnevno. Skupno število angleških izgub znaša 175 pilotov in drugih letalcev.

Potopljene ladje

London, 19. avg. t. Admiraliteta objavlja podatke o izgubi matične ladje za letala »Glorious«, ki so jo v juniju na norveški obali potopili nemški bombniki. Skupno število posadke je znašalo 1200 mož. Od njih so ubili poveljnika ladje in 33 častnikov, 43 častnikov pa je pogrešanih moštva je 71 mrtvih, eden je umrl od ran pozneje, 89 pa je pogrešanih. Od letalcev je 5 ubitih, 36 pa pogrešanih.

London, 19. avg. Reuter. Admiraliteta poroča, da se podmornica »Orpheus« že predolgo časa ni vrnila in je treba smatrati izgubljenjo.

Bern, 19. avgusta. AA. Stefani: Ponoči ob 0.30 je bil v Bernu alarmni znak zaradi poleta angleških letal nad mestom. Angleška letala so letela proti jugu.

Gospodarstvo

Stanje hmeljskih nasadov pri nas in drugod

Iz poročila g. Al. Miheliča na taboru hmeljarjev dne 15. avgusta posnemamo tole:

Ena glavnih točk dnevnega reda tradicionalnega tabora slovenskih hmeljarjev, ki je vsako leto pred obiranjem hmelja, je bilo vedno poročilo o stanju hmeljskih nasadov in izgledih na leto pri nas in drugod. Zadnja leta je bilo to vedno poročilo Srednjeevropskega hmeljarskega urada ter je obsegalo poročila iz vseh hmeljskih okolišev v Evropi, kjer pridelujejo žlahtni hmelj. Letos pa je temu drugače. Svetovna vojna, ki je prišla lani in ki še vedno traja, je marsikaj izpremenila. Srednjeevropski hmeljarski urad sicer še vedno obstaja in je letos tudi že izdal svoje prvo poročilo z dne 24. julija, ki je torej danes gotovo že zastarelo in je tudi obsegalo samo poročila o stanju nasadov v Nemčiji. Opirajoč se na to poročilo in nekatera poznejša, ki so, četudi zelo skopka, še prispela iz posameznih hmeljskih okolišev, moremo podati naslednjo sliko o stanju hmeljskih nasadov:

Jugoslavija:

Slovenija: Kako je s stanjem nasadov v Savinjski dolini in izven nje, menda ne bo treba na dolgo poročati ker hmeljarji to stanje vsi dobro poznajo. Vključno razmeroma neugodnemu ter vse preveč deževnemu in pozneje hladnemu ali pa soparnemu vremenu se je hmeljska rastlina bujno razvila, nastavila obilo cvetja in splošno obeta bogat pridelek. Le nasadi v občinah Celje, Petrovci in Griže, ki jih je 16. julija hudo prizadela toča, ne bodo dali nobenega znatnejšega pridelka. Druhi pomembnejši škodljivci letos ni bilo, le peronospora je ves čas tekmo vegetacije ogrožala rastlino. Zal so bili vsi tozadevni opomini precej brezuspešni in le maloštevilni hmeljarji so do cvetenja škropili hmelj v zaščito proti peronospori. Celotno v celoti jih je škropilo že razmeroma malo in šele pozneje, ko so kobule, ki so se komaj razvile, že pričele rjaveti, so se številni hmeljarji zavedli velike nevarnosti in v večjem številu oprijeli zaščitenega škropljenja. Peronospora pa se je medtem tako razširila, da je škoda, ki jo povzroča, od dne do dne večja in vidnejša. Tako bomo letos imeli glede množine prav dobro letino in tudi glede kakovosti pridelali težko in kvalitetno blago, ki pa bo glede barve vsekakor zelo zaostajalo za lanskim.

Vojvodina. Stanje nasadov je tu zelo neenakomerno in različno, ponekod res prav dobro, večinoma pa slabše in ponekod tudi prav slabo. Poleg peronospore so se precej razširile tudi uši in tudi jalovost, stara bolezen vojvodinskih hmeljšč, se vedno bolj širi. Res, lepa hmeljišča so tod precej redka. Zaradi neugodnega, pretežno deževnega vremena bo kakovost letošnjega hmelja vsekakor slabša kakor lani, pa tudi glede množine pridelka letos najbrže ne bo večji kakor lani, ki so ga pridelali zelo piko.

Nemčija.

Okoliš Hallertau: Pri razmeroma ugodnih vremenskih razmerah se je hmeljska rastlina že od spomladani sem prav dobro razvijala. Bili pa so tudi hmeljski nasadi letos izredno dobro oskrbovani kakor že dolgo ne. Tako je stanje nasadov zelo enakomerno in v vsakem oziru prav dobro obeta. Proti peronospori, ki se je pojavljala sem in tje, so hmeljarji vedno takoj ponovno zaščitno škropili. Tudi rdečega pajka, ki se je parkrat pojavil v nekaterih nasadih, so vedno takoj v kavi zatrli. Tako je rastlina ostala zdrava, nastavila obilo cvetja in obeta v splošnem prav obilen in tudi glede kakovosti v vsakem oziru prvovrsten pridelek. Zadnji čas je vreme sicer bolj neugodno, sončno pa zopet deževno in soparno, vendar tudi sedaj še pridno škropijo proti peronospori in računajo, da bodo pridelali tudi v barvi brezhibno blago.

Okoliš Spalt. Tod stanje hmeljskih nasadov sicer ni tako enakomerno, vendar večinoma dobro obeta. Zaradi večinoma bolj deževnega vremena v preteklem mesecu se je rastlina zelo bujno razvila in obeta obilen pridelek, četudi je bilo treba proti peronospori zelo pridno škropiti. Če tudi sedaj zadnji čas ne bo preveč nagajalo vreme, bo letošnji pridelek tako glede množine kakor tudi glede kakovosti prav dober.

Okoliš Hersbruck. Tudi v tem okolišču je bilo stanje nasadov že do srede preteklega meseca prav zadovoljivo. Pozneje pa je pritisnilo bolj deževno in hladno vreme, ki še vedno traja in ki je prvotno zelo dobre izgledje na letošnji pridelek precej poslabšalo. Vključno neugodnemu vremenu pa je rastlina še vedno zdrava. Bolhačev spomladani ni bilo mnogo in so tudi kar hitro sami izgubili, uši doslej ni bilo dosti, proti peronospori pa se hmeljarji vztrajno in uspešno bore ter so doslej povprečno že po desetkrat zaščitno škropili. Za dober pridelek bi bilo že nujno potrebno bolj toplo in suho vreme.

Okoliš Tettang. Tod je zaradi poznega obrezovanja in občutne suše v maju ostala rastlina sicer bolj vitka, vendar je zdrava in čvrsta. Peronospora, ki se je pojavljala sem in tje, so takoj v kavi zatrli in prav tako tudi rdečega pajka, ki je ponekod nastopal v majski vročini. Rastlina je večinoma dosegla vrh opor, odgnala obilo cvetja ter obeta glede množine normalno letino in tudi glede kakovosti prav dober pridelek, če le ne bo še zadnji čas pričelo nagajati vreme.

V ostalih okoliših stare Nemčije je stanje nasadov sicer različno, vendar v splošnem dobro in deloma tudi prav dobro. Razen peronospore, proti kateri so in še vedno zelo vestno škropili, se druge boleznin in škodljivci v večjem obsegu nikjer niso pojavili. Tudi v teh okoliših računajo z dobrim pridelkom v vsakem oziru.

V nemškem okolišču Zatec je stanje nasadov zelo različno; nasadi v nižjih legah so mnogo trpeli zaradi preobilne vlage in bodo le bolj slabo dali, dočim nasadi v višjih legah mnogo bolj obetajo. Zaradi vse preveč deževnega vremena je sicer rastlina zelo bujna in zdrava, vendar se kljub zaščitenemu škropljenju širi peronospora, ki bi utegnila povzročiti tudi znatnejšo škodo. Obiranje se bo letos nekoliko zavleklo in od vremena zadnjih tednov še v obilni meri zavis množina in kakovost letošnjeg pridelka.

V okoliših Auscha in Dauba, preje Ustek in Duba, je stanje nasadov v splošnem dobro, vendar se poleg peronospore precej širijo tudi uši. Za dober pridelek bi bilo vsaj zadnji čas potrebno bolj toplo in suho vreme, ki je bilo doslej vse preveč deževno in hladno.

Českoslovaška.

V češkem okolišču Zatec se je stanje nasadov, ki je prvotno zaradi deževnega in hladnega vremena bilo kaj različno, obetalo slabše kakor lani, zadnji čas pri ugodnem vremenu precej izboljšalo in popravilo. Rastlina je bujna ter čvrsta

in če bo potrajalo ugodno vreme, bo pridelek vsekakor tako glede množine kakor tudi glede kakovosti boljši kakor lani. Obvezno škropljenje proti peronospori, ki je letos vsekakor zelo potrebno, se še precej dobro obnese, istočasno pa se škropi tudi zoper uši, ki se vedno iznova zopet ponavljajo.

V okolišču Roudnice so tudi nasadi mnogo trpeli zaradi deževnega in hladnega vremena ter peronospore in uši. Če se zadnjih par tednov ne bo vreme izboljšalo, tudi letina ne bo boljša kakor lani.

Poljska.

V okoliščih bivše Poljske, ki so pripadli pod Nemčijo, je le del nasadov obdelan, pa še tod obdelovanje ni bilo nič kaj skrbno, ker hmeljarji lani niso prodali in zato letos hmelju niso posvetili dosti skrbi. Prvotno se je v teh nasadih zaradi suše in vročine precej širil rdeči pajek, potem pa zaradi deževnega in soparnega vremena peronospora. Letina tu ne bo dobra, sicer pa je največji del najboljših hmeljskih nasadov bivše Poljske pripadel Rusiji, odkoder pa ni nobenih zanesljivejših poročil.

Francija.

V francoskih hmeljskih okoliščih mnogo pridelka ne bo. Dobro del nasadov je bil zaradi vojne popolnoma uničen, pa tudi v ostalih obdelovanje ni bilo dovolj skrbno, vendar nekatera poročila trdijo, da bodo še precej obilo dali, le kakovost bo slabša, ker ni bilo sredstev za zatiranje boleznin in škodljivcev.

Iz Belgije in Anglije

ni nobenih poročil, vendar se domneva, da so tudi v Belgiji nasadi trpeli zaradi vojne, dočim je v Angliji z ozirom na vremenske razmere računati na srednjedobro letino.

Iz Amerike

prav tako ni zanesljivejših novjših poročil. Z ozirom na obetajočo dobro konjunkturo pa so površino nasadov znatno povečali in splošno računajo na dobro letino.

Kakor ponovne izkušnje dokazujejo, so prav poslednji tedni pred obiranjem in tedanje vremenske razmere najbolj odločilni za kakovost in množino pridelka v posameznih okoliščih kakor v splošnem. Tembolj velja to letos, ki je zaradi izrednih razmer mogoče dobiti le poročila starejšega datuma in so tudi ta še manj zanesljiva kakor v normalnih razmerah.

Uredba o oljaricah in jedilnem olju

V »Službenim novinah« z dne 17. t. m. je izšla uredba o oljaricah in jedilnem olju. Na osnovi te uredbe ima Priv. izv. družba izključno pravico in dolžnost odkupovati oljarice žetve 1940 (oljarice so: oljnat repice, seme sončnic, makovo seme, bučne koščice, sezamovo seme, bombažno seme, laneno in ricinovo seme).

Odkupne cene se odredijo vsako leto do 15. avgusta za naslednje leto, in sicer jih odreja minister trgovine in industrije v sporazumu z dvema drugima ministroma (kmetijskim in finančnim) ter hrvatskim banom. Domače oljarice prodaja naprej Priv. izv. družba predelovalcem po nabavni ceni s 5% povečanjem za oljarsko-semniški sklad. Uvožene oljarice tudi prodaja družba predelovalcem, vendar ne po nižjih cenah kot so domači pridelki. Družba bo surovine razdeljevala z ozirom na kapaciteto posameznih tvornic, za banovino Hrvatsko pa bo odrejen globalni kontingent.

V sv-ho odkupa bo družba najela do 50 milijonov din kredita z državno garancijo. Predelovalci olja bodo prodajali olje po predpisanih cenah. Jedilno olje, ki se proizvaja iz semen raznih oljaric, se ne sme v prometu imenovati oljivo olje niti s tem oljem mešati. Da bo uredba imela uspeh, ji je dodanih še 6 članov kazenskih določb.

Podpore rodbinam oseb poklicanim v vojaško službo

Izšla je uredba o izpremembah in dopolnitvah uredbe o podporah rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo z veljavnostjo od ne 17. avgusta 1940. leta.

Novost je ta, da se lahko dobi v vsakem primeru potrebe podpore tudi že tri mesece po smrti vojaškega zavezanca, ki je umrl v vojaški službi. Nadalje je novost, da se more vlagati prošnja za podporo tudi pri vojni enotici, pri kateri je zavezanec v službi in lahko zavezanec naznači osebo, za katero prosi podporo. To prošnjo pošlje vojaška enotica takoj obični, v kateri prebiva rodbina zavezanca, sporočilo, da je zavezanec v vojaški službi in za kateri čas je bil vpoklican. Obična oblastva pozovejo potem označeno osebo, da da potrebne podatke.

Izpremenjena so tudi določila glede odborov za dajanje teh podpor. Ustanovi se lahko na področju enega sodišča več odborov. Če ni dovolj sodnikov, se lahko postavi tudi drugo sodno osebo s pravniško fakultetno izobrazbo. Za povečanje kspeditivnosti odbora za dajanje podpor je določen rok treh dni, ko mora izdati odlok, v kolikor ni potrebna dopolnitev dokazov. Nadalje je novo naslednje določilo: Denarno s 50 do 500 din se kaznuje odgovorni samoupravni organi, ki ne dostavljajo pravočasno in v redu prošnje pristojnemu odboru za podpore, ali ki sploh nemarno ali nevestno vrše poverjene jim dolžnosti. Z isto kaznijo se kaznuje po prijavi predsednika odbora tudi član odbora iz vrst občinskih odbornikov, odnosno mestnih svetnikov, ki brez opravičenega razloga izostane s seje odbora. Kazni izrekajo prvostopne splošne upravne oblasti.

Zaposlenost delavstva v maju

Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je od aprila na maj letos število zavarovancev naraslo za 10.837 na 754.567. V primeri z majem lani je bilo letos maja število zavarovancev za 8226 večje. Razvoj števila zavarovancev na posameznih področjih naše države je bil letos naslednji:

	Slovenija	Hrvatska	ost. država
december	110.273	228.924	368.238
januar	101.117	209.133	340.794
februar	102.573	213.577	349.908
marec	108.498	226.150	370.176
april	116.955	237.926	388.799
maj	118.701	236.697	399.169

Po posameznih strokah izkazuje v primeri z lanskim letom največje povečanje zaposlenosti gradba železnice, cest in vodnih zgradb, nato ko-

vinska in strojna industrija in gozdnožagarska industrija ter javni promet. Zmanjšanje zaposlenosti pa kazkuje industrija kamenja in zemlje ter predelovanje lesa.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala maja v Sloveniji 28.17 (aprila 27.81), v banovini Hrvatski 27.76 (aprila 27.22) in v ostali državi 24.81 (24.36) din, skupno je v vsej državi povprečna zavarovana mezda narasla od 25.82 na 26.27 din, dočim je lani maja znašala 24.07 din.

Skupna zavarovana mezda je znašala maja letos v vsej državi 495.48 (aprila 479.95), maja 1939 (44919) milij. din. V Sloveniji je znašala maja letos 83.59 (aprila 81.31), v Hrvatski 164.29 (161.91), v ostali državi 247.6 (236.73) milij. din.

Dodatek celulozne volne v Romuniji obvezen. Po odloku romunskega gospodarskega ministra se od 17. avgusta 1940 dalje smeta volna in bombaž predelovati samo z dodatkom celulozne volne. Dodatek celulozne volne znaša pri bombažu 15 do 20%, pri volni za moško blago 25—25, za žensko blago 30—40%. Izdelovanje čistih bombažnih, volnenih ali celulozno-volnenih predmetov je prepovedano. Obrati domače in male industrije ne spadajo pod predpise te uredbe.

Veljavnost kovancev. Po odloku finančnega ministra je dne 16. avgusta letos prenehala veljavnost kovanega denarja po 2 in 0.50 din kot zakonitega plačilnega sredstva. Po poteku tega roka se bo lahko stari kovani denar za 2 in 0.50 din zamenjal v naknadnem roku 6 mesecev brez kakršnih koli odbitkov za novo kovani denar pri blagajnah Narodne banke ter državnih finančnih ustanov. Prav tako preneha veljavnost starih kovancev za 10 din dne 31. avgusta vključno. Tudi ta stari srebrni denar se bo lahko zamenjal v roku 6 mesecev za nove kovanice pri blagajnah Narodne banke in državnih finančnih ustanov. Skrajni rok za zamenjavo 50 dindarskih kovancev je bil 16. avgusta 1940. Kdor ga do tega dne ni zamenjal, ga sploh ne more več zamenjati.

Hrvatski »Prizad«

V banovini Hrvatski se je že dalj časa opazala potreba osnovati posebno nakupno in prodajno družbo za razne proizvode, ki bi imela na področju banovine Hrvatske isto vlogo kot Privatna izvozna družba za vso državo. Ker si je del poslov notranje trgovine pridržala banovina Hrvatska, je naravno, da si je hotela osnovati svojo gospodarsko organizacijo v ta namen. V soboto je bila tudi taka družba osnovana v Zagrebu in se imenuje »Povlaščeno gospodarsko dionično društvo banovine »Hrvatske« ali kratko Pogod. Glavnica družbe je 20.000.000 din, od katere je plačano 10.000.000 din. Na ustanovnem obnem zboru, ki je bil pod predsedništvom odločkovnega načelnika dr. Mirka Lamera, je bilo podano tudi poročilo o razlogih ustanovitve te družbe. Družba je bila osnovana zaradi tega, ker sama »Gospodarska sloga« ne more voditi vseh poslov, ki so v današnjih časih potrebni za prodajo in prehrano na Hrvatskem. Tudi ne smatrajo Hrvati te svoje ustanove za konkurenco Privatni izvojni družbi (Prizadu), ker bo lahko hrvatska družba vodila mnoge posle za Privato izvožno družbo, pa tudi take posle, ki jih doslej Privatna izvozna družba ni vodila. Da bi se vpostavilo sodelovanje med obema družbama, je v ravnanstvu »Pogoda« tudi glavni ravnatelj Privatne izvozne družbe in en član izvršnega odbora odbora slednje družbe. Nova hrvatska družba bo ozko sodelovala z Gospodarsko slogo ter srbskim združenim v hrvatskih krajih. Večina delnic nove družbe je v rokah banovine, del pa tudi v rokah drugih javnih in zasebnih ustanov. V prvi upravni odbor so bili izvoljeni: dr. Mirko Lamer, načelnik kot predsednik, inž. Slavko Kolarič, načelnik kmetijskega oddelka kot podpredsednik in inž. Ivica Frković, dr. Šime Debelić, Egon Lovinčić, Ljudevit Tomasić, Bogdan Miletić, dr. Vladimir Košak, Marín Ferić in dr. Dragotin Toth. V nadzorstvo so bili izvoljeni: dr. Vladimir Franolić, predsednik, dr. Branko Pliverić in Rudolf Erber. Za glavnega ravnatelja nove družbe je bil postavljen g. dr. Slavko Flögl, do sedaj poverjenik urada za cene na Hrvatskem. Na njegovo mesto za poverjenika nad cenami je postavljen g. Jurij Horvat, referent oddelka za denarstvo banovine Hrvatske.

Konferenca o pomanjkanju olja v naši državi

V Belgradu je bila v soboto pri kmetijskem ministru konferenca o pomanjkanju olja pri nas, katero je sklical ravnateljstvo za proučevanje in organizacijo prehrane.

Na konferenci je bilo ugotovljeno, da se bo drugo leto še bolj čutilo pomanjkanje olja, če ne bomo pravočasno poskrbeli za zadostno proizvodnjo. Predvsem je treba gledati na to, da se poveča površina, posejana z oljno repico, na 12.000 do 15.000 kat. orolov. Nadalje naj se kot za ricinus odredi obvezna gojitelj repičnega semena na veleposelstvih. Producerski naj bi dobili za repico 5 din čistih franko odkupni magacin prvega kupca. Tudi bo uvedena propaganda na nakup bučnega semena, za katerega je bila določena cena na 4 din čistih za producenta. Proučijo naj se tudi možnosti uvoza potrebnih surovin iz drugih držav. V bodoče se bo proizvajalo samo ene vrste olja v državi, ki bo imelo enotno ceno. Zavržen bo samo pakiranje različno, v kratkem pa bo predpisano tudi enotno pakiranje v steklenicah in sodih.

Ni pa važno samo vprašanje jedilnega olja, temveč tudi olja za izdelavo firmeža in slanih mazil. V ta namen naj se predvsem goji laneno seme. Tudi bo zaradi tega povišana cena lanenega semena, ki bo znašala 6 do 7 din čistih za producenta. Tudi naj Priv. izvozna družba razdeli dovolj semena za lan.

Konferenca je obravnavala tudi vprašanje preskrbe industrije mila z surovinami. V ta namen naj bi se začelo izkoriščati tudi olje iz koruze, koščice raznega sadja, bukovca in hrastovega žira itd.

Končno je konferenca ugotovila, da je te ukrepe treba podvzeti takoj, da bi počenši z novim pridelkom semena sončnice v septembru imeli zadostne količine olja v državi.

Licitacije:

Dne 19. avgusta bo v intendanturi štaba vrhanske divizijske oblasti v Banja Luki licitacija za dobavo 1.900.000 kg ovsa.

Dne 23. avgusta bo v pisarni referenta inženjerije dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo objektov vojašnice »Kralja Aleksandra« v Celju in dne 31. avgusta za adaptacijo objekta konjušnice v vojašnici »Vojvode Putnika« v Mariboru.

Licitacije. Dne 28. avg. za dobavo in montažo dvigal. — Dne 28. avgusta bo pri »Darvski delavnici« v Ljubljani licitacija za dobavo nafte, raznih olj, benecina, petroleja in tovalne masle; 23. avgusta raznih barv, ščetk in čopičev, mila, eode, steklenega papirja in platna ter tesarskih avicničkov; dne 24. avgusta impregnirane platna, usnja ter strojnih igel; dne 27. avgusta raznih vijakov in zakovic, raznega ročnega orodja, verig ter žice.

Denar

Dne 19. avgusta.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 3.115.338 din, na belgrajski 3.41 milij. din. V elektih je bilo prometa na belgrajski borzi 158.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj

London, 1 funt 176.82—180.02
Newyork, 100 dol. 4425.00—4485.00
Ženeva, 100 frankov 1010.29—1020.29

Ljubljana — svobodno tržišče:

London, 1 funt 218.67—221.87
Newyork, 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Ženeva, 100 frankov 1248.45—1258.45

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin, 1 marka 14.70—14.90

Belgrad — zasebni kliring

Solun, 100 drahem 39.15—39.85
Sofija, 100 din 92 blago.

Curih: 9.0750 (bankovci 7), London 17.6750 (bankovci 12.25), Newyork 439 (bankovci 462.50), Milan 22.175, Madrid 40, Berlin 175.35 (rez. marke 52.75, trg. marke 21.75), Stockholm 104.70, Buenos Aires 99.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Zagrebu 442 denar

v Belgradu 440—442

v Ljubljani 440—443

Belgrad: Državni papirji: agrarji 52 blago, vojna škoda 440—442 (440), begluške obveznice 76 do 76.25 (76), dalm. agrarji 69.25—69.50, 4% severni agrarji 51.50 denar, 7% Blerovo posojilo 93.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7.800 blago, Priv. agrarna banka 193—194.50 (drobni komadi).

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. posojilo 97—98 (98), agrarji 50 denar, vojna škoda 442 den., begluške obveznice 76 den., dalm. agrarji 70 blago, 6% žamske obveznice 70 blago, 4% severni agrarji 50.50 den., 8% Blerovo posojilo 93 den., 7% posojilo Drž. hip. banke 100 den., 7% stab. posojilo 94 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 185 blago, Trboveljska 295—298 (298), Gutman 45 denar, Slad. tov. Bečkerek 575 denar, Blatki 45. Osiček 185 do 200, Osi. livarna 165 denar, Isis 32 denar.

Ljubljana: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 96—98, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 440—443, begluške obveznice 75—76, dalm. agrarji 69—70, 8% Blerovo posojilo 97—99, 7% Blerovo posojilo 93—94, 7% posojilo Drž. hep. banke 100—102, 7% stab posojilo 95—96 — Delnice: Narodna banka 7.800—7.900, Trboveljska 280—290, Sranjska industrijska družba 143 denar.

Kaj bo s tečajem nemške marke. Z ozirom na glasove o bližnji izpremembi tečaja nemške marke, je devizno ravnateljstvo Narodne banke izdalo naslednje obvestilo: V zadnjem času se je opazilo, da se hitro povečuje povpraševanje klirniških mark na borzi iz bojazni pred morebitno izpremembo tečaja te klirniške devize. V zvezi s tem smatra devizno ravnateljstvo za potrebno obvestiti vse zainteresirane, da ne obstoja noben odlok niti sporazum, ki bi odredil izpremembo dosedanjega tečaja marke v kliringu. Toda v kolikor bi tudi prišlo do izpremembe v prihodnjih mesecih, je določeno po sporazumu med merodajnimi faktorji, da se bo izprememba tečaja računala samo za nove posle, dočim bi se za stare posle našel način, da se v odrejenem roku likvidirajo po tečaju, ki bi tedaj veljal.

Dovoljenja zvišanja cen. Kr. banska uprava je dovolila, da smejo naslednje trdke prodajati svoje proizvode po naslednjih cenah: Pekatete, tovarna testenin v Ljubljani Pekatete ekstra proste v zabojih za 50 par dražje, t. j. po 8.10 din za kg. Druge kakovosti se povišajo v istem razmerju, tvrdki A. Šarabon rafinirano olje Riviera po 32.80 din s 1% popusta pri takojšnjem plačilu, tvrdki Franz in sinovi v Mariboru ekstra testenine 8.15, jajčne testenine 10.15, special jajčne testenine v celofanjskih vrečkah po četrt 16.05, ekstra testenine v belih ovitkih po 8.75, v modrih ovitkih po 8.95 in v kartonih po 9.15 din. K tem cenam je priložilo 2.5% prometni davek. Nadalje je odobrila banska uprava zvišanje cen nekaterim proizvajom naslednjih tekstilnih tvornic: Jugoselki, Kranj, Marko Romer, Maribor, Jugosl. tekstilna tvornice Mautner, Zagreb, Mariborski tekstilni tvornici in Jugobruna v Kranju.

Zivinski sejmi

Cene živini in kmetijskim pridelkom v okraju Gornji grad 8. avgusta: Voli I. 9, II. 8, III. 7; telice I. 8, II. 7, III. 6; krave I. 8, II. 6.50, III. 6; teleta I. 9, II. 8; prašiči špeharji 11, pršutarji 9.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 14, II. 11—13, III. 10—12, svinjina 18, slanina 20, svinjska mast 22, čisti med 20; surove kože goveje 13, teletje 12, svinjske 10 din za 1 kg. — Krompir 200, seno 80—100, slama 75, pšenična moka 450 din za 100 kg. — Trda drva 90 din za kub. meter, jase 1 din komad, mledo 2 din liter, surovo maslo 20 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4.50, finejša sortirano vino pri vinogradnikih 5.50 din liter.

Zivinski sejem v Zagorju ob Savi 3. avgusta. Cene naslednje: voli 7.50—8.50, telice za plemo 10, telice za mesarje 8, krave za mesarje 4—6 din za kg žive teže. Krave za plemo od 3000—3500 din za glavo.

Cene živini in kmetijskim pridelkom na sejmju v Kranju 12. avgusta. Dogon: 64 volov, 21 krav, 11 telet, 11 junie, 50 ovac, 40 svinj in 50 prašičev. Prodanih je bilo: 35 volov, 18 krav, 11 telet, 9 telic, 22 ovac, 40 svinj in 50 prašičev. Cene naslednje: voli I. 9.25, II. 8.50, III. 7.25, telice I. 8.25, II. 8.50, III. 7.25; krave I. 8.25, II. 7. III. 6.50; teleta I. 9, II. 8; prašiči špeharji 12.50—13.50, pršutarji 10.50—12 din za kg žive te e. Mladi pujski 7—8 tednov stari 2

Slovenski bojovníki pri Mariji na Brezjah

Do deset tisoč bojovníkov in drugih romarjev je prišlo v soboto in nedeljo k Mariji Pomagaj prosit za mir



Pred svetiščem Matere božje na Brezjah pozdravlja predsednik Zveze bojovníkov g. Mirko Ratej bana g. dr. Natlačena.

Foto Böhm, Ljubljana.

Slovenski bojovníki iz svetovne vojske se vsako leto zberó na naši največji in najlepši božji poti na Brezjah, da se priporočé Mariji Pomagaj in se spominjajo svojih v svetovni vojski padlih tovarišev in pomolijo zanje. Letos so si izbrali za svoje romanje nedeljo, 18. avgusta. Ze v soboto popoldne in zvečer se je zbralo pri Mariji nad 3000 bojovníkov, vojnih vdov in sirot ter drugih romarjev, posebno iz zelene Stajerske in lepe Dolenske.

Minister dr. Korošec med bojovníki

V soboto zvečer se je pripeljal na Brezje predsednik senata in prosvetni minister dr. Korošec in si ogledal vrvenje množice ter doslej izvršena dela za spomenik v vojski padlim slovenskim vojakom. V živahnem razgovoru s predstavniki Zveze bojovníkov, zlasti s predsednikom g. Mirkom Ratejem, se je g. minister zanimal za delovanje organizacije in zlasti za načrte in dela spomenika. Zadovoljen se je g. predsednik senata dr. Korošec po daljšem postanku na Brezjah odpeljal na Bled, navdušeno pozdravljen od navzočih bojovníkov in številnih drugih romarjev.

Sestanek bojovníkov

Ob 6 zvečer v soboto je imel glavni odbor Zveze bojovníkov svojo sejo, ob 8 pa je bila seja širšega sveta, na kateri so obravnavali vsa prejšnja vprašanja, tičóča se organizacije, njenega delovanja tako na socialnem kot kulturnem polju. Razpravljali so tudi o vprašanju društvenega glasila »Oj Doberdob«. Začrtane so bile smernice za nadaljnje delo in sprejeti tozadevni sklepi. — Zveza bojovníkov šteje danes 40 skupin in okrog 6000 sodelujočih članov. Članov je bilo vsako leto manj, ker med njimi opravlja svojo žetev nezposna smrt. Sedaj pa je glavni odbor sklenil, da se sprejemajo v Zvezo bojovníkov tudi vsi vojaki, ki so odslužili svoj kadreski rok in bo tako število članov v najkrajšem času močno narastlo.

Tisoči bojovníkov in romarjev prihajajo

Napočilo je prekrasno nedeljsko jutro. Od vseh strani so začeli prihajati bojovníki in drugi romarji: peš, na kolesih, z avtomobili, avtobusi, vlaki iz Jesenice in iz Ljubljane so bili prenapolnjeni. Turistovski vlak je pripeljal na Otoče nad 1000 romarjev, prav toliko tudi naslednji vlak ob pol 9. Lahko rečemo, da se je zbralo pri Mariji Pomagaj do 10.000 romarjev, med njimi v prvi vrsti slovenski bojovníki, saj je bilo samo spovedanih in obhajanih precej nad 3000 romarjev. Ob 9 popoldne se je pripeljal z Otoč na Brezje prevzišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, takoj za njim pa g. ban dr. Marko Natlačena. Oba visoka dostojanstvenika je pred romarsko cerkvijo pozdravil predsednik Zveze bojovníkov g. Mirko Ratej z g. podpredsednikom bivšim narodnim poslancem Theuerschuhom in odbornikom Zveze gg. Jožetom Pircem in Rudolfom Wagnerjem.



Deklica v narodni noši pozdravlja g. bana dr. Natlačena pred novo postajo in mu izroča krasen šopek.

Foto Böhm, Ljubljana.

Cerkvena slovesnost

Romarji so se začeli zbirati na ogromnem prostoru pred veličastno cerkvijo in točno ob 10 je pristopil k oltarju na prostem prevzišeni gospod knezoškof z asistenco in opravil presvetov daritev. Sv. maše so se udeležili poleg tisočev romarjev tudi ban dr. Marko Natlačena, železniški

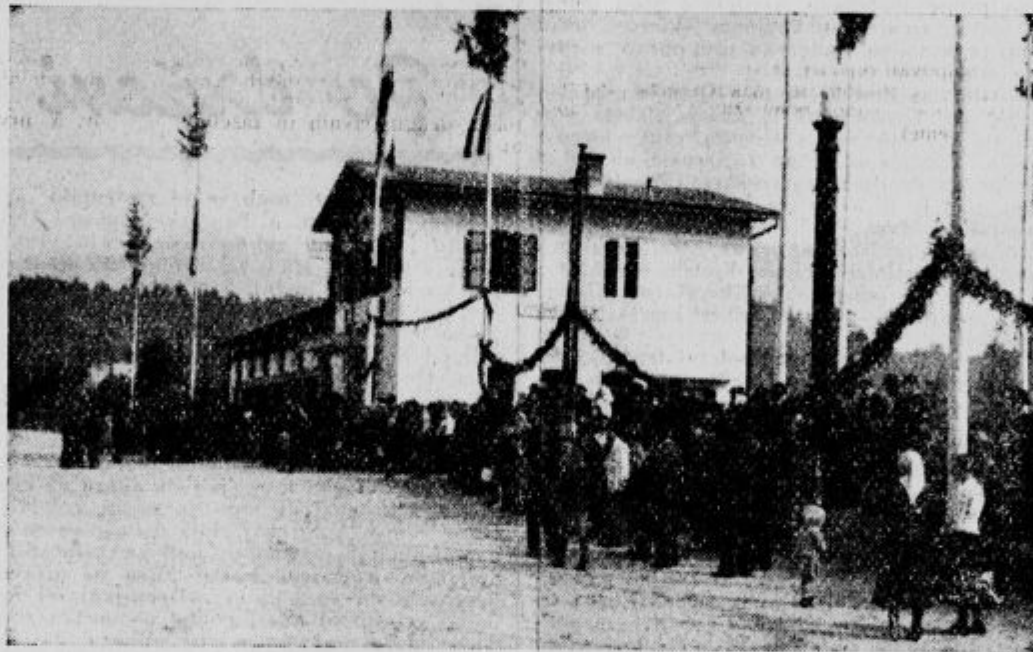
direktor inž. Kavčič, okrajni načelnik dr. Vrečar in vsi drugi odličniki, ki so prisostvovali blagoslovitvi novega postajnega poslopja na Otočah. Med mašo je prav lepo igrala godba iz Svetlj pod vodstvom g. Franceta Dolinarja in krasno pel pevski zbor Zveze bojovníkov pod vodstvom g. Maksa Jovana. Med sv. mašo je imel prevzišeni g. škof globok govor, ki ga je navezal na besede nedeljskega sv. evangelija: Skrbite v prvi vrsti za božje kraljestvo, vse drugo vam bo navrženo. Pri Mariji ste se zbrali stari bojovníki, ki ste doživeli grozote svetovne vojske; prišli ste tudi mlački v času, ko vsemu svetu grozi nova, morda še strašnejša vojska, prosit Marijo, naj izprosi pri Bogu mir, svoboda in red, da bomo mogli v redu izpolnjevati svoje dolžnosti tako, da si zaslužimo večno življenje. Prav je, da ste se zbrali danes pri Mariji. Če pa hočemo, da bodo naše prošnje uslišane, je potrebno, da imamo trdno vero in močno zaupanje. Če imamo dosti močno vero in trdno zaupanje, bomo z molitvijo pri Bogu vse dosegli. S tako vero in takim zaupanjem hočemo danes prositi Marijo za mir, svoboda in red. Zato pa moramo najprej iskati božjega kraljestva in vse drugo nam bo navrženo, kakor pravi Zveličar v današnjem evangeliju.

Po sv. maši je prevzišeni g. škof opravil molitve za rajne slovenske bojovníke, godba iz Svetlj je zaigrala dve pretresljivi žalostinki, pevski zbor pa je prav tako zapel dve ganljivi žalostinki.

Ko je bilo cerkveno opravilo končano, so se bojovníki zbrali v posameznih grupah in obujali spomine na svetovno vojsko, se prijetno razgovarjali in tako utrjevali svoje tovarištvo. Popoldne so se bojovníki in drugi romarji še enkrat zbrali v cerkvi in položili Mariji svoje težave ter jo prosili za pomoč. Predvsem pa so jo prosili, da bi pri svojem Sinu posredovala, da bi bilo naši lepi domovini prizanešeno za vojnimi grožnjami. Tako je nedeljsko romanje bojovníkov izvenelo v veliki prošnji za mir.

Nova postaja Otoče-Brezje blagoslovljena in izročena prometu

V nedeljo zjutraj je prevz. g. knezoškof dr. Rožman ob navzočnosti bana dr. Natlačena, železniškega ravnatelja inž. Kavčiča in številnih drugih odličnikov blagoslovil novo postajno poslopje na Otočah



Novo postajno poslopje Otoče-Brezje v nedeljo pred prihodom otvoritvenega vlaka.

Foto Böhm, Ljubljana.

Davna želja slovenskih romarjev, ki prihajajo z vlaki k Mariji Pomagaj na Brezje, se je preteklo nedeljo uresničila. Otoče so dobile ikrasno novo in moderno urejeno postajno poslopje, ki je bilo v nedeljo zjutraj izročeno svojemu namenu. Ze kmalu po osmih zjutraj so se začele zbirati množice ljudstva okrog postajnega poslopja, da prisostvoje blagoslovitvi in otvoritvi postajnega poslopja. Malo pred pol devetim se je pripeljal g. ban dr. Marko Natlačena, da s svojo osebnó navzočnostjo poudari velik pomen te nove pridobitve. Par minut nato je privozil ljubljanski vlak, ki je imel lepo okrašeno lokomotivo z napisom »Otoče-Brezje«. S tem vlakom so se poleg številnih romarjev pripeljali prevzišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, ravnatelj državnih eželeznic, g. inž. Rudolf Kavčič, načelnik prometno-komercialnega oddelka g. Franjo Podbregar, bivši poslanec Pavle Mašič, šef sekcije za vzdrževanje proge g. inž. Bartenijev in drugi. Solški otroci so pred peronom napravili polkrog in pridno mahali z zastavicami v pozdrav visokim gostom. Mala deklica je nato prav pogumno pozdravila zaporedoma g. škofa, g. bana in g. ravnatelja inž. Kavčiča ter vsem trnem poklonila krasne šopke. Godba iz Svetlj je pod vodstvom g. Franceta Dolinarja zaigrala pozdravno koračnico. Na kolodvoru smo še opazili okrajnega načelnika iz Radovljice g. dr. Vrečarja, rektorja božjepotnega evetišča, gvardijana g. dr. p. Hadrijana, dalje g. dr. p. Romana Tomince, župana občine Oviše, v katero spada postaja, g. Antona Spendova, župnika z Dobrave g. Kokla, v čigar župnijo spadajo Otoče, predsednika Zveze bojovníkov g. Mirka Rateja, podpredsednika Zveze in bivšega narodnega poslancá g. Theuerschuba in številne druge zastopnike raznih organizacij.

Pozdravni govori

Prvi je povzel besedo g. župan občine Oviše Spendov, ki je visoke goste pozdravil v imenu občine Oviše, zlasti vasi Otoče in Dobrava, ki prav na to postajo meje, ter še v imenu brezjanskega župana, ki je službeno zadržan. »Naše želje, katere smo gojili že leta in leta, so uresničene. Dobili smo novo postajno poslopje, kakršnega nismo pričakovali in ki bo v kras celega našega okraja. Za to postajo smo res iskreno hvaležni in se vsem, ki so kakorkoli pomagali do uresničenja naših želja in

ban, v imenu vseh romarjev izrekam najiskrenejšo zahvalo in Vas zagotavljam hvalečnosti ne samo vsega slovenskega ljudstva, temveč tudi vseh onih, ki bodo obiskovali našo največjo slovensko božjo pot Brezje. Kar naitopleje se priporočam Vaši nadaljnji naklonjenosti tudi v tem, da boste glede novega mosta na Otočah vse storili, da se tudi v tem oziru izpolnijo naše srčne želje.

Prevzišeni g. knezoškof! Vam gre največja zahvala, ker ste blagovolili sprejeti cerkveni obred blagoslovitve nove železniške postaje kakor tudi pridigo in mašo ter ste s svojo navzočnostjo močno povzdignili vso svečanost. Prosim Vas, Prevzišeni, da blagovolite izvršiti tudi blagoslov Marijinega stebra.

Blagorodni g. direktor! Kakor smo vsi ponosni na našo slovensko zemljo, ki jo je Slovarkova roka tako bogato, skoraj razkošno obdala z naravnimi čari in lepotami, ponosni pravim smo lahko na našo ožjo domovino, ki jo tako navdušeno opevajo naši najboljši pesniki, tako smo danes ponosni vsi Slovenci, v prvi vrsti domačini in okoličani, ko zremo to lepo, zares okusno narejeno novo postajo. Največja zasluga gre Vam, g. direktor, ki ste se s toliko ljubeznijo in vsemu zavzeli za to stvar. Izrekam Vam v imenu vseh romarjev najiskrenejšo zahvalo in še naprej priporočamo Vaši naklonjenosti. Hvalo smo dolžni tudi vsem Vašim gg. inženirjem, tehnikom in pa tudi vsemu delavstvu, ki je pridno in vestno opravilo svojo dolžnost.

Razvoj postajališča na Otočah

Nato je spregovoril železniški direktor g. inž. Rudolf Kavčič, ki je izjavil:

Spoštovana gospoda!

Postajališče Otoče-Brezje praznuje danes pomemben dan. Pomosna stavba novega potniškega poslopja bo pravkar izročena svojemu namenu in dolgotrajna želja tukajšnjega prebivalstva in vseh bližnjih krajev bo po dolgoletni borbi izpolnjena.

Ko stojimo danes pred to novo zgradbo, smatram za potrebno, da omenim v kratkih potezah razvoj tega postajališča. Ob otvoritvi naše gorenske proge leta 1870., torej pred 70 leti, se ni bilo postajališča Otoče. Šele kakih 20 let pozneje je bila postavljena nasproti tega novega postajnega poslopja, na oni strani proge, lesena baraka, ki se je gotovo kdo od vas še spominja. Med vojno je bilo tu napravljeno izogibalšče in približno v sredini tega izogibalšča je bil na tej strani na novo postavljen leseni prometni urad in čakalnica, ki sta do danes služila svojemu namenu. Pomaknitev postajališča za približno 200 m od občinske poti in pomanjkanje prostora na peronu ter pred postajališčem, je pa delala težave domačinom in tisočim romarjem, ki so vsako leto v velikem številu obiskovali Marijo Pomočnico na Brezjah.

Kmalu po zedinjenju so se začele prizadevati občine in privatni interesi, da bi bilo postajališče zopet pomaknjeno na staro mesto, ali pa da bi bilo na novem mestu povečano. Toda zaradi raznih ovir prizadevanje dolgo ni imelo uspeha. Železniška direkcija v Ljubljani je zato ob vsaki priliki na mero-lajnih mestih poudarjala potrebo po ureditvi tega vprašanja. Njeno prizadevanje je znatno podprla tudi občina in vplivni predstavniki tega okraja. Da imenujem najbolj zaslužne: predvsem tukajšnjega domačina, prečastitega gospoda župnika Hafnerja Jerneja, agilno Tujsko-prometno društvo Brezje, nadalje prečastite očete frančiškane, za kar jim s tega mesta izrekam iskreno zahvalo. Vsi imenovani so vedno in vedno drezali, da se uredi to pereče vprašanje. Ponovno in ponovno se je razpravljalo o potrebah novega železniškega poslopja, o razširitvi postajnega prostora in železniških tirnih naprav. Danes pa so ta napor in vsa prizadevanja bogato poplačana, ko stojijo pred nami to postajno poslopje.

Izdelanih je bilo več načrtov, tudi taki z razširjenjem obstoječega poslopja odnosno najpotrebnejšimi prizidki. Merodajni krogi pa so uvideli kmalu, da bi bila taka rešitev nezadostna; pridrli je zato načrt, da se postavi novo postajno poslopje v bližini občinske poti, ki bi po svoji urejenosti moglo brezhibno služiti vsem potrebam potniškega prometa, obenem pa bi bilo tudi v okras našega lepega gorenskega kraja. Taka stavba stoji danes, vsa okrašena tu pred nami. Veliko je bilo truda in dela, a cilj je dosežen. Istočasno z gradnjo novega postajnega poslopja je postajališče Otoče bilo preimenovano tudi v **Otoče-Brezje**, s čemer je bil poudarjen pravi namen tega postajališča.

Vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli do dovršitve te stavbe, se v imenu železniške uprave iskreno zahvaljujem.

Prevzišeni gospod knezoškof! Vsako delo človeških rok, ki nai rodi uspehe in donaja narodu koristi, potrebuje božjega blagoslova. Da bi Vsemogočni to lepo stavbo varoval pred nesrečo in da bi vse delo, ki se bo opravljalo v njej, bilo kronano z uspehom, Vas prosim, Prevzišeni, da jo blagovolite blagosloviti in izprositi božji blagoslov za njo in vse, ki bodo v njej opravljali svojo službo.

Škof dr. Rožman blagoslovi novo postajo

Prevzišeni g. knezoškof dr. Rožman je nato ob asistenci štirih gospodov duhovnikov opravil blagoslovitvene obrede. Obšel je vso postajo in vse njene prostore ter jih blagoslovil. Posebej je še blagoslovil Marijin stebel ob strani postaje. Steber je železen in so ga izdelali in podarili vrli Kropen-

Nadaljevanje na strani 6 spodaj



Knezoškof dr. Gregorij Rožman blagoslovlja Marijin stebel poleg nove postaje. Steber je iz železa, precej visok, na vrhu pa je kip Marije Pomagaj, ki ga je izdelal kipar Kalin.

Foto Böhm, Ljubljana.

Droline novice

Koledar

Torek, 20. avgusta: Bernard, opat; Samuel, prerok.

Sreda, 21. avgusta: Ivana Franciška Santalica, vdova.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: Gospa Marija Loboda roj. Gale, upokojenka tobačne tovarne in žena posestnika. Pogreb bo danes ob 5 popoldne iz hiše za lošt, Rožna dolina, cesta II. št. 38 na pokopališče na Viču. — Gospod Ivan Baznik je umrl v nedeljo. Pogreb bo danes izpred hiše žalosti. Novi trg 2, na pokopališču k Sv. Križu. — V visoki starosti 82 let je mirno v Gospodu zaspała gospa Amelija Lavrič, soproga inženjerskega direktorja v pekarni. Pogreb bo danes ob pol sedmih popoldne z Zal, kapelica sv. Jakoba, na pokopališču k Sv. Križu. Naj jim svetli večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poroka. Na praznik Marijinega Vnebovzeta ete se v Ločah pri Poljanah poročila g. Grum Martin, obč. tajnik v Ločah, in gđ. Ojsteršek Marija, članica Marijine družbe. Priči eta bila: za ženina: g. Gajšek Karel, notar in bivši poslanec iz Maribora in za nevesto g. Košir Anton, posestnik iz Loh. Obilo sreče!

— Odlikovanja. Z redom jugoslovanske krone 5. stopnje sta bila odlikovana pehotni kapetan I. razreda Bokun Filip in nižji vojni uradnik I. razreda Vondraček Rudolf. — Z zlato kolajno za zvesto službovanje sta bila odlikovana pehotna narednika vodnika I. razreda Gregor Marko, Doležal Ignac.

— Iz vojaške službe. Upokojena sta bila na lastno prošnjo in prevedena v rezervno: pehotni kapetan I. razreda Bokun Filip in nižji vojni uradnik I. razreda inženirsko tehnične stroke Vondraček Rudolf. Rezervni pehotni kapetan I. razreda dr. Milan Mikan je bil preveden v sanitetno stroko. Službe rezervnih častnikov so bili razrešeni na podlagi točke 4. čl. 137 zakona o ustroju vojske in mornarice: kapetana II. razreda: topniški: Mikuš Adolf, inženirski: Mikula Pavel; dalje inženirski poročnik Čada Ferdinand, pehotni nadporočniki: Birmili Franjo, Tot Silvester, Saha Aleksander, Maj Jožef, Birger Rudolf in inženirsko tehnični podporočniki Kleinshrot Ivan.

— Robidov enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ulica 15, vpisuje učence za šolsko leto 1940-41 dnevno od 8 do 12 in ter 3 do 6 zvečer. Ob nedeljah in praznikih samo dopoldne. Telefon 40-48.

— Vodstvo Akademskoga doma sv. Cirila v Ljubljani, Strelška ulica 12, sporoča g. akademikom in abiturientem, da je treba za sprejem na stanovanje vložiti nekolikotno prošnjo do 15. sept. t. l. Veak prošilce mora priložiti tudi obvezni podpis staršev, ki jamstvo za redno plačevanje stanarine, ki znaša 100 do 140 din mesečno. Letni pavar za luč in kurjavo pa znaša 200 din. Za sprejete stanovalce bo dom odprt 1. oktobra t. l.

— Zaključek obrtne razstave v St. Vidu nad Ljubljano. V nedeljo popoldne je bila zaključena VII. obrtna razstava v St. Vidu nad Ljubljano, ki je letos nad vse pričakovano dobro uspela. Vsi razstavljalci so s sklenjenimi kupčijami zelo zadovoljni in to tem bolj, ker so pričakovali, da je gmojni uspeh razstave ne bo posebno velik. Zgodilo pa se je nasprotno. Tako število obiskovalcev že samo dokazuje, da je bilo letos zanimanje za obrtno razstavo v St. Vidu izredno. Vsega skupaj je obiskovalo razstavo nad 9.500 obiskovalcev iz vseh krajev Slovenije, mnogo pa tudi iz banovine Hrvatske in iz drugih banovin. Proti večeri je bila razstava zaključena. Obrtniško društvo pa je že v popoldanskih urah v zaključek razstave priredilo na vrtu Prosvetnega doma zabavo pri pogrnjenih mizah. Za dobro razpoloženje so poskrbeli salezijanska godba iz Rakovnika, pa tudi srečevalci. Ob 7 je bila tudi izrečena vstopnica, katere lastnik naj bi dobil nagrado 2000 din vredno moderno kuhinjsko opremo. Izrečena vstopnica ima številko 3.013. Doslej se srečni dobitnik Društva slovenskih obrtnikov v St. Vidu še ni javil. Opozorjamo vse obiskovalce, ki so shranili vstopnice, naj pogledajo, če morda ne nosijo s seboj na vstopnici čani. Na vrhu stebra je kip Marije Pomagaj, umetniško delo kiparja g. Borisa Kačuna. Ta Marijin stebler bomo opisali v posebnem članku in objavili tudi sliko.

čani. Na vrhu stebra je kip Marije Pomagaj, umetniško delo kiparja g. Borisa Kačuna. Ta Marijin stebler bomo opisali v posebnem članku in objavili tudi sliko.

Postaja izročena prometu

Ko je g. knezožkof končal blagoslovitvene obrede, se mu je g. direktor inž. Kavčič zahvalil in nato izročil novo postajo poslopje javnemu prometu z željo, da bi služilo vsem onim, ki se ga bodo posluževali, v dobrobit in da bi prispevalo k lepoti naše lepote domovine pod vlado našega mladega kralja. »Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.« Ljudske množice so navdušeno zaklicale trikrat »živijo« našemu kralju, godba pa je zaigrala državno himno.

S tem je bila slovesnost blagoslovitvene končana in postaja izročena javnemu prometu. Vsi udeleženci so se z visokimi gosti vred podali na Brezje, kjer so se udeležili sv. maše, o kateri poročamo na drugem mestu.

Kakšna je nova postaja

Novo postajo poslopje je enonadstropno. V zgradbi je v pritličju prometna pisarna (4x5,83 m). Poleg je skupna čakalnica (55,76 kv. metrov), ki bo služila sprejemu potnikov predvsem v zimskem in vremenoko neuporabnem času. V prvem nadstropju je stanovanje starešine postaje, ki ima dve sobi, kuhinjo, predstobo in potrebne pritlikline. Na zahodni strani postajnega poslopja (prometnega urada) se nalaga 24 m dolga in 10 m široka pokrita veranda, ki je ob tiri strani odprta in služi kot čakalnica. Ob cestni strani pred prometno pisarno in verando je pokrita veža (18x2,44 m), skozi katero imajo potniki dostop v čakalnico in na verando, kjer je potniška blagajna. Potniške karte se morejo izdati potnikom v čakalnici in verandi, kar je potrebno pri večjem navalu potnikov. Na zapadni strani verande je zgrajen pisar, dvoje stranišč, ločenih za moške in ženske. Tem se priključuje na severni strani prostor za arhiv in garderobo, službena kletniška soba in končno še bife. Pred postajo zgrajeno je 162 m dolg in 12 oziroma 7 m širok peron. Vsi prometni prostori so električno razsvetljeni. Oba prometna tira proti Ljubljani sta podaljšana za 162 metrov, tako da je vsa postaja z obema tiroma dolga 705 metrov.

te srečne številke, ki jih pooblašča, da prevzamejo zastoj lepo kuhinjsko opremo.

— Državna srednja glasbena šola v Ljubljani. Prijave novih gojencev za vpis v srednjo glasbeno šolo se sprejemajo v pisarni Gosposka ul. 8-1. do 5. septembra. Sprejemni izpiti bodo od 6. do 10. septembra po vrstnem redu, ki bo objavljen na razglasni deski. — Vpisovanje starih gojencev bo od 1. do 15. septembra, le v izjemnih slučajih do 1. oktobra. Ponavljalni izpiti na srednji glasbeni šoli bodo od 25. do 31. avgusta, diplomski izpiti za gojence, ki imajo dovoljenje prof. sveta pa v prvi polovici septembra. — Ravnateljstvo drž. srednje glasbene šole.

— Lepa slovesnost Touring kluba. Včerajšnje nedeljo je izkoristil Touring klub v Ljubljani za lep planinski izlet na Gorenjsko. Touring klub ima za člane tako kolesarje kakor tudi motocikliste in avtomobiliste, zato je bil tudi izlet precej pisan. Iz Ljubljane se je v ranem jutru odpeljal okrog 30 avtomobilistov, dalje pet motociklistov in tudi dva kolesarja, ki sta na prireditvi zastopala kolesarske tovariše v klubu. Prvi večji postanek je bil v Radovljici, kjer je bila blagoslovitev vozil, ki jo drugi avtomobilisti navadno prirejajo v proslavo svojega zaštitnika sv. Kristofa. Radovljiški dekan g. Fatur je blagoslovil vsi obred nad vozili opravil in zaključil z lepim nagovorom o pomenu blagoslovitve vozil. Za tem je blagoslovil g. dekan še spominske klubske plakete, na katerih je silhueta Bleda s Triglavom. Vsi udeleženci so dobili plakete v spomin na prvo blagoslovitev vozil, zatem pa je predsednik Touring kluba inž. Bartl pozdravil navzoče, posebej pa zastopnika okrajnega načelnika podnačelnika g. Rejo. Iz Radovljice so člani Touring kluba krenili na Bled, kjer so imeli skupno kosilo, in odkoder so napravili popoldne še krajše izlete po Gorenjski. Prisrčna prireditelj je ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu. Touring klub je ta prvi izlet, združen z blagoslovitvijo vozil organiziral zaradi tega, da propagira tujski promet po naših domačih krajih in se je po uspelem prvem izletu odločil, da bo priredil še več takih krajsih izletov, tako da bodo prišle na vrsto tudi Dolenjska in zelena Štajerska.

Šola za zdravstvene pomočnike. V šoli narodnega zdravja v Zagrebu se bo 1. septembra začela šola za zdravstvene pomočnike. Absolutni te šole so lahko nastavljeni kot državni nadzorniki, deinfektorji ali laboranti. V šolo se sprejemajo učenci z najmanj šestimi razredi srednje ali nje enakovredne šole v starosti od 18 do 24 let. Šola traja 18 mesecev. Ta šola s končnim izpitom je enakovredna srednji šoli z maturo glede kvalifikacije za uradniški položaj v socialni ali zdravstveni službi. Učenci, ki so doslej končali to šolo, so bili v kratkem času nameščeni v državni, banovinski ali mestni službi. Prošnje se sprejemajo še nekaj dni. Vse potrebne podatke daje šola za narodno zdravje, Zagreb, Mirogojska cesta 4.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, večni kislini in podoben. Radenska vam obrani zdravje in mladostno svežost.

— Okrajna Kmečka zveza v Ormožu priredi v nedeljo, dne 1. septembra (v slučaju slabega vremena pa 8. septembra) v Ormožu veliko kmečko tombolo. Tombola se začne najkasneje ob pol 4 popoldne na dvorišču graščinega »Marofa«. Velikih tombol je 25 ter še čez 500 drugih krajskih in visokovrednih dobrot. Tombolske tablice se dobe v predprodaji pri vseh krajevnih Kmečkih zvezah ormoškega okraja ter v pisarni Kletarskega društva v Ormožu. Vse prijatelje kmečkega stanu vljudo vabi k udeležbi — Okrajni odbor Kmečke zveze v Ormožu.

— Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti v Mariboru. Vpisovanje dnevno, šolski spored zastoj, lastni dijaški internat. Vrazova ulica 4.

— Huda avtomobilska nesreča. Na državni cesti med Pristavo in Trzinem, v bližini stanovanjske hiše tovarne »Peko« se je v nedeljo zvečer zgodila huda avtomobilska nesreča, katere žrtev je postala cela družina: mož, žena in hčerka. Po cesti je privozil iz Kranja tovorni avtomobil, čigar lastnik je avtopodjetnik Kovač iz Trzica. Avtomobil je vozil njegov sofer. Ko je pripeljal po cesti tik pred Trzinem, je zdrsil avto iz neznanega vzroka s ceste po bregu navzdol. Pri tem pa je z veliko silo zadel s sprehoda se vračajočo družino tkskega mojstra v tržični predmestni g. Jermana, njegovo ženo in 7letno hčerko. Vsi trije so bili hudo ranjeni. Poklican je bil kranjski rešilni avtomobil, ki je vse tri ponesrečence prepeljal takoj v ljubljansko splošno bolnišnico. Stanje vseh treh je resno.

— Nova točka službenih pravil. Na predlog ministrstva vojske in mornarice so podpisali kralj. namestniki ukaz, da se splošnim pripombam pravil

službe doda točka 740, ki se glasi: Vse, kar je rečeno glede rezervnih častnikov v oddelku »3 — pogrebi«, velja tudi za liste bivše rezervne častnike, ki so bili razrešeni dolžnosti rezervnega častnika po točki 1., čl. 137. zakona o ustroju vojske in mornarice, če so se udeležili vojne in niso v pokloju.

— Sprejem vojaških gojencev na študij veterine. Tudi letos bo sprejetih večje število gojencev na študij veterine na veterinarski fakulteti v Belgradu na račun ministrstva vojske in mornarice. V poštev pridejo abiturienti, ki so položili zrelostni izpit z odličnim ali prav dobrim uspehom, ali pa dijaški veterine, ki imajo največ štiri veljavne semestre, in ki so v tem času položili vse predpisane izpite. Prošilci naj vložijo prošnjo najkasneje do 25. avgusta letošnjega leta. Pogoji za sprejem, potrebne priloge in vse druge podrobnosti je objavil »Službeni vojni list« 10. avgusta v št. 30.

— Sprejem gojencev v pehotno podoficijske šole. Letos bodo sprejeli I. pehotna podoficijska šola »Kralja Aleksandra I.« v Belgradu, II. pehotna podoficijska šola »Kralja Petra II.« v Bileči in IV. pehotna podoficijska šola »Kraljice Marije« v Zagrebu večje število gojencev. Prošilci ne smejo biti mlajši od 18 let in ne starejši od 21 let, morajo biti torej rojeni v času od 1. novembra 1919 do 1. novembra 1922. Potrebna izobrazba je končna ljudska šola z najmanj dobrim uspehom. Prošnje je treba nasloviti na poveljnike vojnih okrožij najkasneje do 20. oktobra t. l. Podrobnosti o pogojih za sprejem, potrebnih prilogah in vsem drugem je objavil »Službeni vojni list« z dne 10. avgusta v št. 30. Pojasnila dajejo orožniške postaje in vojna okrožja.

— Odvratno je potenje v koraku. Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec in drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

— Zalostna smrt pod vrhom Ojstrice. O tem smo prešli še naslednje vrstice: V soboto popoldne so gledali gostje Logarske doline zalosten spoved. Peljali so e planin v Solčavo mrtvo telo, pokrito z lepim planinskim cvetjem mladega, komaj 30 let starega prokurista Savo Velica iz Zagreba. Od 4. do 11. avgusta se je mudil kot gost v hotelu »Sestre Logar«. Po izjavi sester Logar je bil zelo fin gost, miren, izredno zadovoljen z vsem in vedno je vsakega pozdravil s prijaznim nasmehom tako, da ni mogel odnehati sluti, še manj pa verjeti, ko je prišla zalostna novica, da si je preostovoljno vzel svoje mlado življenje v planinah. Tako je vedno dobre volje preživel svoj oddih do 11. avgusta. Ta dan pa se je nenadoma odpeljal domov v Zagreb k svoji izvoljenki. Ko se je pa 15. avgusta zopet vrnil iz Zagreba, se je oglasil še v hotelu »Sestre Logar«, se založil z živili in takoj odšel na planine. Med potjo se je oglasil tudi na Klemenškovi planini pri planšarjih, si privoščil skodelico svežega mleka ter naprosil tudi za steklenico, da je lahko vzel s seboj vode in se tako odpravil naprej. Ko je prišel pod vrh Ojstrice, je še napisal par vrstic, s katerimi je naročil, koga naj najprej obvestijo o njegovi smrti. Nato je pa okrog 11 zautil strup. Izletniki, ki so ga našli, so opazili poleg njega steklenico in prazno skatlo za tablete. Bili so pa še v njem znaki življenja. Gotovo je, da se je dolgo boril s smrtjo, kar se mu je poznalo na obrazu. Poleg njega je ležalo tudi pismo, ki ga je še pisal zadnje trenutke svojega življenja svoji izvoljenki v Zagreb, radi katere je najbrž šel v prezgodnjo smrt.

Po državi

* Osemdeset oseb se je zastrupilo s pokvarjenim mesom. V banatskem mestu Mokrinu je povzročila veliko razburjenje vest, da se je osemdeset ljudi zastrupilo, ker so uživali meso od bolnih svinj. Neki mesar je na tržnici prodajal meso bolne svinje. Že čez tri ure pa so morali vsi trije tamkajšnji zdravniki hiteti od hiše do hiše in pomagati obolelim ljudem. Doslej je zbolelo osemdeset moških, žen in otrok, 29 od teh so morali prepeljati v bolnišnico, kjer so skoraj vsi v agoniji. Število obolelih neprestano raste in zdravniki, ki že tri dni zdravijo brez odmore naletе na vedno večje število obolelih, tako da skoro ni hiše v mestu, kjer ne jedli meso in mesne izdelke od bolne svinje. V torek je bila bolnišnica že prenapolnjena in so morali bolnike namestiti po zasebnih sanatorijih. Kakor hitro so zdravniki ugotovili, da so bolniki zastrupili od mesa bolne svinje, so takoj potom občine razglasili, da se mora vsak, ki se čuti bolnega, dati pregledati. Oblast je ugotovila, da je pokvarjeno meso prodajal mesar Gjuka Gjukanov, ki je bil zelo priljubljen, ker je meso vedno prodajal ceneje kakor drugi mesarji. Mesar Gjukanov je pred mesecem dni kupil pitano svinjo, težko 260 kilogramov, ki je bila dan po prej cepljena proti nalezljivim boleznim. Pretekli petek je svinjo zaklal in že v soboto prodal večji del mesa, klobas in krvavic, še preden je živinozdravnik pregledal meso. Oblast

Ljubljana, 20. avgusta

Radio Ljubljana

Torek, 20. avg.: 7. jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Citraši in šramli (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13. Napovedi — 13.02 Opold. koncert. Sodeluje: Ivan Deržaj in Radij. orkester — 14. Poročila — 19. Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje Štapa pokrajinske zračne obrambe 1940. Objave — 20. Gospodar. pregled (Drago Potočnik) — 20.10 Kako se bomo znebili tujk (prof. Etbin Bojc) — 20.30 Pester spored. Sodeluje gđ. Tea Lovrenčević, prof. M. Lipovšek (spremljiva) in Radij. orkester — 22. Napovedi in poročila — 22.15 Pisana šara (plošče).

Drugi programi

Torek, 20. avg.: Belgrad: 20.30 Kvariet za dve violini, violo in čelo — Zagreb: 20.30 Klavirski koncert — Praga: 21.35 Zabav. koncert — Solija: 20. Komor. glasha — Beromünster: 20.15 Več. koncert — Budimpešta: 22.10 Koncert orkestra — Stockholm-Hörby: 20. Laska glasha — Rim-Florenca: 20.30 Simf. vokalni koncert — Trst-Milan: 21. Pesmi in melodije — Kodanj: 20.20 Schubertov večer — Riga: 20.15 Izbran koncert — Sottens: 21.20 Pisan vok. koncert.

Sestanki

Rezervni podoficirji se pozivajo, da se brezposojno v četrtek dne 22. t. m. ob 20 udeležijo važnega sestanka, ki bo v salonu Derendove prej Usenikove gostilne na Borštnikovem trgu št. 2.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Zgubila sem siv damski plašč od Domžal do St. Jakoba pri Dolu 19. avgusta od 2 do 3 popoldne. Prosim da ga pošten najditelj vrne v Domžalah pri Praprotniku ali v Ljubljani v Riharjevi ulici 17, Trnovo.

Izgubila sem v nedeljo dopoldne od Tabora do kopališča na Ljubljani svo volneno jopico. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

je mesarja zaprla. Poleg tega preiskujejo tudi, če je še kateri drug mesar odgovoren za to množestveno zastrupljenje. Kakor je ugotovila preiskava, je vsebovalo meso toliko strupa, da se je n. pr. devet oseb zastrupilo samo od pol kilograma klobas. Dva otročka, ki sta šla na patroljo, sta dobila na cesti tako hude napade, da sta se valjala po tl., dokler jima niso nudili pomoči. Svinja je bila, kakor so doglali, cepljena s serumom proti nalezljivim boleznim, pa se ta serum še ni dovolj raztopil v krvi in so najhujše oboleli tisti, ki so jedli meso ali pa mesne izdelke z večjo količino krvi. Poleg tega sumijo, da je brezvestni mesar pomešal staro pokvarjeno meso, misleč, da ljudje ne bodo zaduhali smrdu tega mesa v večji količini svežega mesa.

* Štorklja padla v dimnik. Šele zadnja leta so v Dugi Resi opazili štorklje. Pred petimi leti so štorklje začele graditi svoje gnezdo na nekem tovarniškem dimniku. Da bi jih bolj gotovo pridržali na dimniku, ki je v sredini mesta, je tovarna dala narediti ogrodje gnezda, štorklje so pa nato same uredile notranjost gnezda. Te dni sta prileteli dve štorklji na 75 metrov visok dimnik tovarniške kalorične centrale. Mlajša štorklja, očitno omamljena od ogljikovega oksida, je padla v dimnik in poginila, cigan Vinko, ki je zaposlen v centrali, pa si je pripravil izborno večerjo.

* Dijakinja ustrelila dijak. 21-letna osmošolka Nada Rukavina iz Siska je v kopališču Topuskem s štirimi strelji iz samokresa ustrelila 22-letnega dijaka Josipa Markulina iz Hrvatskega Sela. Markulin je kot gimnazijec stanovao v Sisku pri Nadinem očetu. Skozi štiri leta ni plačal Rukavini niti stanovanja niti hrane, ampak je vse ostal dolžan. Med Nado in Markulinom se je razvila ljubezen in ji je Markulin obetal ženitev. Ko je dovršil gimnazijo, se je preselil v Zagreb. Preteklo nedeljo sta se Nada in Markulin sestala v kopališču Topuskem in po kratkem prepiru je Nada ustrelila Markulina. Nato je samokres namenila še proti sebi, pa ji je odgovoril, da policiji je Nada izjavila, da prav nič ne obžaluje svojega dejanja, ampak je ustrelila Markulina po treznem preudarku.

Anekdota

Ravnatelj filmski igralci: »Torej, vi bi igrali to vlogo le tedaj, če dobite drugega partnerja, drugega kamera-človeka, drugega frizerja, drugo garderobero, drugega režiserja, drugega šefa razsvetljave in drugega fotografa? Veste kaj? Jaz si bom prihranil mnogo več časa, če si preskrbim drugo igralko!«

Kaj pravite?

Preteklo nedeljo sem bil skoraj ves dan v Sent Vidu nad Ljubljano. Kaj sem videl? Na hiti nedavno umrlega biskupa župana in biskupa krovec cerkvenih zvonikov Antona Belca so krovec dopoldne in popoldne, tudi med božjo službo, pokrivali streho; na vrtu g. Matijana in okrog Ljudskega doma so pa za veselo veselico postavljali mize in stole, da se je silovalo v cerkev, kjer je bila božja služba. Ali je vse to v čast St. Vidu? Ali tam ni zapovedi o posvečevanju Gospodovega dne? Ali ni nobene oblasti, ki bi tudi v St. Vidu preprečila skrunjenje nedelje? Potem pa tožimo o hudih in težkih časih.

Versko-obnovitveni tečaj v Kranju zaključen

Kranj, 18. avgusta.

Danes se je končal versko-obnovitveni tečaj Narodnega odbora Katoliške akcije, ki je trajal od petka pa do danes dopoldne. Kot smo poročali, je bil v soboto večer slavnostni komers na vrtu hotela Stare pošte. Zborovalcem je bila prirejena večerja, nakar je bilo izrečenih več pozdravov od zastopnikov, med drugim pozdrav podpredsednika pripravljalnega odbora g. dr. Jožeta Herforta, zastopnika Narodnega odbora KA gosp. dr. inž. Ribariča iz Ljubljane, mestnega župana g. Česnja Karla in tajnika Narodnega odbora KA za Hrvatsko univ. prof. g. dr. J. Sesiha, ki je v imenu katoliških Hrvatov v prisrčnih besedah čestital k tako lepo uspelemu zborovanju naših katoliških inteligentov.

V nedeljo zjutraj se je tečaj nadaljeval po običajnem sporedu. Zjutraj ob pol 8 je daroval za zborovalce sv. mašo univ. prof. g. dr. Alojzij Odar. Predavanja so se pričela ob pol 9. Kot prvi govornik je nastopil prof. Al. Strupl iz St. Vida, ki je predaval »O naprednem reševanju katoliške edinosti«. Med predavanjem je vstopil v dvorano gradbeni minister g. dr. Miha Krek, ki se je zjutraj pripeljal v Kranj. G. ministra so zborovalci navdušeno pozdravili. Za profesorjem Strupljem je govoril ravnatelj g. dr. Jakob Rihter iz Maribora o temi »Brez načel — nobene katoliške edinosti«. Tretje in zadnje predavanje na dopoldanskem sporedu je imel mariborski vladika prevzvišeni g. dr. Ivan Tomažič, ki

je v svojem predavanju »Kaj nam je storiti«, podal smernice za bodoče delo. Poučaril je na koncu svojega, skoraj uro trajajočega govora, da bomo zmagali le, če bomo polagali več važnosti na molitve in samozatajevanje. Izrazil je željo, da bi se v vseh večjih krajih Slovenije ustanovili posebni posvetovalni krožki, na katerih bi se v medsebojnih razpravah razčistila in pojasnjevala dvomljiva vprašanja.

Po razpravi o dopoldanskih predavanjih je popoldan predaval kanonik g. dr. Alojzij Zupan »O papežu-temelju katoliške edinosti«. Za njim je govoril dr. Jože Basaj iz Ljubljane o temi »Da bomo zopet eno«. S tem je bil program predavanja končan.

Vsa današnja kakor tudi vsa prejšnja predavanja so bila vsebinsko vseskozi bogata in globoka in so jim tečajniki z zanimanjem sledili. Razčistilo se je marsikatero vprašanje, ki je mogoče enemu ali drugemu delalo težave in si ni bil na jasnem. Število zborovalcev je presseglo število 450.

Danes dopoldan je bil na sporedu poseben akademski dan za naše katoliške akademike, ki so se vse dni versko-obnovitvenega tečaja v prav lepem številu udeležili. Obravnavala so se pereča vprašanja akademskih struj na univerzah v Ljubljani, Belgradu in Zagrebu. Posebej se je obravnavalo tudi vprašanje naših organizacij do Katoliške akcije. Predavali so tovariši akademiki. S tem je bil popoldan zaključen akademski dan in s tem tudi drugi del versko-obnovitvenega tečaja Narodnega odbora KA v Kranju.

LJUBLJANA

Začetek pedagoškega tečaja

Pedagoška centrala v Mariboru in Pedagoško društvo v Ljubljani prirejata vsako leto pedagoške tečaje za učitelstvo ljudskih šol. Društvi prirejata tečaje menja se v Mariboru in v Ljubljani. Tečaji so se tako zelo obnesli, da je vsako leto odziv učiteljev in učiteljic vedno večji. Letošnji že tretji tečaj je na dosegel rekorden obisk. Vsega skupaj se je prijavilo nad 220 učiteljev in učiteljic iz vseh delov Slovenije, na tečaj pa je prišla tudi gđc. Djordjevičeva iz Dalmacije za namenom, da se seznani s slovensko pedagoško kulturo. Letošnji pedagoški tečaj se je začel v ponedeljek ob 9 dopoldne. Veliko dvorano Delavske zbornice je napolnilo učiteljsko, na kar je prišel tečaj g. prof. Vencelav Čopić, ki se je najprej zahvalil kraljeviški banški upravi, ki je tečaj s podporo omogočila ter za tem pozdravil zastopnika prosvetnega oddelka banske uprave banovinskega šolskega nadzornika prof. Milka Jegliča ter ravnatelja drž. učiteljskega v Ljubljani prof. Prijatelja Ivana. Za tem sta zbrane tečajnike pozdravila nadzornik prof. Jeglič in ravnatelj Prijatelj in jim želela obilo uspeha. Nato je začel s uvodnim predavanjem o sodobnih pedagoških prizadevanjih dr. S. Gogala. Popoldne je predaval o državljanski in narodni zavesti dr. Zwitter, o učitelju kot socialnemu delavcu pa je govorila g. A. Vodelova. Pedagoški tečaj bo trajal ves teden in se bo zaključil šele v soboto. Program pedagoškega tečaja je izredno obširen, pester in poučen. Tako bo v torek dopoldne predaval J. Kontler o pouku v elementarnem razredu, popoldne pa B. Jerancić o temi: »Učitelj na vasi«. V sredo dopoldne bo razpravljala M. Ledinek o strajšanem in predm. t. m. pouku. V sredo popoldne pa bodo izkoristili tečajniki za poučen izlet. V četrtek dopoldne bo govoril o spoznavanju šolskega razreda M. Mencej, prof. V. Čopić pa bo razpravljala o temi: »Učitelj-sodelavec«. V četrtek popoldne govori R. Kobličica o vprašanju: »Sola in starši«, v petek dopoldne sta na eporedu zopet dve predavanji. O poklicni vzgoji bo govoril dr. Schmidt, o občem kultiviranju učitelja pa bo predavala A. Černejeva. V petek popoldne bo razpravljala o modernih učilih v ljudski šoli M. Zor. V soboto dopoldne bo predaval o važnem vprašanju: pouk materinščine v ljudski šoli dr. R. Kolarič, za tem pa dr. Karel Osvold o izbiranju izredno nadarjenih učencev. Ta obširni spored najlepše dokazuje stremeljenja pedagoškega društva, da uvede slovensko učiteljstvo v vsa vprašanja sodobne pedagogike, ki je danes prav gotovo predpogoji za uspešno delovanje učitelstva na ljudskih šolah. Da se tega učiteljstvo zaveda, dokazuje najlepše velikanška udeležba na tečaju.

1 Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 22. avgusta izlet v Vrnsko — Mozirje — Ljubljano — Luce — Logarsko dolino — Sv. Francišek — Gornji grad. Odhod s Kongresnega trga ob 7 zjutraj. Priglasiti se je do srede ob 5 popoldne v prodajalni Podkrajsek na Jurčičevem trgu. Avtobus 80 din.

1 Obveščamo občinstvo, da bo kino Sloga v času od 21. pa do 30. t. m. zaradi renoviranja in čiščenja prostorov zaprt.

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeleži pogreba umrlega člana Rusa Josipa, trgovca in lastnika bufeta. Pogreb ob 20. avgusta ob 4 s Cankarjevega nabrežja št. 13 na pokopališču sv. Križu. — Uprava združenja.

— Pri debelušnih ljudeh se je izkazala naravna »Franz-Josefova« grena voda kot zanesljivo in ugodno delujoče sredstvo za odpiranje; lahko se uporablja dolgo brez posebne diete. »Franz-Josefova« grena voda se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralno vodo.

Ogl. reg. S. br. 30474 od 28. novembra 1935.

1 Licitacija za modernizacijo ceste Ljubljana—Stožice je zopet propadla. 17. avgusta je bila pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani in pri gradbenem ministrstvu v Belgradu že tretja licitacija za razširitev in modernizacijo Dunajske ceste iz Ljubljane do Ruskega carja v Stožicah. Ta štiri in pol kilometre dolga proga je bila proračunana na 14 milijonov 525.000 din. Kljub temu, da je to delo izredno veliko in takorekoč v Ljubljani, zaradi razmer gradbenega podjetja niso šla na licitacijo in kakor vse kaže tudi ponoven razpis licitacije ne bi uspel. Kakor čujemo, razpravljajo pristojni činitelji sedaj o predlogu, če ne bi bilo umestno začeti te modernizacije v lastni režiji. Vsekakor bi se to izplačalo, saj je modernizacija v Ljubljani najbolj obremenjena Dunajske ceste prav gotovo najbolj nujna, zlasti se zaradi tega, ker se že modernizira cesta od Črnuč do Domžal. Več kot nerodno bi bilo, če bi bila v prihodnjih letih modernizirana cesta od Črnuč do Domžal, med tem ko bi od Ljubljane do Črnuč morda komaj začeli s preurejanjem.

1 Knjižni vselejem Hinko Sevarja, St. Jakobski trg, do predlica podaljšam in izpopolnem.

1 Mineraloški institut so začeli graditi. Pred nedavnim je izločilo gradbeno podjetje Emil Tomazič iz Ljubljane graditev mineraloškega zavoda, ki bo stal nasproti poslopju stare tehnike v

Askerčevi ulici. Drugi trakt tega poslopja bo stal ob Snežniški ulici, tretji pa bo segal na dvorišče. Te dni je na predlog gradbenega ministra dr. Mihe Kreka ministrski svet dovolil za graditev potrebna denarna sredstva v znesku 3.900.000 din in ker je bila tudi licitacija potrjena, ni bilo nobene ovire več za začetek del. V resnici je gradbeno podjetje E. Tomazič začelo že včeraj s prvim vstopom na stavbišču. Delavci so najprej začeli podirati betonsko ograjo ob hodniku za pešce, za tem pa so se lotili izkopa.

1 Ureditev struge Ljubljani hitro napreduje. Graditev temeljev za zatvornico in betoniranje dna v strugi Ljubljane ob stari cukrarni se je v zadnjih tednih lepo premaknilo naprej. Podjetje M. Curk iz Ljubljane, ki opravlja to delo, hiti, kar se le da, da bi vsaj glavna dela dokončalo pred jesenskimi deževjem, ki bi moglo graditev za dolge mesece prekiniti. Sedaj je zaposlenih v strugi pri kopanju in betoniranju nad 60 delavcev. Desno obrežno zidovje je že do kraja zabetonirano ter je tudi že izpeljan betonski priključek na poševo brežino, tlakovano s lomljenim kamenjem. Na levem bregu je obrežno zidovje tudi že zabetonirano skoraj do konca. Manjka le še vrzel 15 m. Tam je namreč na dnu Ljubljane in ob obrežju konglomerat, ki ga morajo vrtati s svetri in deloma razstreljevati. Temelji za stranske opornike zatvornice in tudi za srednji opornik so že zabetonirani. Prav tako je zabetonirano že dno pod zatvornico ob desni polovici. V kratkem bo desna polovica dna zabetonirana do kraja, naka bodo preložili odtok vode na desno stran in bodo zabetonirali še levo pičlo polovico dna. S tem bodo v glavnem vsa dela opravljena. Graditev zatvornice in opornih stebrov pa bo posebej oddana. Škoda je le, da je bilo pri sedanjih delih treba zabetonirati samo temelje opornikov zatvornice. Zaradi tega se bo moral podjetnik, ki bo prevzel graditev zatvornice, zopet boriti z vodo, ka bo nadaljeval graditev opornikov od nizkih temeljev navzgor.

1 V Ljubljani umrli od 9. do 15. avgusta: Wostner Ivan, 71 let, kleparski mojster in posestnik, Zaloska cesta 36; Jenko Valentin, 72 let, prevzičkar, Cebelarova ul. 6; Erjavac Marija roj. Ahlin, 80 let,

MARIBOR

Zastopniki delavcev sklepajo o ukrepih za pomoč tekstilnemu delavstvu

Maribor, 19. avgusta. Če upoštevamo, da je mariborska tekstilna industrija pred krizo zaposlevala okoli 7500 delavcev, je pač razumljiv velik interes Maribora na usodi tekstilne industrije, ki preživlja radi pomanjkanja surovin velike težave in ki je radi tega pomanjkanja že pričela odpustiti delavstvo in omejevali število delovnih dni. Pred časom se je v Mariboru vršila anketa, ki je razpravljala o krizi, ki je nastala v tekstilni industriji in o kateri smo v našem listu že poročali. Eden sklepov te ankete je bil, naj Delavska zbornica čimprej skliče konferenco vsega tekstilnega delavstva v Sloveniji, ki bi naj sklepalo o ukrepih, ki bi bili potrebni za izboljšanje položaja v tekstilni industriji in njenega delavstva.

Delavska zbornica je ta sklep izvedla in za večeršnjo nedeljo v Mariboru sklicala konferenco. Enaka konferenca je bila sklicana tudi za Kranj, ki je drugo slovensko tekstilno središče. Mariborske konference so se udeležili zastopniki vseh štirih strokovnih organizacij, obratni zaupniki vseh mariborskih tekstilnih podjetij. Od oblasti so bili navzoči okrajni glavar dr. Šiška, zastopnik okrajnega glavarja za desni breg Sovnik, zastopnik mestne policije in zastopnik občine, obrtni referent dr. Senkovič. Delavsko zbornico v Ljubljani je zastopal referent g. Stanko, konferenco pa je vodil vodja mariborske ekspoziture DZ Mastinšek.

Referat o stanju tekstilne industrije, ki ga najbolj označa veliko pomanjkanje surovin, in o težkem položaju, v katerega je zašlo tekstilno delavstvo radi omejitve obratovanja in odpustov, je poročal referent g. Stanko. Na podlagi tega referata je konferenca pričela razpravljati o ukrepih, ki bi jih bilo treba podvzeti, da bi z njimi bilo pomagano odpustnemu delavstvu in tudi tistim delavcem, ki so prizadeti radi omejitve delovnih dni. Okoli teh ukrepov se je razvila živahna razprava, v katero so posegli zastopniki organizacij in delavski zaupniki. Končno so bili formulirani sklepi, ki naj jih skuša Delavska zbornica na merodajnih mestih uveljaviti.

Sklepi glasijo:

1. Takoj naj se ustanovi banovinski podporni sklad, v katerega prispeva manjši del delavstva, večji del pa industrija. Iz tega fonda naj bi se delavcem nadomestil zaslužek radi skrajnega dela ali odpusta.

2. Podporna doba pri Borzi dela naj se zviša.

3. Takoj naj se uskladi načrt uredbe, po kateri bi imela kr. banska uprava po svojih pooblaščenih pravico ugotavljati, v koliko je pri raznih podjetjih upravičen odpust delavstva ali skrajnava delovnih dni.

Situacija v mariborski tekstilni industriji je sedaj naslednja: Do 16. avgusta t. l. je bilo od-

Samo še danes zani-
mliva in napeta drama
iz burnih dni ameriške
zgodovine

Tiger Arizone

V glavni vlogi:
Wallace Beery

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kino Sloga, tel. 27-30

Božji mlini

Češki film v nemškem jeziku po romanu J. Vrbe (KRI-
VOPRISEŽNIK). V gl. vl. Stepičnikova in Willi Bauer
Ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION tel. 22-21

Zgornja Siska 62; Koprivec Anton, 86 let, premikar drž. ežl. v p., Devinska ul. 2a; Zrinšek Franciska, 66 let, delavka tob. tov. v p., Vidovdanska c. 9; Bucik Jakob, 52 let, višji polic. stražnik v p., Galje-
vica 148; Ljanič Ivan, 61 let, žel. vpokojenec, No-
ve Jarske 73. — V ljubljanski bolnišnici so v 11: Kramar Terezija, 62 let, kuharica, Verovškova ul. 19; Pušić Martin, 45 let, poljedelec, Rečica, okraj Imolešica, Hrvatska banovina; Gabrovec Janez, 66 let, Miklošičeva c. 9 (jetnišnica); Kepitar Franc, 16 let, trgovski vajenec, Ježica 45; letenik Ladislav, 5 me-
secev, sin prog. delavca drž. žel., Lol. Logatec, ču-
vajnica 701; Plestenjak Viktor, 4 dni, sin banov. do-
nevničarja, Hranilnična ul. 11; Bajde Ivan, 29 let, trg. pomočnik, Dravska ul. 7; Kravanja Jožef, 9 let, sin posetnika, Ključarovi 42, obč. Vel. Nedelja pri Ptuj; Burnik Jera, 63 let, dnarica, Virmaše 33 pri Škofji Loki.

1 Pri zaprtju, močnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Pobegli vlomilec zopet prijet. Pred nedavnim je bil aretiran 19-letni Šekulin Stefan, ki je v družbi z bivšim natakarskim vajencem vlomil v kavarno Majcen na Dunajski cesti in odne-
sel inkaso prejšnjega dne. Šekulinu se je posre-
čilo, da je ušel ter se je nato previdno skrival v Ljubljani. Da ga ne bi prišli se je celo pre-
oblekel v žensko in tako našeljenega so ga pre-
poznali pred nekaj dnevi v parku kralja Petra, kjer je pri bližnjih hišah stopil iskal novih
priložnosti za vlom. Šekulin je tudi izkoriščal
usmiljenje do revnih dijakov in prodajal natiska-
no pesmico z naslovom »V ječi«. Na kraju listka
je imel pripis, da je sirota študent in da se pre-
življa s prodajanjem svojih pesmic. Nadaljevanje
pesmi bo sedaj lahko koval v resnici v ječi.

puščenih okoli 600 delavcev. Radi omejitve obra-
tovanja pa je prizadeto delavstvo vseh maribor-
skih tekstilnih industrij razen onega v podjetjih:
Ehrlich, Mariborska tekstilna tovarnica, Jugosvila
I, objekt in Tohoma. Prizadeto tudi ni delavstvo
tovarne Doctor in drug, ki se je izkazala z lepo
gesto: delavcem je dala 14 dnevni plačan dopust
in jim obeta sedaj drug tak dopust. Med tem
časom upa, da se bo položaj spremenil in da bo
mogoče zopet delati s polno kapaciteto.

1 Predstojnik mariborske mestne policije, g. Stanko Kos, je nastopil z današnjim dnem redni letni dopust. V njegovi odsotnosti ga bo zastopal policijski svetnik Pestevšek.

1 Obrtniki iz Varaždina v Mariboru. Z av-
tobusom je prispelo v Maribor 40 obrtnikov iz Va-
raždina, ki so bili gostje mariborskih tovarnišev.
Varaždince so pozdravili odborniki Slovenskega
obrnega društva v Mariboru ter jih odpeljali na
izlet v mariborsko okolico. Ogledali so si tudi za-
nimivosti Maribora in okolice. Odšli so na Mari-
borski otok ter se odpeljali po novi pobojski cesti
k Sv. Anehu na Pohorju. Gostje so bili vžičeni nad
lepoto naše pokrajine ter poudarjali hrvatsko-
slovensko skupnost, posebno pa še slovensko gosto-
ljubnost. Zvečer so se varaždinski obrtniki vrnili
z avtobusom domov.

1 V zaslužni pokoj je na lastno prošnjo stopil šef davčne uprave za Maribor mesto gospod Josip Sever. Gospod Sever je služboval že pred vojno v Mariboru, nato deset let v Sevnici in sedaj zopet 18 let v Mariboru, kjer je tudi 5 let vodil maribor-
sko davčno upravo. G. Sever je tudi znan kot vnet
narodni delavec. Želimo mu, da bi pokoj dolgo in
srečno užival.

1 Novi šef davčne uprave. Za šefa davčne
uprave Maribor mesto je bil imenovan dosedanj
višji kontrolor Marjan Oberanu. Castitamol

1 Poročila sta se zdravniki dr. Karl Piko in gospodinja Jožica Kolferjeva. Mlademu paru naše
čestitke!

1 Nov grob. V Koških, Alekseandrova cesta,
je umrl stavebenik g. Rajmund Glaser v starosti 68
let. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje!

1 Katoliške namestnice imajo danes zvečer
ob pol osmih v Domu na Slomškovem trgu svojo
redno sestanko. Predava g. Drago Oberanu. Vab-
ljene!

1 Na drž. učiteljsku v Mariboru bodo popravni
diplomski izpiti v ponedeljek dne 26. avgusta in
v torek dne 27. avgusta, popravni razredni izpiti pa
v ponedeljek 2. septembra. Prilosci za prvi letnik
naj se javijo za zdravniški in glasbeni pregled v
sredo 28. avgusta. Tiisti z meščanskimi šol bodo na-
to še opravljali eprejemni izpit in sicer od 29. do
31. avgusta. Vpisovanje za vse letnike in za vad-
nico bo v četrtek 5. septembra. V ponedeljek 9.
septembra bo ob devetih služba božja v Alojzije-
vi cerkvi, v torek 10. septembra pa se začne redni
pouk.

**1 Na napačen naslov je mariborski »Večer-
nik«** s Kreftovim člankom o cestah apeliral glede
slabe ceste Koški — Sv. Lenart. Tak »javni delav-
ec in poznavalec« naših političnih in gospodar-
skih razmer, kakor je g. Vladimir Kreft od Sv. Ju-
rija ob Ščavnici, bi že moral vedeti, da to cesto
oskrbuje država, ne pa okrajni cestni odbor. No,
sicer pa pri nas ni treba mnogo znati in vedeti, za-
dosti je, če znamo mnogo govoriti!

1 Razne nezgode. V Zg. Zerjavčih je krava s
tako silo udarila z nogo v spodnji del telesa 14-let-
no pos. hči Elizabeta Klemenčič. Notranje poškod-
be so tako hude, da so jo prepeljali v bolnišnico,
kjer leži v zelo resnem stanju. — V kartonažni to-
varni Hergo je stroj odtrgal 24-letnemu delavcu
Mlačiku kazalec desne roke. — V Sp. Hočak je nek
avtomobilist povozil 8-letno Jožico Breznik.
Dobila je poškodbe po hrbtu. — Pri nogometu ei
je zlomil levo nogo 28-letni tkalski mojster Ferdi-
nand Tinta. Nek tovariš ga je udaril v nogo. —
27-letno Alojzijo Juder iz Gradišča je domač ma-
ček tako močno ugriznil v roko, da je morala po
zdravniško pomoč zateči v bolnišnico. — 9-letni
vinčarski sin Srečko Brumen, ki je malo duševno
omejen se je doma pri štedilniku močno opeknel.
Vnela se mu je tudi obleka. — Vsi se zdravijo v
mariborski bolnišnici.

1 Nevarnega vlomilca v osebni Jozefa Laknerja so aretirali šostanjski orožniki. Laknerja so bili

pred časom že prijeli, vendar se mu je posrečilo,
da je pobegnil iz zaporov mariborskega sodišča.
Orožniki so izvedeli, da se Lakner skriva na Ple-
šivcu. Patrola je odšla takoj za njim in ga res tu-
di zgrabila. Lakner ima na vesti okoli 30 vlovov, od
katerih je eden največjih oni pri nekem posestniku
v Koroski Beli, kateremu je odnesel 8000 dinarjev
in ki ga je izvršil že pred dvema leti. Z Laknerjevo
aretacijo se je prebivalstvo vse Slovenije rešilo
nevarnega vlomilca.

1 Pri padcu z vozičkom si zlomila ključnico
18-letna Nada Černjeva iz Maribora. Bila je na
počitnicah, kjer se je po klancu peljala na majh-
nem vozičku. Voziček pa se ji je prevrgel. Pri
padcu si je zlomila ključnico. Morali so jo prepe-
ljati v mariborsko bolnišnico.

1 Tat na trgu. Neznane je posestniki Alojziji
Sekol iz Ciglenec iz žepa ukradel 235 dinarjev.
V Mariboru ali njegovi okolici mora biti eden ali
več tipov, ki so se specializirali na tatvine na ma-
riborčtem živilem trgu, ker se od časa do časa
pojavi.

1 Stroga kazen za nedovoljeno odpravo plodu.
Mariborski mali senat je obsodil na 1 leto strogega
zapore 42-letno ženo kurjača Rozo Hrašovec iz
Nove vasi, ker je dvema ženskama proti nagradi
odpravil plod. Sobotičeni sta bili tudi obe ženski,
ki sta bili obsojeni na 1 mesec zapore. Prav tako
moški, ki je eno od obeh žensk napotil k Hrašov-
čevi.

1 Če hlapec obuje gospodarjeve čevlje. V ma-
riborsko bolnišnico so pripeljali 41-letnega delavca
Josipa Birso s Pobrežja z zlomljeno roko. Mož je
v bolnišnici povedal, da ga je njegov delodajalec s
tako silo udaril za uho, da je padel po tleh in si pri
tem zlomil roko. Udaril ga je baje zato, ker je brez
njegovega dovoljenja obul njegove čevlje.

1 Vrat mu je prerezal. 26-letnemu Francu
Robiču iz Vinške vasi v Slovenskih goricah je nek-
do med pretepom prerezal vrat. Kljub temu, da so
ga takoj pripeljali v mariborsko bolnišnico, je mla-
dunič ponoči umrl.

Trbovlje

Akademija katoliških študentov. Počitnice se
blizajo koncu, za slovo so pa še napravili akademi-
jo, kjer so pokazali, da so, akoravno še mladi, že
zmožni stvari, ki ljudi privabi in jih očara. Program
akademije je bil obširen, a izvedli so vse točke:
pevske, citrške, klavirske s spremljevanjem na gosli,
nastop harmonikarjev, simbolične slike, prizor
s tabora študentov itd. izredno dobro. Vsi so želi
obilo pohvale. Za nadaljnjo delo med narodom jih
je bodril osmošolec g. Šinkovec. Omeniti moramo
govor slavnostnega govornika g. katehete Miško Ra-
teja, ki je mladino vzbudil h trščanskim idealom.
Mladina naj le krepi svoje telo, goji svoj šport,
v sebi pa naj uidejstuje kar moč krepke, ... vno
osebnost. Mladina ljubi svobodo in v tej stvari da-
nes svet kaj rad govori, prava svoboda pa je v tem,
da je človek prost greha in strasti. Na tem močnem
temelju stoni tudi prava domovinska ljubezen. Naj
drugi klevetajo in nas omerjajo z brezdornimi, mi
smo zvesti Bogu, veri in domovini. Naš vzor je di-
jaštvo, ki je 17. maja t. l. zaprejško zvestost tem
idealom. Popoldne je bila v Društvenem domu di-
jaska igra »Magdina žrtve«, ki so jo študentke iz-
vedle odlično. Obširno dvorano so napolnili prija-
telji maldine do zadnjega kotlička, mnogo jih je pa
moralo oditi, ker ni bilo več prostora, zato se bo
igra še enkrat ponovila. Mladini — katoliškim št-
udentom in študentkam — vsa čast za njihovo pri-
reditve in še večkrat kaj takega.

Naj se pojasni! Kar naprej se ponavljajo go-
vorice o razmetavanju javnega denarja in ker jih
širijo tudi taki, ki morajo biti o stvari poučeni, je
menda najbolje, da se o zadevi javno napiše, od
prizadetih pa tudi javno pojasni najprvo o počit-
niški koloniji v Jurklostru. Stroški za to otroško
kolonijo so znašali 30.000 din, za razne »uradne
obiske« te kolonije pa 12.000 din! Kolonijo je vo-
dilo in nadzorovalo samo učiteljstvo, čemu se po-
sebej toliko občinskih uradnih nadzorovanj. Ob-
činski kmetijski odbor je kupil dva mlada bika
in plačal zanj 10.000 din, prevozniki stroški od
št. Jurja ob juž. žel. do Trbovlj pa so znesli
4000 din. Po že kupljene živali so se peljali z lu-
ksuznim avtomobilom in na licu mesta najeli to-
vorni avtomobil in tako vozili živali v Trbovlje.
Če pa pravi kmetije prosijo za kako podporo, je
vedno odgovor, da je postavka že izčrpana. Če
se tako troši z denarjem, je lahko, a prav ni
Zadnja povodenj je napravila ogromno škodo.
Glasiło g. župana se hvali v dveh dopisih, da deli
občina sama prizadetim podporo. Dva izmed naj-
bolj oškodovanih pa pripovedujeta, da so jima na
občini odgovorili, da nimajo nič v ta namen! En
član uprave pa je v razgovoru priznal, da se de-
lijo podpore po »kroglicah«. Drugemu so zopet
kolokovano vlogo s prijavo »kode na občini kar
»zgubili«, šele na ponovno dreganje so jo zopet
»našli« in naprej predložili. To so zadeve, ki jih
je treba razčistiti in temeljito odpraviti! S svojim
denarjem lahko gospodarite kakor hočete, ne pa
z javnim!

Kranj

Nadškof dr. Ujčič, ki je preživel nekaj tednov
na oddihu v Kranju, kamor prihaja vsako leto, je
odpotoval nazaj v Belgrad.

Popravni izpiti na gimnaziji. Na državnih realni
gimnaziji v Kranju bodo popravni izpiti dne 26.,
27. in 28. avgusta. Sprejemni izpiti pa 26. avgusta.
Natančen spored je obesen na gimnazijski deski.

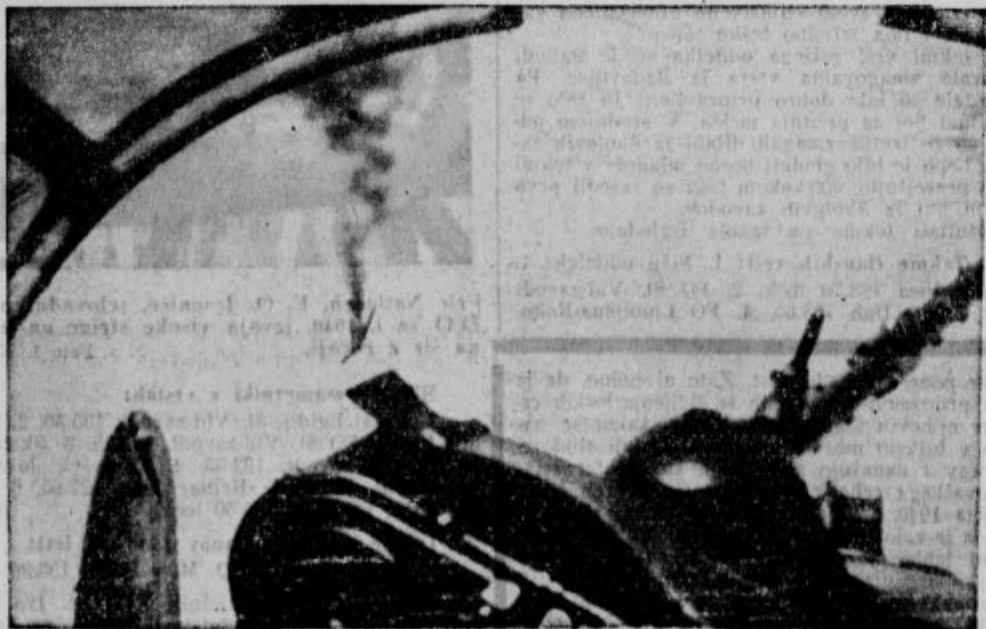
Policija preganja potepuhe. Zadnje čase so
razni sumljivi ljudje, večinoma potepuhi in delo-
mrznezi, preplavili okolico Kranja. Po hišah na-
legujejo ljudi in prijavi njih je bilo več primerov
nasilstev, tatvin koles in podobnih stvari. Med
drugim sta bila prijeta tudi dva potepuha K. in J.,
prvi iz Sp. Hoč, drugi iz Zelmele, oba že večkrat
kaznovana.

Slovenska Krajina

V Salovčih so v nedeljo blagoslovili novo mo-
toro brigado. Pridnim gasilec je samo čestitali,
da so si nabavili motoriko Nova brigada je velika
pridobitev ne samo za kraj, ampak za celo okolico,
saj bodo sedaj naši domovi v večji meri varni pred
nevarnostjo, da jih požar uniči.

Drevo ga je ubilo. V Bogošini je pri podiranju
drv »steno« drevo Grabnega Franca tako nesrečno,
da mu je zadalo velike notranje poškodbe in je čez
nekaj ur izdihnil.

Zopet gasilska veselica s tepečem. V Žižkah
so imeli gasilci lepo uspele vaje. Toda po teh vajah
je bila zopet običajna veselica, na kateri je prišlo
do obračunavanja med posameznimi skupinami. Po-
sledica je bila ta, da so premaganec spravili v so-
boško bolnišnico,



Letalo tipa Hurricane pada težko zadeto.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. M. Robič: O pouku slovenščine in srbohrvaščine na slovenskih gimnazijah

Ko mi je uredništvo »Slovenca« dalo priložnost, da sem objavil nekaj svojih misli o naši srednji šoli ter se zavzel za čiste tipe srednje šole in za strokovne šole, naj danes spregovorim nekaj besed o pouku slovenščine in srbohrvaščine v višjih razredih slovenskih gimnazij in realk.

Ker se je izkazalo, da »srpskohrvatskoslovenščina« jezika ni in ga pač tudi ne bo, zato se naj slovenščina in srbohrvaščina na slovenskih čistih (to je na strokovnih) srednjih šolah poučujeta tudi v višjih razredih prav tako ločeno, kakor je pouk teh dveh predmetov ločen v nižjih razredih teh šol in na pr. tudi na naših učiteljskih. Če se opušta ponesrečeni tip »realne gimnazije« in se naše gimnazije in realko omejuje samo na en obvezen tuj jezik, bo i za slovenščino i za srbohrvaščino tudi v višjih razredih dovolj časa, to je dovolj tedenskih ur na razpolago.

Ker sem več let učil tudi na učiteljski, zato dobro vem, kako slabo uslugo so slovenščini, pa tudi srbohrvaščini napravili tisti, ki so ta dva predmeta v višjih razredih slovenskih srednjih šol združili in mu odmerili tako malo tedenskih ur.

Učna vnov, kakor je zdaj iz tega predmeta na teh šolah predpisana, se namreč dá res temeljito obdelati samo v V. razredu; v VI. razredu je že treba hiteti; v VII. razredu, posebno pa v VIII. razredu je pa sploh ni mogoče predelati, ker je preveč predpisane: v VII. razredu (v njem je od tekočega šolskega leta dalje povrh še celo ena tedenska ura odpadla) je, če sem dobro štel, predpisanih 9 slovenskih ter 20 hrvaških in srbskih literarnih dob, struj, skupin in osebnosti, v VIII. razredu pa celo 21 slovenskih ter 27 srbskih in hrvaških. Kako se naj ta snov tako predela, da bi dijaki o vseh teh stvarih in osebah izvedel kaj več kakor imena in druge gole podatke, tega pač niti Komenský niti Pestalozzi ne bi znala povedati!

Nova slovenska pravljica ljudska igra

Mirko Kunčič: »Triglavska roža«

Mirko Kunčič, znani naš mladinski pisatelj, je napisal novo narodno igro, pravljico igrano s petjem in štirih dejanjih, z naslovom **Triglavska roža**, ki jo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Mirko Kunčič je znan po svojih mladinskih pesmih, ki jih je izdal že v par zbirkah, ter po prevodih mladinskih knjig znan pa je tudi po svojih mladinskih odrskih prizorih, ki jih je napisal za razne prilike, ter žel vedno velik uspeh. Sedaj pa je napisal dramo, ljudsko igro, ki je nastala iz križanja njegovih mladinskih iger z resno ljudsko igro, kakor je prišla pri nas že v tradicijo. Svojo igro v štirih dejanjih je imenoval **pravljico igrano**, kajti osnoval jo je na narodnem izročilu vraz in pripovedki ter jo priredil tudi nalašč za materske proslave. Poleg misli, da se mati žrtvuje za sina, da rada pade zanj tudi v slepoto, je poudaril tudi drugo misel, da tudi sin tvega vse, da vrne materi vid. Ta ideja označuje igro kot prigodnico za materske dneve, na katerih enim je bila tudi igrana letos v Narodnem gledališču (proslava materskega dne Knežanske ženske zveze) in je v celoti odlično uspela kljub nekaterim okrajšavam, kakor smo že poročali v našem listu. Toda Kunčičeva odrska prireditev tega stereotipnega prigodničnega motiva je svojevrstna, vključena v konkreten in polnokrvn okvir, prepojena vse skozi s pravljico narodno motiviko in tako neprisljano in umetniško obdelana, da ne moremo govoriti o zgolj prigodnični igri, temveč o resnični novi slovenski narodni in ljudski igri s petjem, komponirani na narodna izročila, na vaze, narodne običaje, narodne pripovedke in ljudski jezik. Tako bomo Kunčičevo **Triglavska rožo** lahko primerjali Baumbachovemu Zlatorogu, ali Hauptmannovim pravljicnim igram, kjer je realistična usoda povezana nujno in bistveno s silami narodne mitologije, ne da bi se spremenile v simbol, temveč kakor bi resnično obstajale.

Tako je vso svojo oblikovalno silo uporabil v to, da je najprej iz prvih vrst dognal pristno podtriglavske pravljice, kakor jih je v prozni obliki priobčeval v otroški rubriki našega lista in so vzbujale povsod veliko zanimanje. Ko je tako dobil iz slovenskega folklornega zaklada izrazito domačo, gorenjsko inaco in pristno oblikovanje motiva, ga je hotel preprežiti s človeško toploto čustvenostjo. Tako je hotel v tej igri oživiti pravljicni svet vil-zaržen, večje, škopnika, dragulježa, gorskega moža Robavs, Pehtra babe in hudčikov, kakor jih pravljica vidi v Borovljah nad Dovjem; v ta svet šele pt je vključil Jožkov pohlep po zakladu, njegovo nesrečo ob Robavu, žrtve njegove matere, da ga je dobila nazaj, in njegovo tveganje, da je prinesel materi triglavsko rožo in vodo Marijinega studenca, ki sta jo gešila slepote. Tako je pravljico pomešal z vaškim in mladinskim življenjem ter dal pravljico-realistično igro, polnokrvno poudarjeno v okolju in značajih, ki bo na vsakem ljudskem odru gotovo dosegla velik uspeh, kakor ga je v ljubljanskem Narodnem gledališču ob materski proslavi.

Igra je razdeljena v štiri dejanja: v prvem se nam pokaže gorska planina z ovčarjem Rodarjem, ki žene živino z gora, in fantom Jožkom, ki hoče izkopati zaklad. Že tu se seznanimo z duhovi, kakor Pehtra babo, Škopnikom, Veščo, Škratom ter tudi najusodnejšim izmed njih, orjakom Robavsom, ki fanta vjame in ga odpelje na Zlato jezero v Borovlje nad Dovjem. Drugo dejanje nas popelje k Zilijevi Ancii ter njenim vrazem, v katerih je mnogo zelo starih zagovorov, pokaže nam original staro Radeckijeva veterana Sabljice ter nam predstavi Jožkovo mater, ki išče svojega sina. Ob njeni tožbi se odločijo vsi, da ga gredo iskat. Tretje dejanje se godi v Borovljah nad Dovjem, kjer vlada v podzemeljski jami, ob Zlatem jezeru gorski mož Robavs. Njega napade četa otrok s Sabljico na čelu, pa ne opravijo ničesar in beže. Šele materi se posreči priti v stik z podzemeljskimi duhovi Škopnikom, škrti, zarženami, Dragulježem itd. ter končno Robavsom, ki ji vrne sina, za ceno lastnega vida, za ceno oči. Tako reši mati sina. V četrtem dejanju pa se vidi, da tudi sin žrtvuje vse in gre po Triglavsko rožo ter po vodo iz Marijinega studenca, izpod Peričnika, da reši slepoto svojo mater. Po živahnem prizoru po nedeljski maši na trgu pred lipo se pokaže Jože in ozdravi mater, nakar se začne ljudska veselica in petje.

To je vsebina te ljudske igre, ki ni tako pomembna po svoji že stereotipni problematiki, kakor smo jih navajali za materske dneve, temveč polna

Dalje je sramota, da za višje razrede slovenskih srednjih šol še zdaj nimamo vseh najbolj potrebnih učnih knjig za pouk slovenščine (pa tudi srbohrvaščine): slovenska čitanka za V. razred, slovenska čitanka za VI. razred in zgodovina slovenska so kot davno razprodane že bibliofilske raritete, čitank za srbohrvaščino, primernih za naše šole, pa sploh nikdar bilo ni. S srbskimi in hrvaškimi knjigami pa zato ne more prav iti, ker imajo za naše potrebe slovenskega premalo, hrvaškega in srbskega pa preveč.

Razen tega pa ima slovenščina na slovenskih srednjih šolah še to posebnost, da je za »višji tečajni izpit« predpisano eno vprašanje iz slovenske slovnice, dasi slovenska slovnica v višjih razredih slovenskih srednjih šol ni predpisana.

Dalje je razvrstitev učne snovi zgrešena. Po mojem prepričanju bi bilo mnogo bolje, če bi se slovensko (in pač tudi srbsko in hrvaško) slovnico v V., VI. in VII. predelalo po literarnohistoričnih, v VIII. razredu pa po literarnoteoretičnih in kritičnih vidikih.

V višjih razredih pa bi se naj še enkrat temeljito predelata pravila slovenskega pravopisa in slovenska slovnica, toda iz slovnice samo to, a vse to, kar je treba znati za pravilno rabo književne slovenščine v govoru in pisavi.

Končno je pa še treba poudariti, da so slovenska (in srbohrvaška) dialektologija, historična gramatika in literarna historija predmet univerzitetnega študija.

K pouku narodnega jezika in slovstva na srednji šoli spada samo to, kar je potrebno za pravilno rabo materske slovnice v govoru in pisavi, ter tista narodna in umetna pesniška dela, ki so časovna prvina, in tista, ki so prvovrstna in zato trajne vrednosti.

in umetniško pomembna po svoji povezanosti s slovenskim ustnim izročilom ter po polnokrvni obdelavi okolja, miljeja in značaja (Rodar, Sabljica, Anca). Folklorno obilje je izrazito in mojstrsko obdelano, kakor ga nismo vajeni v slovenskih pravljicnih igrah (na pr. v Abramovem Zlatorogu) ter že zaradi tega narodnega, nazorno prikazanega blaga zasluži ta dramatska ustvaritev uprizoritev na vsakem našem ljudskem odru. Prepričani smo, da bo tudi povsod igralsko in tudi sicer uspela. Kunčič je storil hvalevredno dejanje, da je segel s svojo pravljico igrano v sredo našega domačega narodnega blaga, ne v svetovnega, kakor sta delala Milčinski ali Golja, ter v njegovi zamotanosti podal podoba naše davne gorenjske vasi in gorenjskih značajev. Njegov jezik in pristno narodno izražanje, ki se približuje Finžgarjevemu v Divjem lovcu, pa je vredno še vse pohvale. Prepričani smo, da bo Kunčič, ki se je tako uveljavil že v mladinskem slovstvu, tudi še v resnem domačinskem slovstvu ustvaril marsikatero vrednoto, kakor jo je našel s svojo Triglavsko rožo, ki se častno uvršča med slovenske »ljudske pravljice igrane« in jih v marsikaterem pomenu nadkriljuje. Bivanje med gorenjskim ljudstvom je plodno vplivalo na njegov jezik, pa tudi na njegovo realistično utelešenje slovenskega folklornega blaga. Tako je igra idejno vzgojna, z vsemi koreninami zasidrana v kraj pod Triglavom, v narodno izročilo ter tudi umetniško dobro podana. Zaradi enake pomembnosti otroških in odraslih vlog ni primerna samo za materske proslave, temveč tudi za siceršno uprizoritev po naših odrih, katerim jo iskreno priporočamo. td.

Dr. P. Blaznik: O cehih na Slovenskem

Zgodovinar škofjeloškega gospodstva profesor dr. Pavel Blaznik je izdal v založbe Muzejskega društva v Škofji Loki separat (16 strani) iz Zbornika slovenskega obrta 1918-1938, svoje predavanje o cehih na Slovenskem, kakor ga je imel v Ljubljani v ciklu predavanj Prosvetne zveze. Razprava je donesek k razvoju obrti ter organizaciji obrtnikov v davnih časih ter zato zelo zanimiva in vsekakor vredna, da izide v »Obrtniški zborniku« kot podoba preteklosti slovenskih obrtnikov. Blaznik opisuje mestno in tržno obrt, ko še ni delala za izvoz, temveč je krila domače potrebe. Ne omejuje se samo na podoba, kakor jo kaže v preteklosti, freizinsko gospodstvo, temveč poda sliko razvoja obrti (ali obrti po uradni sklanjavi!) po vseh slovenskih mestih, tako v Krškem, Kranju ali drugod. Pri tem se naslanja na stare celovske podobe, ki kažejo na postanek obrtniških organizacij, ki so vse poglnele iz verskih korenin, iz cerkvenih bratovščin. Iz svobodne trgovine se je počasi razvila patentirana obrt, kajti mestom je pretila nevarnost od podeželja ter je bilo treba zaščititi mestne in tržne obrtnike. Rokodelski cehi, ki so se razvili iz bratovščin, so imeli namen, da si meščanski obrtniki monopolizirajo svojo obrt. Nadalje je govoril Blaznik o organizaciji posameznih obrtniških panog v raznih slovenskih mestih, razlaga njihove težnje ter razmerje mojstrov in cehov do vajencev in pomočnikov. Dotika se predpisov, ki so jih nekdanji morali izpolnjevati pomočniki, da so dosegli mojstrstvo ter omenja tudi numerus clausus za doletene obrti v posameznih mestih. Kako so se borili v tistih časih proti prehudi konkurenci, se tudi vidi iz spisa, ki se oziira na trdne znanstvene podatke. Delo in pomen ter organizacija cehov je glavna vsebina te studije, ki pa ne pozabi podčrtati tudi moralnega pomena organizacije, ki si je lastila tudi sodbo nad člani, kateri bi se pregrešili proti človeškim postavam o poštenosti in zakonski zvestobi. V zadnjem delu naštevata tudi vzroke, ki so vodili ceh v propad, kamor je pripomogla cehom tudi kmečka obrt, ki je vedno bolj delala tudi za izvoz in ubijala mesta (na pr. suknena obrt, loški izdelki, gornjevrstni lončarji itd.). Tako ni bilo več treba posrednika in se je že začelo uveljavljati načelo svobodne kupčije, kakor jo je uzakonil Napoleon, ki je razgal ceh. Vendar pa je tradicija na ceha še ostala v slovenskih mestih, izmed katerih živi v najstarejši obliki v Škofji Loki, kjer še vsi cehi žive, čeprav ne več v stanovskem smislu. Toda pri letnih zborovanjih na god celovskega patrona, kakor tudi pri cerkvenih slovesnostih ali pogrebih, še vedno aktivno delujejo »cehovci«. Tako je v Škofji Loki tradicija cehov živa in je vredna, da se v sedanji obliki, ki je samo častljiv spomin na nekdanjo ureditev stanov in obrti, ohrani še nadalje. Članek ima poleg drugega namen, tudi osvetliti te stare loške navade ter njih današnjemu rodu razložiti, ki naj jih kot spomin

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila zopet izredno bogata na raznih športnih dogodkih. Motoristi, kolesarji, nogometaši, lahko- in težkoatletci, vsi so bili na delu.

Motodirke v Podutiku

100 ccm (startalo šest dirkačev): 1. Šimene Hinko (Hermes) DKW, 15:12,2 pet. sek.; 2. Mrak V. (Hermes) DKW, 15:45; 3. Ažman A. (Herm.) DKW. 350 ccm sportni (sedem dirkačev): 1. Breznik D. (Avtoklub Lj.) DKW, 25:16 1 pet. sek.; 2. Trampuž E. (Hermes) DJS, 25:48 2 pet. sek.; 3. Bajec M. (Gorenjski motoklub) BMW, 26:27 3 pet. sek.

Nad 350 ccm turni (šest dirkačev): 1. Puhar (Herm.) Puch, 20:04 1 pet. sek.; 2. Pleško (Herm.) DMW, 20:54 2 pet. sek.; 3. Matko (Novo mesto) Puch, 22:12 2 pet. sek.

Do 200 ccm turni (startalo sedem dirkačev): 1. Podberšek (Hermes) Puch, 14:08 2 pet. sek.; 2. Dergane (Herm.) DKW, 15:21 2 pet. sek.; 3. Trampuž E. (Hermes) Ardie, 16:02 2 pet. sek.

Do 350 ccm sportni (šest dirkačev): 1. Breznik (Avtoklub Lj.) 19:02 2 pet. sek.; 2. Puhar F. (Hermes) Puch, 19:42; 3. Ingliš Pavle (I. GMK) NSU, 20:33 1 pet. sek.

Do 350 ccm turni (pet dirkačev): 1. Puhar Fr. (Herm.) 13:01; 2. Križman A. (Novo mesto) Puch, 13:52 4 pet. sek.; 3. Pleško (Hermes) 14:56.

Drž. prvenstvo kolesarjev

Na 150 km dolgi progi Ljubljana-Zagreb so dirkali v nedeljo najboljši dirkači-kolesarji za naslov državnega prvaka v letu 1940. Doseženi so bili naslednji rezultati:

1. Prosenik A. (Gradjanski) 4:14:47 (33.45 km na uro).
2. Davidovič D. (Sokol) 4:19:22.
3. Penčev N. (Sokol) 4:20:23.
4. Peternel I. (Hermes) 4:22:35.
5. Čelešnik D. (Sokol) 4:23:43.
6. Golob A. (Edinstvo) 4:25:27.

Nogomet

SK Ljubljana : SK Šparta (Zagreb) 4:2.
ISSK Maribor : SK Celje 5:0 (2:0).
Hašk : Gradjanski 1:1.
Železničar (Zagreb) : Slavija (Varaždin) 2:1.
Bask : SSK 3:0.
Jedinstvo : Zak 1:0.
Vojvodina : Jugoslavija 2:0.

ZFO

IV. telovadne tekme ZFO

Preteklo soboto in nedeljo so tekmovali naši fantje in mladi v telovadnih tekmah za prvenstvo vrst in posameznikov na ljubljanskem stadionu. Po vrstnem redu so bile to četrtelovadne tekme, katere prireja Zveza fantovskih odsekov vsako leto za svoje članstvo. Vsako leto opazoma večji napredek in večje zanimanje za to stran telesne vzgoje med našo mladino, kateri je orodna telovadba že od nekdaj zelo priljubljena. In



Mlavec Grmek Franc, F. O. Kranj, izvaja zelo težko »špago« pri svoji gimnastični vaji.

Foto I. K-er.

tudi letos je bilo opaziti lep napredek kljub temu, da je bilo delo zaradi nemira, ki vlada po svetu tudi pri nas, precej ovirano. Zaradi česar je trpela kvaliteta in kvantiteta pri letošnem srečanju. A kljub temu smo opazili napredek, četudi ni bilo onega števila posameznikov in vrst kakor bi jih bilo v normalnih razmerah.

Še nekaj kratke in splošne ocene: Med posamezniki za prvenstvo v dvanašterboju in deseterboju članov še vedno prednjači naš odlični tekmovalac Fric Natlačen z Jesenice. Letos sicer ni imel prave konkurence, ker ni bilo zraven Varška, ki se je pred kratkim vrnil od vojakov, dalje Janeža, ki ima še pokvarjeno roko ter Frankiča, ki je še vedno v vojaški službi. Manjkali so iz istih razlogov še nekateri drugi, ki bi se prav gotovo uveljavili v prvenstvenem tekmovalstvu. V višjem oddelku, ki je letos zelo zabeljen, se je posebno izkazal br. Peršin z Ježice. Dober je bil tudi br. Zele iz Celja. Med mladič-posamezniki še vedno prednjači mladec Burja, a so mu ostali postali že nevarni tekmeči. Ugajal je zlasti mladi Grmek s svojo edinstveno gimnastično vajo, v kateri ima izredno težke »špago«.

V tekmi vrst nižjega oddelka se je najbolj odlikovala zmagovalna vrsta iz Radovljice. Pa tudi ostale so bile dobro pripravljene in zato se je bil hud boj za prednja mesta. V srednjem oddelku so že tretjič zmagali dijaki iz Škofjovih zavodov. Lepo je bilo gledati borbe mladev v tekni vrst. S precejšnjim nasokom točk so zasedli prvo mesto dijaki iz Škofjovih zavodov.

Rezultati tekme pa takole izgledajo:

A. Tekme članskih vrst: I. Nižji oddelček: 1. FO Radovljica 783.70 točk, 2. FO Št. Vid-zavodi 767.20, 3. FO Dob 765.65, 4. FO Ljubljana-Rokod.

na dede ponesen v bodočnost. Zato ni čudno, da je večina priloženih slik vzetih iz življenja loških cehov ter njihovih starih dokumentov, kakor se nahajajo v loškem mestnem muzeju. Zadnji sliki segata prav v današnjo sodobnost, ko kažejo sestanek kovaškega ceha v letu 1939 ter pogreb člana ceha leta 1940. Škofjeloški mestni muzej je storil prav, da je založil ponatis v posebni knjižici, da se meščani lahko seznanijo z nekdanjo tako cvetočo obrtniško organizacijo v Škofji Loki, katere častiljivi ostanke so današnjemu rodu postali že nerazumljivi, pa so vendar vredni, da žive v novem duhu spoštovanja tradicije tudi še naprej. td.

Jugoslavija : Bata 2:2.
BSK : Gradjanski (Skoplje) 5:0.

Hrvatska liga
Slavija (O.) : Split 6:0.
Concordia : Sašk 1:0.

Ferenevaroš (Budimpešta) : Bačka 2:1.
Bratstvo : Bata 4:2.
Javorpik : Kamnik 3:2.

Jug : Ilirija 58 : 51

V državnem liga plavalnem prvenstvu med ljubljansko Ilirijo in dubrovničkim Jugom so bili doseženi naslednji rezultati:

400 m prosto gospodje: 1. Žižek (J) 4:55; 2. Milosavljevič (J) 5:10,8; 3. Mihalek (I) 5:24,4, 4. Močan (I) 5:33,2.

100 m prosto dame: 1. Finc D. (I), 1:15,2; 2. Keržan (I) 1:19,6; 3. Petrovič (J) 1:21; 4. Bartuliča (J) 1:26,6.

100 m hrbtno: 1. Ciganovič (J) 1:12,6; 2. Pelhan (I) 1:13,7. 3. Petsevšek (I) 1:17,2; 4. Ciganovič (J) 1:18,8.

200 m prsno dame: 1. Poznjak (J) 2:24,8; 2. Martin (I) 3:33,0; 3. Finc (I) 3:36,1; 4. Berbora (J) 4:27.

100 m prosto gospodje: 1. Milosavljevič (J) 1:02,3; 2. Štakula (J) 1:02,6; 3. Pelhan (I) 1:03; 4. Skarpa (I) 1:03,5.

100 m hrbtno dame: 1. Bartulovič (J) 1:27,5; 2. Finc (I) 1:34,5; 3. Brađač (I) 1:41,6; 4. Ciganovič (J) 1:42,6.

200 m prsno gospodje: 1. Cerer (I) 2:48,4; 2. Barbieri (J) 2:55,2; 3. Brnič (J) 3:00,6. 4. Hercog (I) 3:04,5.

Štafeta 4 krat 100 m dame: 1. Ilirija 5:29,2; 2. Jug 5:42,3.

Štafeta 4 krat 200 m gospodje: 1. Jug 9:42,7; 2. Ilirija 10:05.

Waterpolo-Jug : Ilirija 9 : 0 (4 : 0).

*

127 tekmovalcev za maratonski tek se je pojavilo za nemško prvenstvo na 42,2 km dolgi progi, ki spada med najtežja tekmovalja v lahkoatletskem športu. Tekmovanje bo 18. avgusta t. l. na progi ... fia—Treptow.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Slovenska kolesarska zveza poziva vse odbornike na redno sejo, ki bo jutri, v sredo, ob 20 v navadnih prostorih. Ker se bo razpravljalo o udeležbi slovenskih dirkačev v bližnjih etapnih dirkah po Južni Srbiji in o raznih važnih vprašanjih, je udeležba vseh nujno potrebna. —

delski dom 757.40. 5. FO Ljubljana-Moste 747.50, 6. FO Zagorje ob Savi 737.95 točk. — II. Srednji oddelček: 1. FO Št. Vid-zavodi 969.98 točk.

B. Tekme mladčevskih vrst: 1. FO Št. Vid-zavodi 782.40 točk, 2. FO Dol 691.75, 3. FO Groblje 671.75.

Posamezniki v nižjem oddelku članov.

1. Pečnik Mirko, FO Radovljica, 135.50 točk.
2. Novak Janez, FO Ljubljana-Moste, 133.10, 3. Levičar Stane, FO Ljubljana-Rokod. dom, 133.05, 4. Štrukelj Miha, FO Dob, 133.00, 5. Ravnik Lrdvik, FO Radovljica, 132.75, 6. Ogrinc Ludvik, FO Ljubljana-Rokod. dom, 132.35.

Posamezniki v srednj. odd. članov:

1. Dolinar Zvonko, FO Št. Vid-zavodi, 171.25 točk, 2. Albrecht Franc, FO Št. Vid-zavodi, 166.08, 3. Rigler Franc, Št. Vid-zavodi 165, 5. Konjar Jaka, Št. Vid-zavodi, 157, 6. Herman Rado, FO Ljubljana-Moste, 156.

Posamezniki v višjem oddelku:

1. Peršin Franc, FO Ježica, 201.75 točk, 2. Zele Pavle, FO Celje, 172.40.

Dvanašterboj članov

1. Natlačen Fric, FO, Jesenice, 303.56 točk, 2. Zeleznik Franc, FO, Jesenice, 266.70, 3. Hercig Ivan, FO Celje 266.25, 4. Kermavner Franc, FO Kranj, 259.85, 5. Kokot Slavko, FO Celje, 245.68, 6. Vidmar Milan, FO Jesenice, 243.11 točk.

Deseterboj članov

1. Natlačen Fric, FO Jesenice, 263.56 točk, 2. Zeleznik Franc, FO Jesenice, 239.20, 3. Hercig Ivan, FO Celje, 233.50, 4. Kermavner Franc, FO Kranj, 5. Vidmar Milan, FO Jesenice, 212.36, 6. Kokot Slavko, FO Celje, 206.28.

Deseterboj mladev

1. Burja Tone, FO Št. Vid-zavodi, 188 točk, 2. Mravljec Vinko, FO Brezovica, 176, 3. Šegula Pavel, FO Kranj, 171.20, 4. Grmek Franc, FO Kranj, 152.75.



Fric Natlačen, F. O. Jesenice, telovadni prvak ZFO za l. 1940, izvaja visoke strige na konju na šir z ročaji.

Foto I. K-er.

Mladič posamezniki v vrstah:

1. Vršaj Egidij, Št. Vid-zavodi, 135.50, 2. Kranjnik Franc, FO Št. Vid-zavodi, 132.75, 3. Škele Jože, Št. Vid-zavodi, 132.35, 4. Cerovski Jože, Št. Vid-zavodi, 130.05, 5. Hribar Jože, 127.85, 6. Hribar Jože, FO Dob, 125.30 točk.

Tekme starejših članov (nad 38 let):

1. Jeriha Nace, FO D. M. v Polju, 153.96 točk.
Tekme je vodil najelnik ZFO br. Ivo Kermavner, predsednik sodniškega zbora pa je bil br. Jože Hvale.

Celjske novice

O elektrifikaciji celjske mestne občine

Celje, 19. avgusta.

Življenjski standard najširših plasti slovenskega naroda se je v povojnem času močno dvignil. Stevilna industrija in sezonsko delo v tujini sta seznanila naše mestno in podeželsko delavstvo z raznoterimi potrebami, a žal, tudi nepotrebnimi pripomočki, ki lajšajo življenje. Stoppjo civilizacije lahko merimo z različnimi merili. Vsekakor je za današnje čase uporaba električnega toka značilen kriterij za presojo kulturne in civilizacijske stopnje naroda. Z zadoščenjem pa lahko konstatiramo, da se je s tehničnim in gospodarskim dvigom naših mest in vasi uporaba električnega toka zelo dvignila in da smo na tem mestu Slovenci prvi v državi.

Vendar je še velik del prebivalstva v območju celjske mestne občine prikrajšan za blagodat električne luči. Podajamo nekoliko podatkov, da prikazemo, koliko bo še treba storiti v tej smeri.

Od vseh družin iz območja občine, to je od približno 5600 družin, je še vedno nekaj nad 900 družin, ki uporabljajo za razsvetljavo petrolej in sveče. Po naseljih bi bila slika, prikazana v odstotkih elektrificiranih hiš, sledeča: Babno 1,7%, Lava 80%, Lisce 55%, Lokrovec nima električne napeljave, Lopata 34%, Ložnica 90%, Medlog 53%, Miklavski hrib 38%, Ostrožno 61%, Pečovnik 17%, Polule 55%, Sp. Hudinja 91%, Zg. Hudinja 48%, Zagrad 29%, Zavodna 83%.

Na področju mesta samega je električne omrežje 100% napeljavno, vendar še ca 5% prebivalstva uporablja petrolej.

Razvidno je, da so naselja: Pečovnik, Košnica, Babno in Zagrad najslabše elektrificirana. Krivda leži v razsežnosti naselja, kakor tudi v geografskem položaju teh krajev, ki nudijo prebivalstvu jedva dovolj pridelkov za življenjski obstoj, zadržujejo in onemogočajo pa, da bi prebivalstvo po lastni iniciativi in v svoji režiji krito stroške napeljave. Poslednje se ne more trdit za Babno, katero je tudi slabo elektrificirano.

Ako bi še primerjali podatke iz vitalne statistike, bi stvar še točneje predočili. Pribiti je treba, da so v glavnem najštevilnejše in najrevnejše družine prikrajšane na blagodat električne razsvetljave. Koliko ur, zlasti v dolgi zimski dobi, je izgubljenih. Ne samo za te najbednejše, enako za vso skupnost. Manjša produktivna sposobnost, še bolj izguba časa, ki bi se naj porabil v prosvetne namene, nam bodi predvsem pred očmi.

S priklicivno okoljske občine se je razširitev električnega omrežja znatno pospešila. Zeleti je, da se v tej smeri nadaljuje. Potrebe so nujne, uspehi tega dela na gospodarskem in kulturnem polju, kakor v splošnem narodnem razvoju, bodo vidni šele v bodočnosti.

c Sprememba uradnih ur v prosvetnem tajništvu. Od 19. do 29. avgusta so uradne ure v prosvetni pisarni samo od 4. do 5. popoldne in tudi knjižnica posluje samo omenjeni čas.

c Volitve svetnika v Kmetijsko zbornico v Gornjem gradu in Celju. V nedeljo so bile v gornjegrajskem okraju volitve svetnika v KZ. Postavljena je bila samo ena lista z g. Steblovnikom M. na čelu. Lista je dobila 47 glasov. Tri glasovnice so

bile neveljavne, trije pa so zaradi bolezni izostali od glasovanja. Končane so tudi volitve svetnika KZ za celjski okraj. Predložena je bila samo ena lista s kandidatom g. Turnškom, županom na Polzeli. Od 50 volivnih upravičencev je volilo zanj 46, dve glasovnici sta bili razveljavljeni, dva upravičenca pa sta pri volitvah izostala.

c Gradbena delavnost v Celju. K dopisu pod tem naslovom nam je poslal pravni zastopnik g. Dolžana v Celju sledeče pismo: »V časopisu »Slovenec« z dne 14. 8. t. l. pod vzglavjem »Gradbena delavnost v Celju« ste priobčili članek glede gradnje prizidka OUZD. V članku trdite, da traja borba za ta prizidek že več let, da se z gradnjo še ni pričelo, ker se je g. Dolžan Franjo v Celju prišlo zoper sklep celjskega mestnega sveta in ker se tudi ni rešeno vprašanje obveznosti servitute. V članku trdite, da je v sedanjih časih, ko je delavstvo tako potrebno zaslužka, tako zavračanje graje vredno. Iz besed ali dopisa bi neinformirani lahko posnel, da je g. Dolžan kriv, da se z gradnjo prizidka ni pričelo. Tako naziranje pa je pogrešno, ker je nasprotno g. Dolžan vedno zastopal in še sedaj zastopa stališče, da je nujno potrebno, da se z gradnjo navedenega poslopja čimprej prične in je od tega urada zahteval je to, da spoštuje

Jesenski velesojem v Ljubljani

bo kot 47. velesojemska razstavna prireditel od 31. avg. do 9. sept. 1940

V splošnem delu bo razstavljeno:

Strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. Vozovi, dvokolesa, motorna kolesa, šport. Poljedelski stroji in orodje. Lesna industrija, plestarstvo, ščetarstvo, igrače. Usnje in galanterija, krznarstvo. Papir in pisarniške potrebščine. Kemična industrija. Živilska industrija. Staklo, porcelan, keramika, bižuterija. Glasbila. Stavbarstvo in gradbeni material. Razne novosti.

Posebne razstave:

Pohištvo in stanovanjska oprema. Mala obrt. Turizem (prireditel Zvezi za tujski promet v Ljubljani in Mariboru). Razstava motornih in brezmotornih letal ter modelov. (Prireditel Aeroklub »Nasa krila« v Ljubljani.) Aktivna in pasivna obramba pred napadi iz zraka. (Prireditel Zaščitni urad Mestnega poglavarstva v Ljubljani.) Zobna tehnika. (Prireditel društvo zobnih tehnikov ob svojem 30 letnem jubileju.) Naša vsakdanja prehrana. (Prireditel Zveza gospodinj.) Razstava cvetja in zelenjave. (Prireditel Vrtnarski odtok Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani.)

njegovo vknjiženo pravico, oziroma da se mu za isto da primerna odškodnina. — To pojasnilo prav radi priobčujemo in izjavo g. Dolžana samo pozdravljamo. Pri zadnjem dopisu smo samo pribili, da je vsako zavračanje in odlašanje z gradnjo graje vredno, ker je nujno, da se ta dela res že prične; o krivdi ni bilo govora, saj smo dopis zaključili, da vsi iskreno želimo, da bi se vsa sporna vprašanja kmalu rešila in kmalu pričelo z gradnjo, preko dejstva pa, da se ni rešeno sporno vprašanje med g. Dolžanom in OUZD, na drugi strani pa že izdano gradbeno dovoljenje, nismo sli.

c Na Lokrovcu je umrl 63-letni Jurij Vetrh. Naj v miru počiva!

c Pokolj v Šmartnem v Rožni dolini. V nedeljo so lantje pretepli 27-letnega Ivana Borčnika iz Slatine pri Šmartnem in mu z nožem prizadejali nevarne poškodbe po glavi in levi roki. Borčnik se je moral zateči v bolnišnico.

c Motociklist je treščil v biciklista. Ko se je peljal 41-letni posestnik in mlinar Likar Ivan iz Nove cerkve s kolesom proti Teharjem, se je vanj zaletel neki motociklist, Likar je padel in si zlomil desno ključnico.

c Mozirske planine vabijo. V nedeljo, dne 25. avgusta bo na Mozirski planini sv. maša. Opravil je bo frankolski župnik g. Suncič. Na to vse planince že sedaj opozarjamo.

c Celjska policija je aretirala 23-letno Filomeno N. iz Nove cerkve, ki je kradla v celjski okolici poljske pridelke. Izročili so jo sodišču.



Za vojno so izučili tudi pse. Na sliki vidimo takega psa, ki ima za vsak primer tudi plavalni jopič na hrbtu. Pse rabijo v obveščevalni službi.

arabskih držav, ker se koristi vseh navedenih držav v Iraku križajo. Kdor bo nad vsemi prevladal, ta bo gospodar bagdadske železnice.

Okostnjak predzgodovinske živali z dvema repoma

V mestu Leopoldville, v Belgijem Kongu, so našli delavci pri kopanju temeljev za novo zgradbo ostanke velikega okostnjaka. Ko so oblasti za to zvedele, so same prevzele nadaljnje odkopavanje. Ko je bil okostnjak popolnoma odkopan, so ugotovili, da je to ostanek neke velike, do zdaj nepoznane predzgodovinske živali. Zanimivo je najbolj to, da se je hrbtenica tega velikan na koncu razdelila v dva dela, tako da je mogoče, da je imela žival dvojni rep.

Hitro so sestavili posebno komisijo z nalogo, da okostnjak natančno preišče in poskusi sestaviti rekonstrukcijo najdene predzgodovinske živali. Domačini, ki so opazovali izkopavanje, trdijo, da so tudi oni večkrat našli slične kosti, vendar jim niso pripisovali nič posebnega. Take kosti so uporabljali kot stavbno gradivo za hiše, kot podlago za ognjišča itd. Obliki so razglašile med domačini, naj prinesejo take kosti, če jih kaj imajo, seveda proti plačilu. Dva dni po razglasu so nanosili velik kup kosti. Po natančnejšem pregledu so dognali, da ne izhajajo vse od najdene živali. Vse kaže, da jih je bilo več vrst. Poznejše znanstvene preiskave bodo dognale, koliko je resnice na tem.

Žena s 26 imeni ali miss abeceda

Najdaljše ime na svetu je imela hčerka nekega kmetla iz Livérpola, Artura Pepera po imenu. Prišel je na misel, dati svoji hčerki imena, ki bi šla po abecednem redu tako, da bi vsaki črki latinske abecede ustrezalo po eno ime. Sama krst je trajal nad pol dneva. Otroku je dal imena: Ana, Berta, Cecilija, Dijana, Emilija, Fani, Gertruda, Hipatija, Inez, Jana, Katarina, Luiza, Mand, Nora, Ofelija, Prudence, Queens, Rebeka, Sara, Tereza, Uilz, Winifred, Xenofon, Yetti, Zeno, Peper. Na kratko so jo imenovali Abeceda Peper. Tako pa je vendar imela samo eno ime.

Čudna zgodba

Kronist Ikon je opisal čudno zgodbo o sto let starih zakoncih, ki da sta v tej visoki starosti dobila otroke. V vasi Konina na Poljskem je umrla leta 1768 Margareta Krasziwna v 108 leti svojega življenja. Takole pravi kronist Ikon o njej: »Stara 94 let se je tretjič poročila z Gašperjem Rajkolo iz vasi Zivuzina na Poljskem. V štirinajstih letih zakonskega življenja sta dobila dva dečka in eno deklico. Vsi trije so imeli na sebi znake starosti svojih staršev. Lasje so jim bili osiveli, koža nagubana, zob sploh niso imeli. Tudi ko so dorasli, niso mogli zauživati trde hrane, ampak so jedli le mleko, kruhovo sredico, ocvrta jajca in podobne mehke jedi. Rasti so bili za svoja leta pravilne, le da so imeli nekoliko skrivljene hrbtenice in vse ostale znake starosti.

Četudi se zde ti podatki malo verjetni, če že ne sploh neverjetni, pravi kronist Ikon, so vendar potrjeni v občinskih knjigah. Vas Zivuzin-leži v okraju Štenk v okrožju Sandomeržu.

Gašper Rajkolo, oče teh otrok, je umrl kmalu po rojstvu tretjega otroka 119 let star.

Bagdadska železnica

Na bližnjem Vzhodu so te dni dovršili železniško progno svetovne važnosti. Vstevši presledke, so jo gradili celih 34 let. To je znamenita bagdadska železnica, ki veže Carigrad s Perzijskim zalivom in ni važna samo zato, ker je najkrajša pot med Evropo in Indijo, temveč zlasti še po tem, ker vodi skozi kraje, ki so najbogatejši na petroleju, skozi kraje, za katere se bori pet velikih in mnogo malih sil. Bagdadska železnica je dolga 2400 km (pet in pol krat toliko, kot je dolga proga Zagreb—Belgrad). Ze sultan Abdul Hamid, ki je sicer iz dna duše sovražil vse tehnične novotarije, je dovolil, da se postavi železniška zveza med azijsko stranjo Bospora in Malo Azijo, Sirijo in Mezopotamijo tja do Basre v Perzijskem zalivu. Nemška banka je začela graditi progno leta 1906 in je prišla do svetovne vojne do Aleppa. Nemški inženirji, ki so dobro razumeli geslo cesarja Viljema »Drang nach Ostene, so po končani svetovni vojni zopet marljivo prišli za delo. Turki so po svetovni vojni zgradili prelaz preko Taurusa, Angleži pa so začeli graditi progno od drugega konca, to je od Perzijskega zaliva do petrolejskih vrelcev pri Mosulu.

Tu je treba omeniti, da je po statistiki iz leta 1938 pridobila iz teh vrelcev Anglo-Perzian Company letno 10 milij. ton nafte, Irak Petrol Company of Mosul pa 4,2 milij. ton. V primeri z ameriško ali rusko proizvodnjo to ni mnogo (Amerika proizvede 165 milij. ton letno, Rusija pa 29), v primeri z romunsko proizvodnjo (6,6 milij. ton letno), za katero se evropske sile toliko borijo,

pa je to že mnogo, zlasti če upoštevamo še dejstvo, da še niso odkrita in izkoriščena vsa ležišča. Mosulsko petrolejsko društvo ne bo tja v en dan, plačevalo turški vladi 500.000 turških lir, iraškemu kralju 5000 funtov mesečno za koncesijo. Društvo je do sedaj zgradilo tudi dva petrolejska voda; prvi je napeljan od izvirov nafte do Haife v Palestini, drugi pa do Tripolisa v Siriji. Prvi vod je angleški, drugi francoski. Italijani so sedaj oba poškodovali z bombardiranjem. Če bi ne bilo vojne, bi bilo brez dvoma izkoriščanje tega petroleja znatno večje. V vsa podjetja so vložene velike množine kapitala, ki je do zadnjih časov nosil velike dobičke. To se vidi po tečaju delnic. Za 5 odstotkov delnic, ki jih ima v rokah Armenec Kulbekian, so ponudili odkupnino 50 milijonov funtov Sterlingov.

Kdo bo imel največjo korist od bagdadske železnice, ki so jo zasnovali Nemci, nadaljevali pa Turki in Angleži, jo s svojimi ozemlji povežali Francozi in Rusi, tega še danes ne more nihče določno povedati. Progo je dovršil (pri Tel Kušaku) in jo slovesno predal prometu Irak; leta 1936 jo je odkupil od Angležev Irak se zelo trudi, da bi se otreseel zadnjih vezi z britanskim carstvom in se postavil na lastne noge. Vendar je sam pre slab, da bi se mogel upreti zahtevam lakomnih sosedov, katerim je potrebna bagdadska proga za razširitev življenjskega prostora. Če na bližnjem Vzhodu zatone vpliv Velike Britanije, ki je državico Irak istočasno izkoriščala in ščitila, bo sam po sebi narastel vpliv Sovjetov, Turčije, Irana in



Angleži zavirajo napade nemških bombnikov tudi z baloni. Slika: balone spuščajo v zrak.

Alphonse Daudet:

18

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Mádou je kot čistilec samega sebe prekosil. Kar se njega tiče, je treba povedati, da je bil Moronval v zadregi, kakšno vlogo naj bi poveril zamorčku za ta večer.

Ali naj-ostane sluga ali mu naj za ta dan vrne njegov naslov in izgubljeni sijaj? Ta druga možnost je bila zelo vabljiva. A kdo bo potem nosil krožnike, sprejemal in naznanjal povablence?

Mádou s svojo kot ebenovina črno kožo je bil najprimernejši; sicer pa — kdo ga naj nadomesti? Ostali gojenci imajo v Parizu svoje zastopnike in tem bi se tako vzgoja lahko zdelala neprimerna; hm! brez dvoma! Sklenil je končno, da bo večer potekel brez pristnosti in dostojanstva kraljevske Visokosti.

Okrog osme ure so »mali dvajčki« zasedli svoja mesta po klopih in mali svetloslasi de Barancy se je odražal kot luč med temi temnoplotni otroci.

Moronval je razposlal kopo povabil med umetnike in literarne svet — vsaj med tiste, kamor je zahajal. Razni brezposelni umetniki, literati in arhitekti so v številnih skupinah prihitali iz najoddaljenejših krajev Pariza.

Prihajali so v grupah, premraženih, drgetajočih; pripeljali so se na strešnih sedežih omnibusov iz globin Montparnassa in Ternes, oguljeni in dostojanstveni, nerazumljivi in polni genijalnosti, stopili so končno iz teme, kjer jih je vedno skrbelo, kako bi se pokazali, kaj recitirali ali kaj zapeli, da bi samega sebe prepričali, da še obstajajo. In grizljaji sveže zadihane zraka, rahlo zvezdnato nebo in misel, da so se proslavili, da so uspehi, jim je ob vrnitvi

v njihove grenke brloge vlila potrebnih moči za nadaljnje životarjenje.

Res so tvorili neko nižjo, nerazvito raso, ki je životarila; lahko bi jih primerjali z bitji na morskem dnu, ki jim manjka gibanja, da bi rekli, da so živali, in vonja, da bi rekli, da so cvetlice.

Med njimi so bili filozofi, močnejši od Leibniza, toda od rojstva gluhozorni; njihove ideje niso bile drugega kot kretnje, nerazumljivi gibi. Bili so slikarji, ki so se prizadevali, da bi napravili nekaj velikega, pa so tako čudno postavili stol na noge ali drevo na koronine, kot bi njihove slike predstavljale potres ali notranjščino parnika ob hudi nevihti. Bili so tu glasbeniki, ki so hoteli postati slavni z iznajdbo neke vmesne klavijature, učenjaki kot doktor Hirsch s starinskimi možgani, v katerih je vsega polno, ne najdeš pa ničesar, ker je vse razmetano, zaprašeno in tudi zato, ker je vsaka stvar razbita, nepopolna, popolnoma neuporabljiva.

Da, ti so bili najbednejši, najbolj pomilovanja vredni in čeprav je bila njihova domisljiva slavoželjnost tako kosata kot njihova frizura, čeprav je bila smešna njihova ošabnost, je človek kljub temu občutil sočutje do njihove oguljene zunanjosti, pred vročnim bleskom njihovih iluzij pijanih oči in pred temi razoranimi obrazi, na katerih je bila zarezana vsaka pokopana nada in propadel sen.

Razen teh so bili tudi taki, ki jim je bila umetnost pretrda, presuhoparna, nedonosna in so si zato poiskali dohodkov v raznih poklicih, čudnih in neprimernih njihovega duševnemu delu; bil je tu lirik, ki je vodil posredovalnico za moške službe, kipar zastopnik šampanjskih vin in vijolinist, zaposlen pri plinarni.

Druge, manj vredne, so preživljale njihove žene; s svojim delom so vzdrževale njihovo genijalno lenobo. Ti parčki so prihajali skupaj; uboge družine teh brezposelcev so imele po-

gume, toda uvele obraze; na njih je bila zapisana cena sožitja z genijalnim človekom. Ponočne so bile, da so lahko spremljale svoje moze in smehljale so se kot matere, kot bi hotele povedati: »To je moje delo! Imele so se tudi končno s čim pohvaliti, saj je imela večina teh gospodov prav cvetoča lica.

Dodajmo tej paradi še nekaj starih, nerodovitnih literatov, salonskih basnopiscev, nekaj starih kavarniških plesnob, člana kakega umetniškega društva in še nekaj takih, ki so bili vedno na razpolago za take večere. Manjkal ti tudi niso statisti, prazni tipi — neki gospod, ki ni nič govoril, ki so ga pa zelo upoštevali, ker je bil čital Proudhona (znameniti francoski socialistični filozof in pisatelj), nekoga drugega je pripeljal Hirsch in so ga imenovali Berzeliusov nečak, ki je bil v ostalem slaven le po svojem sorodstvu s slovitiim švedskim učenjakom, sicer je bil pa videti popoln tepec; in še neki igralec in paritibuse, po imenu Delobelle je bil tam, rekli so, da bo odprl gledališče.

Nazadnje je treba omeniti še stalne hišne goste, tri profesorje — Labassinde v gala obleki, od časa do časa mrmrajoč svoj »uh-uh«, da bi videl, če se vsebuje svoj globoki »ec, ki ga utegne še rabiti ta večer, in d'Argenton, lepi d'Argenton z angelsko frizuro, počesan, pomaziljen, s svetlimi rokavicami, genijalen, strog in veličasten.

Ob vzhodu v salon je stal Moronval in sprejemal goste; raztreseno in nemirno je podajal roke, ker je videl, da ura teče in da kontesa — tako so namreč imenovali ldo de Barancy — še ni prišla.

Neko težko pričakovanje je vladalo v salonu. Zbrani so bili po kotih in tiho kramljali. Mala gospa Moronval je hodila od skupine do skupine in ljubeznivo govorila: Ne bomo še začeli... pričakujemo konteso... In na teh

tako natanko govorečih ustnicah je beseda kontesa dobila poseben, skrivnosten, svečan in dostojanstven pomen. Nato so šepetali naprej, vsak je hotel biti dobro poučen: »Pričakujemo konteso...«

Harmonij je bil na široko odprt. Njegove tipke so se rezale kot velikanske grablje. Učenci so v vrsti sedeli ob zidu, mala miza, pokrita z zelenim prtom, na kateri je bila svetilka s senčnikom in kozarec sladke vode, je stala grozča in zlohotna kot giljotina. Gospod Moronval se je stiskal v svojem belem telovniku, gospa Moronval roj. Decostora je bila vsa zaračala od sprejemanja in rdeča kot majhen petelin, Mádou-Ghezo je sklepetal, ker je vlečlo skozi vrata... vsi so pričakovali konteso.

Ker je pa le ni bilo, in ker je bil mraz, se je končno d'Argenton dal pregovoriti in začel recitirati svoj Credo ljubezni, ki so ga prisotni že vsi poznali, ker so ga slišali že najmanj petkrat ali šestkrat. Stal je pred kaminom, lase je imel nazaj počesane in glavo pokonci, kot bi pravil svoje verzice obzidkom na stropu. To, kar je imenoval spev, je poet deklamiral s silno vznemirjen in prostakim glasom, za vsakim poudarkom je prenehal in dovolil, da so se dvignili vzkliki občudovanja in prišli do njega.

Bog mi je priča, da ti častitljivi skrahiranci niso bili skripi, da te vrste podizanjem. »Nezaslišano!... Divno!... Pravo odkritje! — Modernejše od Huzojal!...«

In eden, bučnejše od vseh ostalih: »To je Goethe s srcem!«

Pesnik se ni prav nič vznemiril, hvala ga je vzpodbodila, z iztegnjeno roko in vladajočo kretnjo je nadaljeval:

»In naj me množica zato zasmehuje, jaz, jaz, verujem v ljubezen, kot verujem v Boga.«

Ona je vstopila,

Glavna kolektura Drž. razr. loterije



VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanje z dne 19. avgusta
V. razreda 40. kola

200.000 din št. 38266.
60.000 din št. 55555, 88665.
50.000 din št. 80915.
40.000 din št. 37000, 67277, 70981, 80209, 90660.
30.000 din št. 18335, 62346.
24.000 din št. 15490.
20.000 din št. 57900.
16.000 din št. 11825, 28212.
12.000 din št. 13891.
10.000 din št. 26810, 33949, 37274, 39060, 51688, 51396, 52067, 58255, 73843, 74570, 79803, 81612, 99359.
8.000 din št. 5978, 42742, 43699, 45237, 50764, 50894, 51087, 51359, 55511, 57123, 63247, 75159, 77290, 80257, 80417, 99766.
6.000 din št. 4700, 5077, 5106, 13135, 13182, 31964, 35847, 46782, 57783, 60995, 88834, 96549, 98224.
5.000 din št. 10546, 13224, 21544, 29070, 32824, 33223, 42018, 52516, 53035, 64958, 65366, 69098, 74058, 75831, 81156, 85182, 99085, 99437.
4.000 din št. 492, 1719, 4605, 5861, 6426, 9888, 11787, 12171, 15819, 16075, 16710, 17958, 26833, 27224, 30657, 31441, 34131, 34658, 41923, 45448, 49379, 50515, 51732, 56965, 58098, 59192, 67006, 76063, 86261, 87520, 88018, 90471, 93922, 96633, 96654.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko števil dobitkov po din 1.000.—.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo jutri, 20. avgusta. Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo. Srečke so vam še na razpolago.



Za šolo:

šolske torbice, nahrbtniki, aktovke, peresnice v veliki izbiri priporočila

IVAN KRAVOS Maribor, Aleksandrova 13

Razpis službe

Kuratorij protituberkuloznega dispanzerja na Jesenicah razpisuje službeno mesto zaščitne sestre pri dispanzerju na Jesenicah. Za to mesto pridejo v poštev prošilke, ki so absolutirale državno šolo za zaščitne sestre. Plača po dogovoru.

Lastnoročno pisane prošnje, v katerih je treba navesti osebne podatke in jim priložiti listine, ki te navedbe potrjujejo, naj se pošljejo Kuratoriju protituberkuloznega dispanzerja na Jesenicah do 31. avgusta 1940.

KRANJ

Vse za šolo

ljudsko, meščansko, srednjo itd ter vse pisarniške potrebščine in devocionalije dobite v podružnici

Jugoslovanske knjigarne v Kranju

(Majdičeva hiša — sodnija)

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ščitovanjski oglas 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši oglas za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokratna, 3 mm visoka, petlinjska vrstica po 1 din. - Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

ROMANJA

Skriti biser

Slovenije — veličastno baziliko Lurske Marije, znameniti trapištovski samostan, stotere zanimivosti Zagreba — boste videli ob dvodnevnem »lurskem« romanju Rajhenburg—Zagreb 14. septembra. — Posebni vlak Ljubljana—Rajhenburg—Zagreb 75 din. — Sončna Dalmacija — najlepša, najvabljivejša jeseni! Vročina mineva, grozdja, smokey - obilo, morska kopel blagodejna. Vsega boste imeli, obilo zanimivosti, veselja doživeli! Vesela trgateg grozdja, izlet na otok Hvar! - Dušo osrečuje splitska »Gospa Zdravja« in Sinjska Marija. Stredno romarsko-izletno potovanje: Ljubljana—Zagreb—Split—Sinj (posebni vlak) 27. septembra. Cena 250 din. — Prijave za brezplačna pojasnila pošljite upravi »Po božjem svetu«. Ljubljana, Sv. Petra nasip 17a.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Bukova, gabrova in druga drva

zdrava, suha, samo v večjih množinah, postavno vagon nakladalna postaja ali na kolodvorskem skladišču, kupujemo po solidnih cenah za gotov denar na licu mesta. Ponudbe na »Dubravka«, trgovina z gradbenim materialom in gorivom, Zagreb, Illica br. 11. (k)

Razno

Foto-amaterjem

razvija, kopira in povečava

Foto-ateljé Mancini Ljubljana-Vič.

Najugodnejši nakup

moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Denar

Kupuje: Prodaja:

HRANILNE KNJIZICE

bank in hranilnic ter VREDNOSTNE PAPIRJE

po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Službo dobe

Modistko

prvovrstno, in začetnico sprejme salon »Julče« Klopčič, Resljeva c. 8.

Službe iščejo

Knjigovodja

perfektni bilancist, zmožen vseh pisarniških poslov (brezposeln, 5-članska družina) išče za takoj vsaj popoldansko zaposlenje. - Ponudbe pod »Skrajna sila« št. 12155.

Kuhar

zmožen delavske, uradniške in fine kuhe, išče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slove«, št. 12043

Službo išče

pri krščanski obitelji zaposlenje, pošteno in pridno dekle. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12244.

Dekle

pridno in pošteno, išče mesta učenke v trgovini z vso oskrbo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12203. (a)

Sodarski pomočnik

išče stalno mesto. Naslov: Fridrih Kluković - Solska ulica 42, Murska Sobota. (a)

Vajenci

Vajenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Celju pod »Rogaška Slatina« št. 489. (v)

17-letni fant

se želi izučiti ključavničarstva ali pa mehanične obrti, po možnosti s hrano in stanovanjem. Naslov pove uprava »Slove« pod št. 12081.

Zaslужek

Zastopnike za provizijo iščemo za prodajo električnih aparatov in električnih strojev in gospodinjstvo itd., za gotovino in na obroke. Ponudbe resnih reflektantov na »Trgovsko 208-24« Interreklam, Zagreb, Masarykova 28. (b)

Posedstva

Kupim hišo z vrtom

Ponudbe pod značko »Navedba cene« št. 12182. (p)

Travniki na Barju

proda Jelenič, Ljubljana, Slajmerjeva 1. (p)

Njivo

pri aerodromu prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12127. (p)

Parcela ca. 13.000 kv. m naprodaj. Proda se tudi manjša površina. Skrbine - Vižmarje.

Otroški kotichek

ZAČARANI GOZD



(295) Pred vrati je stala straža. Joj, kako je ta mož velik in kako strogo gleda! Ančka se ga je kar nekoliko bala, vendar ga je čisto narahlo potegnila za suknjo.



(296) O, o, kakšne oči je naredil stražar, ko je zagledal pred seboj dva otroka! »Kaj je?« je vprašal s težkim glasom. »Ali se je princ vrnil?«

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles pri IGNYOK Ljubljana, Tavcarjeva 7

Žimo

novo, poceni prodam. Ponudbe v upravo »Slove« pod »Žima« št. 12241.

Furnir

vsakovrsten na zalogi - po nizkih cenah pri Samsa Boris, tovarna furnirja, Litijska.

la slive, debela jabolka, sveže bruske — košare 12 kg 56 din, košare 50 kg 220 din — franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Perzijske preproge

originalne, nekaj kosov, in »Luxor«, naprodaj na razstavi Sarajevske tkalnice preprog na Ljubljanskem velesejmu. — Prevzemamo preproge in perzianke v strokovno popravilo in čiščenje.

Vsakovrstno

pohištvo

dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trdka

»OPRAVA«

Celovška cesta 50. Sprejemajo se naročila.

TEL. 2951

DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENSKA CEITA

„SLOVENE“

NA 10 STRANEH, JE NAJVEČJI, NAJBOLJŠI IN NAJBOLJ RAZŠIRJENI SLOVENSKI DNEVNIK!



Dotrpela je danes v starosti 82 let, po dolgi bolezni, naša soproga, ljubljena mama, stara mama, tašča, teta, gospa

Amalija Lavrič

soproga inspektorja drž. žel. v pokoju

previdena s tolažili svete vere. — Blago pokojnico spremimo na njeni zadnji poti v torek, dne 20. avgusta 1940 ob pol 6 popoldne z Zal, kapelice sv. Jakoba.

Ljubljana, Zagreb, dne 18. avgusta 1940.

Zalujoči: Franc, soproga; ing. Rude in Elza, otroka; Mitja, Dušan, Dušana, Verica, vnuka in vnukinja in ostalo sorodstvo.



Vsem znancem in prijateljem naznanjamo, da je nam umrl po mučni bolezni dne 18. avgusta naš nad vse ljubljani soproga, očka, brat, zet, stric, gospod

Ivan Baznik

Pogreb bo v torek, dne 20. avgusta ob 14 izpred hiše žalosti, Novi trg 2, na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, dne 19. avgusta 1940.

Zalujoča rodbina Baznik.



Okrepčana s tolažili sv. vere nas je v nedeljo ob 6 zvečer po dolgi in mučni bolezni, globoko potrite in žalostne, za vedno zapustila naša tako dobra žena, ljubljena mama, stara mama, sestra, teta, tašča in hčerka, gospa

Marija Loboda

roj. Galič

upokojenka tobačne tovarne in žena posestnika

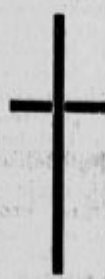
K večnemu počitku jo spremimo danes, v torek, dne 20. avgusta 1940 ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina, Cesta II. št. 38, na pokopališču na Viču.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 21. avgusta ob 7 zjutraj v farni cerkvi na Viču. Spomnite se jo v molitvi.

Ljubljana, Dev. Mar. v Polju, dne 20. avgusta 1940.

Gregor, mož; Viktorija por. Knez, Mimica, hčerki; Mirko, Ivko, Lado, Rafko, Drago, sinovi; Valentin Galič, oče; Franjo Knez, zet; Anica, Marija, Minka, snaha; vnuki in vnukinja ter ostali sorodniki.

Globoko užaloščeni naznanjamo, da nas je po dolgi bolezni zapustil naš nepozabni gospod



JOSIP RUS

trgovec in posestnik

Na zadnji poti ga spremimo v torek, dne 20. avgusta 1940, ob 16 od doma na Can-karjevem nabrežju 13 k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. avgusta 1940.

Zalujoči ostali.